

Ustanovitelj: občinske konference
SZDI Jesenice, Kranj, Radovljica,
Škofja Loka in Tržič. — Izdaja časopisno podjetje Gorenjski tisk Kranj.
Za redakcijo odgovoren Albin Učakar

GLAS

Cena 40 par ali 40 starih dinarjev

List Izhaja od oktobra 1947 kot tednik.
Od 1. januarja 1958 kot poltednik.
Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko.
Od 1. januarja 1964 kot poltednik,
in sicer ob sredah in sobotah

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Cetrto stoletje nas že loči od dneva, ki je ostal zapisan v naši zgodovini — simbolično pa tudi v grbu naše republike — kot rojstni dan nove Jugoslavije.

Na II. zasedanju Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije (AVNOJ) so predstavniki vseh narodov Jugoslavije odločno pretrgali negotovost o tem, kakšna naj bo bodoča ureditev njihove domovine in njena usoda po vojni. Uzakonili so organe ljudske oblasti, ki se je razvila iz osvobodilnega gibanja, osnovali vrhovno zakonodajno telo in izvolili revolucionarno vlado, Nacionalni komite, ki je postal edino zakonito predstavništvo Jugoslavije pred zunanjim svetom. Izrekli so se za federativno ureditev bodoče državne skupnosti na osnovi načel bratstva in enakopravnosti vseh jugoslovanskih narodov, ki jih je združil skupni boj proti fašizmu. Proglasili so partizansko vojsko pod poveljstvom Tita — njemu so podelili naslov maršala — za edino redno jugoslovansko vojsko in pozvali vse resnične rodoljube, naj se ji pridružijo.

25 let po tem velikem dogodku ni izbrisalo pomena zgodovinskih odločitev. Nasprotno. Tok časa nam odkriva vse več dokazov, ki potrjujejo v novi luči, kako daljnosežni in odločilni so bili ti zgodovinski sklepi za bodočnost narodov Jugoslavije in ohranjanje pridobitev naše ljudske revolucije.

Zmaga resnice o boju v Jugoslaviji

Drugo zasedanje AVNOJ in dogodke, ki so mu neposredno sledili, lahko po pravi oceni ocenjujemo kot dokončno zmago resnice o našem osvobodilnem gibanju doma in pred svetovno javnostjo. To je bila odločilna zmaga tistih novih družbenih sil, ki so s komunisti na čelu prevzele odgovornost za usodo svojega ljudstva in začele boj ne le s fašističnim okupatorjem, ampak tudi z zaroto in izdajstvom domače in tuje reakcije.

Danes si težko predstavljamo, da so bila potrebna tri leta krvave vojne in da je moralo pasti na tisoče življenj, da je končno prodrla v svet resnica o tem, kdo se v Jugoslaviji zares bojuje proti fašizmu in da je osvobodilno gibanje doživelo mednarodno priznanje.

Ko danes prebiramo poročila, ki so jih v svetovni javnosti širili predvsem pod vplivom izdajalske kraljevske vlade v emigraciji, pa tudi iz domačih reakcionarnih virov, skoraj ne moremo verjeti, da je bilo mogoče tako dolgo držati svet v zmoti. Toda dejstvo je, da so poročila tujega tiska in radijskih postaj — vključno tudi s sovjetskimi — vse leto 1942, deloma pa tudi še v letu 1943, pripisovale uspehe v boju s fašističnimi okupatorji kraljevi vojski in četniškemu generalu Mihajloviću. Njega so, čeprav je sodeloval v Italijani in Nemci, imenovali za ministra kraljeve vlade in svetovni javnosti so ga prikazovali kot legendarnega junaka odpora na Balkanu. Zapadne sile so imele pri tem svoj poseben interes, Sovjetska zveza pa je zaradi dobrih odnosov z njimi bila pripravljena žrtvovati resnico.

Zlasti v nekaterih najbolj kritičnih trenutkih našega osvobodilnega gibanja je že kazalo, da junaškim borcev proti okupatorju preti nevarnost, da bodo izkrmavali brez sledu — a da se bodo izdajalci in špekulanti polastili sadov njihovega boja. Toda moč osvobodilnega gibanja je naglo rasla in vse boljša je bila njegova organiziranost. Obenem ko se je v boju z okupatorjem krepila in kalila partizanska vojska — ob koncu novembra 1943 je imela 8 korpusov in 29 divizij, 99 brigad in preko 100 partizanskih odredov — se je na osvobojenem ozemlju razvijala in utrjevala ljudska oblast. Demokratično izvoljeni ljudski odbori so postali edini zakoniti nosilci oblasti. Razširitev osvobojenega ozemlja po kapitulaciji Italije je omogočila, da so bili ustanovljeni tudi najvišji predstaviški organi posameznih narodov Jugoslavije. V Sloveniji se je to zgodilo na Kočevskem zboru odposlancev v začetku oktobra 1943. Takrat so bili izvoljeni tudi odposlanci v zvezni parlament, AVNOJ. Tako so delegacije, ki so se — še v času, ko je na večjem delu našega ozemlja besnela nemška ofenziva — zbrale v osvobojenem bosenskem mestu Jajcu na znamenito zasedanje, lahko upravičeno spregovorile v imenu vseh narodov Jugoslavije.

Sklepi II. zasedanja AVNOJ so odvzeli izdajalski begunski vladi v Londonu pravico nastopati v imenu narodov Jugoslavije. Opozorili so zavezniške države, da ima ljudstvo Jugoslavije svojo lastno zakonito oblast in vlado, s katero se morajo pogovarjati bodisi o skupnem boju proti fašizmu, bodisi o vprašanjih miru in povojnega življenja.

Cepprav II. zasedanju AVNOJ ni takoj sledilo dokončno priznanje s strani zaveznikov, ne vendar njegovi sklepi pomenili tisto odločilno dejanje, ki je pospešilo ureditev njihovih odnosov z osvobodilnim gibanjem in priznanje nove Jugoslavije.

Sklepi AVNOJ so preprečili mešetarjenje na račun Jugoslavije

V objavljenih spominih in drugih virih, ki nam danes omogočajo vpogled v razna zakulisna dogajanja v času vojne, lahko najdemo dokaze, da se je v taboru zaveznikov že davno pred uničenjem fašizma začela tekma za razširitev vplivnih področij in bodočo razdelitev sveta. Tudi Jugoslavija, ki leži na tako pomembnem geografskem oziroma strateškem področju, ni mogla ostati izven kombinacij velikih sil. Ko so kovali načrte o bodoči ureditvi Evrope, so tudi Jugoslavijo — vsaj na papirju — kosali in delili in ji pripravljali usodo po svojih željah. Znano je tudi, da sta se na jaltškem sestanku Churchill in Stalin pogovarjala o razdelitvi interesnih področij na Balkanu in da sta se glede Jugoslavije sporazumela o delitvi vpliva na 50% : 50%. Vemo tudi za druge kombinacije, s katerimi je računala mednarodna reakcija vse do konca vojne.

Konstituiranje nove Jugoslavije, ki je bilo izvršeno s sklepi II. zasedanja AVNOJ, je prekrizalo vse take in podobne račune. Nova Jugoslavija se je še pred koncem vojne oblikovala v samostojno, suvereno državo. Zavezniki so morali priznati ne le moč partizanske vojske, ki je vezala na sebe več okupatorskih divizij kot vsa zavezniška vojska v Italiji, ampak tudi novo ljudsko oblast, ki je očitno dokazala, da uživa podporo najširših množic.

Jugoslavija se je tako izognila usodi, ki je doletela nekatere druge dežele in osvobodilna gibanja, kjer so po koncu vojne borci proti fašizmu razorožili ali celo preganjali, oblast pa je prešla spet v roke domačih in tujih protiljudskih režimov.

Daljnovidnost osvobodilnega gibanja in njegovega vodstva je torej vnaprej preprečila, da nam konec vojne ni prinesel takih razočaranj. Sklepi AVNOJ so prišli ob pravem času. Nova Jugoslavija je bila

še pred koncem vojne oblikovana in utrjena tudi kot državna skupnost in njenega revolucionarnega razvoja niso več mogle spremeniti niti kombinacije velikih sil, niti spletke mednarodne ali domače reakcije.

Prva zmagovita revolucija po Oktobru

S sklepi II. zasedanja AVNOJ je bila zapečatena tudi usoda naše ljudske revolucije in odprta pot za socialistični razvoj Jugoslavije. To je pomenilo prvo zmago neke socialistične revolucije po Leninovem Oktobru.

Dejstvo, da se je naša revolucija odigrala na svojevrsten način, da se je odvijala v okviru boja proti fašizmu, ki je hkrati omogočil izločitev izdajalcev in kompromitiranih politikov stare Jugoslavije in prenos oblasti v roke delovnega človeka, je seveda imelo odločilen vpliv tudi na nadaljnji razvoj socializma v naši deželi.

Naša revolucija ni bila uvožena. Izvojevala jo je Komunistična partija Jugoslavije, oprta na vse ljudstvo: delavski razred, delovne kmete in izobražence. Tem ljudskim množicam se je KP čutila odgovorno tudi v bodoče. Zato se je dosledno zavzemala za resnično ljudsko demokracijo, za osvoboditev iniciative in odgovornosti človeka. Zato ji je bil tuj dogmatizem in tako pojmovanje socializma, ki v človeku vidi le orodje višjih sil oz. vsemogočne države.

Tak razvoj socializma pri nas se je v temelju razlikoval od stalinistične prakse in je prej ko slej moral priti v konflikt s Stalinovo velikodrжавno politiko.

Stalin je že po II. zasedanju AVNOJ poslal telegram Titu, v katerem mu je očital, da njegovi sklepi pomenijo »mož v hrbet« politiki Sovjetske zveze. Danes se lahko vprašamo, ali se je Stalin zares bal, kako bodo zapadni zavezniki reagirali na avnojske sklepe, ali pa mu ni bilo po volji predvsem to, da se je politika Jugoslavije razvijala tako samostojno in da je že s prvimi koraki pokazala, da hoče biti suverena in neodvisna. Zahodne države, ki jim razvoj v Jugoslaviji prav tako ni bil pri srcu, ker je krenil v socialistično smer in prekrizal marsikatero njihovo načrte, so vseeno realistično ocenile, da gre za široko ljudsko gibanje in da takega ni mogoče po naročilu ustvariti, pa tudi ne ustaviti.

Zasluga revolucionarnega vodstva osvobodilnega boja je, da je pravilno ocenilo mednarodno situacijo in moč lastnega gibanja in da ni nikogar prosilo za blagoslov, ko je temu gibanju dalo tudi ustrezno državno-pravno obliko.

V sklepih II. zasedanja AVNOJ vidimo torej že tudi začetek samostojne poti socialistične Jugoslavije. Ta samostojnost, ki je ena izmed stalnih odlik našega razvoja, se je kasneje vedno znova potrjevala kot pravilna ne samo glede mednarodne politike, ampak tudi glede notranje ureditve. Prav ta samostojnost nam je omogočila tudi izvirno, ustvarjalno iskanje novih rešitev pri oblikovanju družbenih odnosov, v prizadevanju, da bi naša družba bila ne le čimbolj produktivna, ampak tudi demokratična in človeška, kar predstavlja eno izmed glavnih odlik socialističnega razvoja v Jugoslaviji.

BOGDAN OSOLNIK

O pripravi in delu VI. kongresa ZKS

Na torkovi tiskovni konferenci v Ljubljani je sekretar izvršnega komiteja CK ZKS Franc Popit seznanil novinarje s pripravami na bližnji VI. kongres Zveze komunistov Slovenije.

Kot je znano, bo kongres slovenskih komunistov zasedal tri dni. V ponedeljek, 9. decembra, popoldne bo plenarna seja, v plenumu pa bodo delegati VI. kongresa zasedali še v sredo, 11. decembra, ko bo kongres končal svoje zasedanje, medtem ko bodo v torek potekale razprave v komisijah. Glavne razprave bodo v širih kongresnih komisijah, in sicer v komisiji za družbeno-ekonomske odnose in za idejno-politična izhodišča razvoja SR Slovenije, v komisiji za idejna vprašanja kulture, prosvete in znanosti, v komisiji za mednarodna politična in ekonomska vprašanja ter v komisiji za organiziranost, notranje odnose in razvoja Zveze komunistov.

Ko so se novinarji zanimali za dosedanje razprave o resoluciji in statutu ZKS, je član IK CK ZKS Stane Kranjc odgovoril, da je komisija za pripravo resolucije VI. kongresa začela delati že julija. V prvi etapi je komisija pripravila nekaj izhodišč, medtem ko so v drugi fazi komisije centralnega komiteja pripravile osnovno gradivo s posameznih njihovih delovnih področij. Na podlagi vsega omenjenega je

bil sestavljen prvi osnutek tez za resolucijo, ki je bil dan v široko javno razpravo. Kakšne so pripombe na ta osnutek resolucije, je nadalje zanimalo novinarje. Stane Kranjc je dejal, da največ pripomb meni, da so teze preveč splošne in da bi bilo treba bolj opredeliti splošna stališča ZK, zlasti pa še neposredne naloge komunistov. Nekateri so v pripombah poudarjali, da so nekatera vprašanja premalo obdelana kot na primer današnja kulturna situacija na Slovenskem. S tem v zvezi so bile postavljene zahteve, da bi morali komunisti na kongresu več reči o kulturi. Nekateri pripombe zadevajo ekonomski razvoj naše republike, o katerem bi morali komunisti točno povedati svoja stališča. Centralni komitej pa je dobil tudi nekatere predloge, ki so po svoji zahtevi bolj nesprejemljivi kot sprejemljivi. Gre zlasti za zahtevo, da bi moral kongres slovenskih komunistov zelo konkretno precizirati nadaljnji razvoj na posameznih področjih kot npr. kmetijska, šolstva, ter tudi določiti konkretno vlogo in naloge komunistov na omenjenih področjih.

Sekretar IK CK ZKS Franc Popit je spregovoril tudi o statutu. Tako je poudaril, da slovenski komunisti v svoj statut vnašajo častno razsodišče, ki bo imelo po njegovem mnenju veliko vlogo v tem, da se bo v bodoče Zveza komunistov bolj

posvetila idejnim in političnim vprašanjem, manj pa neprestanemu ponavljanju razprav o nekaterih problemih. V novem statutu bodo dobili pomembno mesto tudi medobčinski svet ZK. Ta nova oblika organiziranja dobiva v zadnjem času vse bolj pomembno mesto, kar potrjuje mnenje številnih občinskih organizacij ZK, da medobčinski svet ZK pomenijo velik prispevek k razreševanju posameznih pogledov, vprašanj in problemov.

V. G.

O osnutku statuta ZKS

V torek, 26. novembra, je bila v Kranju seja komiteja občinske konference zveze komunistov. Na njej so razpravljali o tezah za resolucijo VI. kongresa ZKS in o osnutku statuta. Razprava o tezah za resolucijo na komiteju se ujema z obširnimi razpravami o isti temi, ki te dni poteka v vseh komisijah občinske konference. Zbrane pripombe pa bo v torek, 3. decembra, obravnavala občinska konferenca zveze komunistov v Kranju.

Razprava o osnutku statuta je potekala na osnovi pripomb, ki jih je oblikovala komisija za organizacijo in razvoj občinske konference ZK. Pripomb je kar precej. Še posebej so na torkovi seji govorili o pomanjkljivih določilih glede organizacije zveze komunistov v občini, o štiristopenjskem sestavu republiškega vodstva in o drugih pomembnih vprašanjih zajetih v statutu.

Na torkovi seji so imenovali tudi odbor za proslavo 50-letnice KPJ, sindikata in Skoja. Dogovorili so se, da bo ta odbor v mesecu dni pripravil program praznovanja. Člane komiteja so nazadnje obvestili tudi o zadnjih kadrovskih pripravah za VI. kongres zveze komunistov Slovenije.

Antonija Vidmar je v torek dopoldne obiskala kranjski vrtec, ki nosi ime po njenem sinu. Otroci vrtca Tugo Vidmar so si že dolgo želeli, da bi tudi oni imeli svojo partizansko mamo, tako kot jih imajo drugi vrtci. Mati znanega kranjskega aktivista, ki so ga leta 1942 ustrelili v Dragi, se je rada odzvala vabilu.

S pristočno otroško zadrego so materi Tuga Vidmarja otroci izročili šopek nageljnov in recitirali. Antonija Vidmar, stara je že 76 let, se je otrokom zahvalila za lep sprejem. Poslovili so se s pesmico. L. M. — Foto: F. Perdan

Pred dnevi so v prostorih občinske skupščine Škofja Loka priredili sprejem za krvodajalce, ki so doslej že več kot petnajstkrat darovali kri in s tem pomagali rešiti marsikatero človeško življenje. Goste sta pozdravila predsednik občinske skupščine Zdravko Krvina in predsednik občinske konference SZDL Janez Thaler. Poudarila sta, da glede na pomembnost organizacije RK in krvodajalskih akcij, ki jih prireja, posvečamo tej ustanovi vse premalo pozornosti. V bodoče bi jo bilo treba tako moralno kot tudi materialno bolj podpreli. (I. G.)

Uspel referendum v tržiški občini

Rezultati nedeljskega referenduma o uvedbi samoprispevka za gradnjo novih in popravilo starih šolskih poslopij v tržiški občini so presenetili tudi največje optimiste.

Od 8042 vpisanih volivcev tržiške občine jih je prišlo na volišča 7440 ali 92,51 odstotka. Za samoprispevek je glasovalo 6437 občanov ali 80,04 odstotka, medtem ko je bilo neposredno proti uvedbi samoprispevka le 10,8 odstotka vseh volivcev.

Najboljše volilne rezultate so dosegli v Bistrici, kjer je kar 93,8 % vseh volivcev glasovalo za samoprispevek, nadalje v Preski — 92,7 % in v volilni enoti številka 12 — 90,22 %. Sploh pa so občani tržiške občine na vseh voliščih glasovali za samoprispevek, tudi v Lešah, kjer se je za plačevanje samoprispevka izreklo 55 odstotkov volivcev.

Načrt gradnje novih šol in preureditve starih šolskih prostorov predvideva novi šoli v Križah in Bistrici pri Trzinu ter obnovo vseh podružničnih šol in osnovne šole heroja Bračiča v Trzinu. vg.

ZAHTEV ZASTONI OSEBNI AVTO

ALI
ENO OD

100

nagrad
?

POTEM VARCUJTE PRI
Gorenjski kreditni banki
kjer je razpisano
NAGRADNO ZREBANJE
lastnikov vezanih hranil-
nih vlog!

gkb

Ponovno v zalogi žarne peči

KÜPPERSBUSCH

uvoz iz ZRN

blagovnica **nama** škofja loka

Plošče iz zlepljenega marmornatega drobirja

Dolgo vrsto let so si strokovnjaki po svetu belili glave, kako izkoristiti odpadli material, ki nastaja ob kopanju marmorja in pri obdelavi masivnih blokov. Ta plemenita kamenina je bila do nedavna uporabna samo v velikih kosih. Sele pred dobrim desetletjem so v Italiji začeli uvajati novo metodo, po kateri marmorni drobir zlepijo s posebnimi umetnimi smolami (poliestri) in potem stisnejo. Plošča iz nastale zmesi je lepša, odpornejša in — kar je še posebej važno — mnogo cenejša od običajne marmornate.

Nedavno od tega pa smo zvedeli, da bo tovrstne izdelke kmalu mogoče dobiti tudi na domačem trgu. Podjetje Marmor Hotavlje in SGP Tehnik iz Škofje Loke namreč ob hotavelskem kopu že gradi nov obrat za predelavo odpadlega drobirja. Dela so se nekoliko zavlekla, tako da bo proizvodnja namesto na pomlad stekla šele sredi prihodnjega leta.

150 milijonov, kolikor znašajo predvideni stroški, je precejšnja vsota. Vsaka stran bo financirala pol. Tako sodelovanje dveh podjetij je nekaj povsem novega. Doslej ni bilo v navadi. Toda spričo visokih gradbenih stroškov je to edina mogoča pot.

Plošče iz Hotavlj bodo izdelovali v štirih barvah — v rdeči, sivi, roza in mešani, pač odvisno od vrste marmornega drobirja. Debele bodo 12 milimetrov in kar za 50 odstotkov cenejše od tistih iz masivnega marmorja. Celotni delovni postopek traja en teden. Dnevna proizvodnja (8 ur) bo znašala 100 m², v primeru potrebe pa jo bo mogoče povečati za polovico.

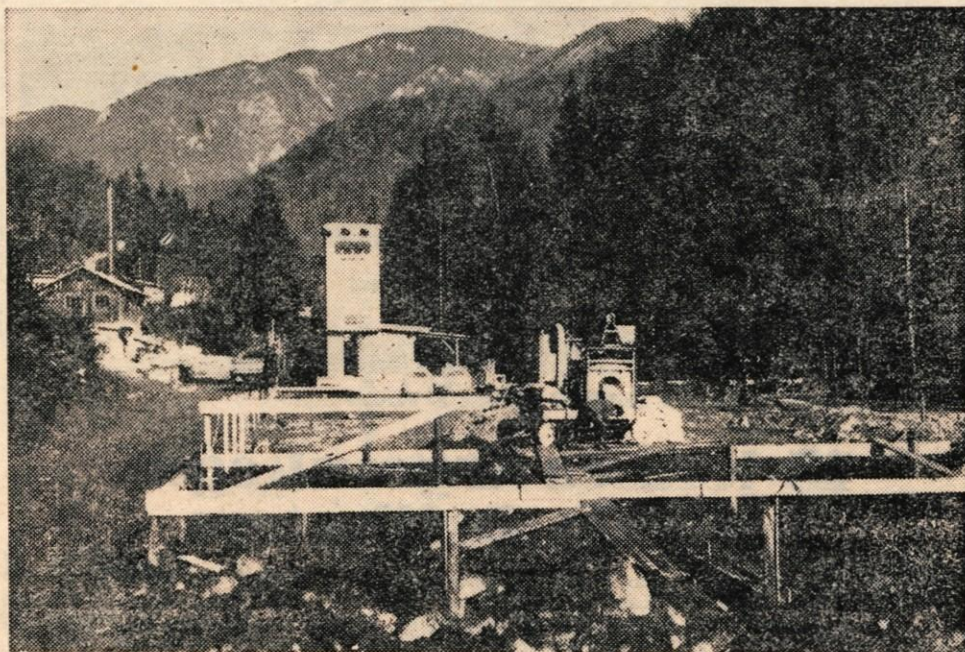
Novi izdelek so 29. oktobra v Ljubljani predstavili strokovnjakom. Zbudil je veliko zanimanje. Preseneča namreč njegova trdnost. 12 mm debela plošča iz čistega marmorja bi se pod polirnim strojem kaj hitro zdrobila, enako debela zmes umetne smole in drobirja pa zdrži še precej večje obremenitve.

Direktorja obeh sodelujočih podjetij sta nam povedala, da bo vrednost letne proizvodnje bodočega obrata znašala približno 200 milijonov S d.n. Novi izdelki bodo šli nedvomno dobro v denar, saj v Jugoslaviji za zdaj še ni podobnega obrata. Edini problem predstavljajo ustrezni kadri, ki jih trenutno še ni dovolj. Za začetek bo strokovnjake posodil Tehnik, toda čim prej je treba izsolati nove.

Plošče iz marmornega drobirja so primerne tako za oblogo notranjih kot zunanjih sten zgradbe, zlasti pa še za tlakovanje tal v lokalih, trgovinah in drugih javnih prostorih. Mnogi posamezniki že celo sedaj sprušujejo po njih. Podjetji si zato od novega obrata mnogo obelata. Zlasti Marmor Hotavlje računa na uspeh. Izvoz čistega marmorja se je zadnja leta namreč precej zmanjšal. Inozemski kupci zahtevajo neobdelan kamen, Hotavljani pa bi radi prodajali predvsem končne proizvode, ki edini prinašajo dobiček.

Skoraj ni bojazni, da bi se načrti izjalovili. Tudi na občinski skupščini Škofja Loka mislijo tako, saj že od vsega začetka podpirajo zamisel. Graditeljem so pomagali iskati potrebne kredite in jih tudi drugače spodbujali.

I. Guzelj

Pogled na gradbišče novega obrata za pridobivanje plošč iz marmornega drobirja v Hotavljah — Foto: F. Perdan

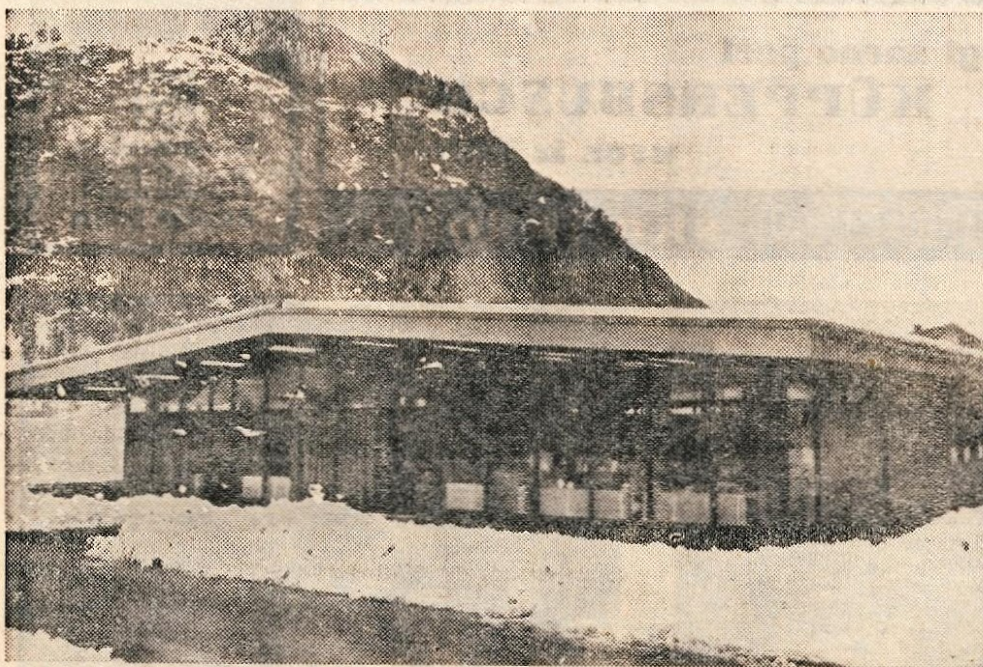
V Mostah pri Zirovnici že pripravljajo zemljišče za rekonstrukcijo nekaterih odsekov gorenjske ceste. — Foto: F. Perdan

Slaščičarna - kavana Kranj

OBVEŠČAMO OBČANE KRANJA,
DA BOMO DANES, 28. XI. OB 10. URI
ODPRILI PREUREJEN LOKAL

BOMBONIERE IN KAVARNE
V Kranju, v Cankarjevi ulici
VLJUDNO VABLJENI

Nova samopostrežna trgovina v Mojstrani — Foto: F. Perdan

15-letnica trgovskega podjetja Delikatesa

Trgovsko podjetje Delikatesa Jesenice je v soboto odprlo novo samopostrežno trgovino v Mojstrani. Ze pred otvoritvijo se je pred trgovino zbralo veliko vaščanov, ki so nestrpnost čakali, da se odprejo vrata trgovine. Otvoritve so se udeležili poleg vaščanov člani kolektiva, predstavniki družbenopolitičnih organizacij jeseniške občine in krajevne skupnosti Dovje-Mojstrana. Komaj je predsednik jeseniške občine prerezal trak, že se je med vrati trlo ljudi, ki

so si želeli čimprej ogledati nove prodajne prostore. Prvi kupci so bili nagrajeni, posebno lepi nagradi pa sta dobila petdeseti in stoti kupec.

Otvoritev trgovine se ujema s proslavo 15-letnice obstoja tega delovnega kolektiva. Pred 15 leti je imela Delikatesa samo eno prodajalno, v kateri sta bila dva zaposlena. Podjetje se je iz leta v leto širilo, tako da ima danes Delikatesa 12 prodajal, od tega 5 samopostrežnih trgovin. Lani so odprli novo samopostrežno tr-

govino na Breznici, v prihodnje pa nameravajo zgraditi trgovino na Tomšičevi cesti na Jesenicah. Tam je v zadnjih letih zraslo veliko novo stanovanjsko naselje, ki pa je brez trgovskega lokala. Delikatesa in SGP Sava sta že podpisali pogodbo o zidavi trgovine na tem območju.

V Delikatesi je zaposleno 69 delavcev in 12 vajencev. Letno realizirajo 1 milijardo in 200 milijonov (bruto) S din. Poprečni OD zaposlenih znašajo 93.000 S din. Kakor je povedal direktor Delikatese, imajo v podjetju zelo dobre odnose in enotno gledanje na nadaljnji razvoj podjetja. To pa je tudi eden od pogojev za uspeh Delikatese.

J. Vidic

Moderna trgovina v Radovljici

»Živila - market« v Radovljici je ena najmodernejših trgovin na Gorenjskem

Podjetje Veletrgovina Živila Kranj je v soboto v novem delu Radovljice zraven ceste Staneta Zagorja odprlo moderno samopostrežno trgovino. Nova trgovina ima ime Živila - market in je ena najmodernejših trgovin na Gorenjskem.

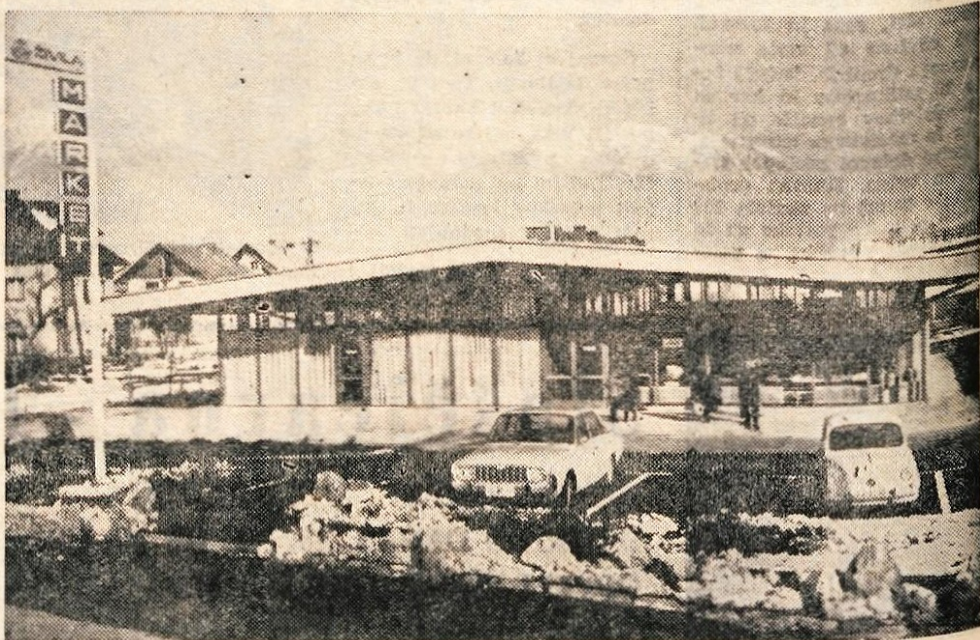
Ceprav je ime trgovine malo nenavadno, pa jo mirno lahko uvrstimo med druge tovrstne trgovine v Sloveniji. V trgovini ne prodajajo le drobnega prehranbenega blaga, marveč tudi meso in mesne izdelke, drobno industrijsko blago, v njej pa je tudi bife z manjšo restavracijo. Tako se bo kupec zraven dela lahko tudi okrepčal s toplim in mrzlim jedilom. Zanimivi pa sta tudi zunanost in notranost trgovine. Močno se namreč razlikuje od dosedanjih samopostrežnih trgovin na Gorenjskem. Notranost trgovine je urejena in opremljena

tako, da je potrošnik lahko čimhitreje postrežen. Zgradba pa se lepo prilagaja načinu ostalih gradenj oziroma zgradb na tem področju.

Za trgovino je podjetje Živila porabilo 150 milijonov starih dinarjev. Površina prodajnih prostorov znaša 150 kvadratnih metrov, skupaj z bifejem pa 220. Živila - market je v rekordnem času — petih in pol mesecih — zgradilo Splošno gradbeno podjetje Projekt iz Kranja, načrte zanj pa sta naredila inž. Jemc in Jerala iz zavoda za urbanizem na Bledu.

Sobotne otvoritve nove trgovine, ki je bila vključena v radovljiški program praznovanja ob 25. obletnici drugega zasedanja Avnoja, so se udeležili predstavniki gospodarstva, družbenopolitičnih organizacij in skupščin kranjske ter radovljiške občine.

A. Z.

Nova samopostrežna trgovina (Živila-market) v Radovljici. — Foto: F. Perdan

Obiščite v Celovcu

ESPRESSO-CAFE ROSSIELLO

Villach — Celovec, Hauptplatz 19

Prodaja čokolade, slaščic in žganih pijač

Trgovsko podjetje Zarja Jesenice Novi prodajni prostori

Od 155 kvadratnih metrov prodajnega prostora 1954. leta na letošnjih 2400

Trgovsko podjetje Zarja na Jesenicah je bilo ustanovljeno 1954. leta. Danes je eno največjih tovrstnih podjetij v zgornjem koncu Gorenjske. Ob ustanovitvi je imelo podjetje le 155 kvadratnih metrov prodajnega prostora. Z leti je podjetje prodajno površino sicer večalo, vendar je izbor izdelkov, ki jih je prodajalo, hitreje naraščal kot se je večala prodajna površina.

Prav zaradi premajhnih prodajnih in tudi skladiščnih prostorov se je podjetje odločilo za 220-milijonsko investicijo, s katero bodo v kratkem zraven gimnazije na Jesenicah pridobili 1527 kvadratnih metrov prodajnih in 755 kvadratnih metrov skladiščnih prostorov.

Objekt zraven gimnazije je razdeljen na tri dele. V enem delu bo imelo podjetje Zarja prodajne, skladiščne in upravne prostore, v ostalih dveh delih pa bodo imeli prostore poslovanja enota Kovinotehne, Žito Ljubljana — obrat pekarna Lesce in konfekcija Standard. Tako se bo v tem delu Jesenic razvil majhen poslovni center, ki bo nedvomno dobrodošel prebivalcem.

Trgovsko podjetje Zarja bo v novih prostorih prodajalo pohištvo, gospodinjstvo opremo, elektrotehnične aparate, dekorativne tkanine itd. V podjetju so predvidevali, da bodo novi prodajni in poslovni prostori odprti še pred bližnjimi prazniki, vendar so se nekatera dela zavlekla, tako da bodo prodajalno odprli v začetku decembra. Vendar bo podjetje v novih prostorih že med prazniki pripravilo razstavo pohištva, občinska organizacija zveze združenj borcev NOV Jesenice pa bo ob letošnji obletnici zgodovinskega zasedanja Avnoja prikazala dokumentacijsko gradivo v počastitev 50-letnice bojev za severno mejo.

Danes je v trgovskem podjetju Zarja na Jesenicah zaposlenih 110 delavcev in 30 vajencev in pred kratkim so v podjetju že izpolnili letošnji delovni program, ki je znašal prek 2,5 milijarde starih dinarjev prometa.

Delovni kolektiv podjetja Zarja bo tako letos še posebno slovesno proslavil 25. obletnico drugega zasedanja Avnoja. Z uresničitvijo letošnjega delovnega programa in novimi prostori si bodo nedvomno zagotovili še boljše delovne pogoje za prihodnje.

A. Z.

Mladi v Zvezi komunistov

V kranjski občini so v zadnjih mesecih sprejeli okrog 200 novih članov v ZK — Kaj menijo mladi člani — Breda Štibelj, Florijan Gabrovšek in Vladimir Kljun o organizaciji

Dvesto novih mladih članov je letos v kranjski občini stopilo v vrste zveze komunistov. Tako je organizacija v kranjski občini tudi na področju pomlajevanja uresničila del akcijskega programa oziroma načela o reorganizaciji zveze komunistov v občini. Vendar to ni bila enkratna akcija, marveč bodo organizacije zveze komunistov v občini tudi v prihodnje skrbale za pomladitev članstva, ki naj bi pripomoglo k hitrejšemu uresničevanju vsebinskih načel reorganizacije. Tako bodo prihodnji mesec še v nekatere organizacijah ZK sprejeli v zvezo komunistov nekaj novih članov.

Zanimalo nas je, zakaj so se ti mladi ljudje odločili za zvezo komunistov. Res je, da nismo vseh mogli vprašati o vsem. Zato smo pred kratkim po končanem predavanju v okviru mladinske politične šole obiskali tri mlade člane in jih zaprosili za pogovor: Vsem trem, Florijanu, Bredi in Vladimirju, smo zastavili enaki vprašanji: zakaj so se odločili za vstop v zvezo komunistov in kako si zamišljajo delo v organizaciji.

● **Florijan Gabrovšek** (rojen 1949), član ZK od letošnjega novembra:

»Ceprav sem še mlad, sem že imel priliko spoznati življenje in razmere v nekaterih zahodnih državah. Bil sem zelo razočaran in se nisem strinjal s tem, kar sem videl: na eni strani bogastvo, na drugi beda in kratenje pravic. Že ko sem se vrnil, sem se odločil, da postanem član zveze komunistov. In tako sem bil dva meseca pred sprejemom predlagan na mladinski konferenci v Tekstilni tehnični šoli.«

Florijan meni, da so sedanji kriteriji ob sprejemanju v ZK veliko demokratičnejši od preteklih, in da se že na tem področju kažejo vsebinske oblike reorganizacije. Sedaj, ko je postal član organizacije, si bo tudi sam prizadeval za uresničevanje načel in smernic zveze komunistov.

● **Breda Štibelj** (1950), članica ZK od letošnjega novembra:

»V zadnjih dveh, treh letih me je zelo zanimalo komunistično gibanje v svetu. Zljala, da postanem tudi sama članica zveze komunistov, pa se mi je porodila na različnih družbenopolitičnih predavanjih, ki jih je pripravila mladinska organizacija na naši šoli. In tako me je mladinska organizacija na ekonomski srednji šoli v Kranju

letošnje jesen predlagala za članico ZK.«

Breda pravi, da je idealist. Idealist zato, ker je prepričana, da bo tudi ona veliko pripomogla k odpravljanju najrazličnejših napak. Vseeno pa iz njenega »idealizma« veje prepričanje, da bo le pomlajena zveza komunistov lahko kos vedno novim nalogam, ki si jih zastavlja naša družba.

● **Vladimir Kljun** (1948), član ZK od letošnjega oktobra:

»Odkrito vam povem, da so prav letošnji dogodki na Češkoslovaškem vplivali na mojo odločitev. Stališča zveze komunistov Jugoslavije so mi ob tej priliki utrdila misel, da je naša politika pravilna. In tako so me v organizaciji ZK Vodovodni stolp predlagali za člana.«

Tudi Vladimir je vesel, da je bil sprejet v zvezo komunistov. In v svojem mladenem poletu pravi, da si bo povsod prizadeval, da organizacija ZK postane odprta organizacija.

To so torej Florijan, Breda in Vladimir. Predstavniki 200 mladih novih članov komunistov v kranjski občini, ki smo jih izbrali za naš pogovor. Tako kot vsi mladi se tudi oni zanimajo za šport, glasbo, ples ... Radi potujejo in zanimajo jih dogodki v svetu. Obsojajo nasilje in vojno in si želijo mir, svobodo in enakopravnost. Slednje so si zadali tudi za delovni cilj v zvezi komunistov.

In pred jutrišnjo obletnico zgodovinskega zasedanja Avnoja želimo Florijanu, Bredi in Vladimirju ter prek njih vsem mladim v kranjski občini in na Gorenjskem da z delom uresničijo svoje želje.

A. Zalar

Misli ob dnevu republike

Vsako leto doslej smo se pred dnevom republike pogovorili z mladimi ljudmi. Letos smo obliko nekoliko spremenili, naj sami govorijo, kaj čutijo in mislijo, kako doživljajo naš danes. Z nekaterimi gorenjskimi gimnazijami smo se dogovorili, da bi nam poslale naloge svojih dijakov o obletnici ustanovitve Jugoslavije. Izbrali smo spis Nike Marenkove, dijakinje prvega razreda gimnazije v Skofji Loki. Naloga ima naslov — Misli ob dnevu republike (Človek brez svobode je kakor riba brez vode)

Ni lahko razpravljati o svobodi in nesvobodi, kajti rodili smo se po vojni, ko je bilo vse hudo že mimo. Nismo okusili trpljenja, ki ga prinaša vojna. Res je, da lahko najbolj ceni svobodo tisti, ki je v življenju že mnogo prestal, prav tako kot tisti, ki je bolan, najbolj ve, kaj se pravi biti zdrav. Kljub temu mislim, da razumem besedo svoboda, lahko si zamislim, kaj se pravi biti zatiran.

Naša država se je rodila pred 25 leti na velikem zborovanju v Lajcu; po vojni se je razvijala ob gospodarskih petletkah vse do časa, ko se je v vseh dejavnostih razvilo samoupravljanje. Mladi pa smo rasli in se razvijamo v ljudi, od katerih bo odvisna prihodnost naše domovine.

Sprašujem se, marsikdo se sprašuje, zakaj so na svetu potrebne vojne. Saj vendar živimo samo enkrat! Zakaj ne bi tisti čas, ki nam je dodeljen, preživeli v miru, ljubezni in slogi. Želim si, da bi na svetu vladal mir, da bi bili vsi ljudje svobodni in bi se ljubili med seboj. Ko bi se denar, ki ga požro vojne, porabil v druge namene, ne bi bilo potrebno, da bi

vsak dan na svetu od lakote umrlo na tisoče ljudi.

Mi smo svobodni. Vsak dan hodimo v šolo, smo veseli, brezskrbni. Toda — prav v trenutku, ko sedimo v kinu ali doma ob topli peči, gledamo televizijo, nekje v Vietnamu osamljen in prestrašen otrok išče in kliče svojo mamo. In daleč v Bifri se prav takrat v zadnjih krčih posavlja od življenja od lakote popolnoma izčrpan človek.

Naša svoboda je bila draga plačana. Mnogo naših ljudi se ni pomišljalo darovati za svobodo edino, kar so imeli — svoje lastno življenje. Mislim, da bi to nikdar ne smelo zatoniti v pozabo, da bi ne smeli nikdar pozabiti, da se je treba za svobodo boriti in žrtvovati.

Svoboda! Koliko ljudi na svetu je nima, koliko ljudi izreka to besedo z upanjem v srcu in z vero v človeštvo in njegova pota. Svoboda — z žrtvami priborjena, težko dosegljiva, pa tako sladka. Živim in delati hočem tako, da bom vredna imena človek; če se bomo trudili, da bi bili takšni vsi, bo svoboda na svetu stvarnost, ne bridko lepi ideal!

● Ob praznovanju dneva republike bo v prostorih kulturnega doma na Javorniku odprta 9. republiška razstava pionirske fotografije. Posebna komisija je izmed 433 prispelih fotografij z različnimi motivi izbrala 112 del. Vse razstavljene fotografije so se potegovala za zlato, srebrno in bronasto Puharjevo nagrado. Na razstavi sodelujejo pionirji slovenskih osnovnih šol do 15. leta starosti. Razstavo bodo priredili v okviru jugoslovanskih pionirskih iger.

● Od 29. novembra do 11. decembra pa bo na Jesenicah odprta tudi kolektivna razstava članov likovne sekcije DOLIK. Razstavljalo bo 12 slikarjev s skupno 27 deli. Slike je za razstavo izbrala umetnica Maruša Avguštin.

● K praznovanju dneva republike pa je prispeval pomemben delež znan jeseniški planinec in mojster planinske fotografije Jaka Čop, ki bo te dni izdal pri Državni založbi Slovenije svojo drugo knjigo fotografij pod naslovom Raj pod Triglavom. Ta knjiga, ki bo prav gotovo navdušila vsakega ljubitelja naših gora, bo izšla v letu, ko praznuje slovenska planinska organizacija svojo 75-letnico.

D. Sedej

CENTRAL

Genjene stranke obveščamo

DELIKATESA

da bo trgovina

v Kranju 29. in 30. novembra odprta normalni delovni čas, t.j. od 6. ure do 20. ure.

Za obisk se priporoča

TRGOVINA DELIKATESA KRANJ

Mercator

POTROŠNIKI KRANJA!

Obiščite novo prodajalno prehranjenega blaga v nebotičniku. Solidno vas bomo postregli s prehranjenim blagom v izvirnem pakiranju, kupili boste lahko vse vrste delikatesnega blaga, kruh, mleko ter express kavo.

Prodajalna je odprta dnevno od 7. do 19. ure, v nedeljah pa od 8. do 11. ure.

Za nakup se priporoča Mercator prodajalna v Kranju.

BRALCI čestitajo

Da bi omogočili čim širšemu krogu bralcev našega časnika in drugim, da s tiskano besedo čestitajo sorodnikom, prijateljem in znancem tu in v tujini, smo vam rezervirali dokaj prostora v letošnji številki našega časnika. Prostor boste lahko kupili po zelo, prav za to priliko, ugodni ceni.

Čestitka za novo leto, ki vsebuje 15 besed in naj bi bila visoka 3 cm na kolono, pa bi stala samo 30 N din.

Naročite jih pri našem zastopniku ali pa osebno do 25. 12. 1968 na UPRAVI GLASA, KRANJ, TRG REVOLUCIJE 1, OBČINSKA STAVBA, SOBA 110.

Še letos stanovanja za 1000 kranjskih občanov

Milijardo devetsto milijonov S din za stanovanja — To je največja letošnja investicija v kranjski občini — Pogovor z direktorjem Podjetja za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo Ivom Miklavčičem

Po približno triletnem preporu se je letos gradnja stanovanj za prodajo v kranjski občini spet povečala. Tako je severno od Kranja zraven starega naselja Vodovodni stolp zraslo novo stanovanjsko naselje. Letos bo zgrajenih in vseljenih osem stanovanjskih objektov. Prav ta čas, ko praznujemo obletnico zgodovinskega zasedanja Avnoja oziroma rojstvo nove Jugoslavije, je dobilo stanovanja precej prebivalcev kranjske občine. Ob tej priliki smo zato zaprosili za pogovor direktorja Podjetja za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo Ivo Miklavčiča.

Tovariš direktor, koliko občanov bo letos dobilo stanovanja, ki jih je v stanovanjski soseski Vodovodni stolp II zgradilo Splošno gradbeno podjetje Projekt Kranj?

»25-letnice drugega zasedanja Avnoja se bodo veselili in spominjali posebno tisti občani v kranjski občini, ki se bodo vselili v novo stanovanja, na katera so čakali vrsto let.

Te in prihodnje dni se bo v nova stanovanja vselilo okrog 40 družin upokojencev in borcev. Za ta stanovanja je zagotovila denar občinska skupščina. Razen tega bodo kranjske delovne organizacije dale svojim delavcem v novem naselju okrog 100 stanovanj. Okrog 120 stanovalcev pa se bo vselilo v lastna stanovanja. Tako se bo do konca leta vselilo v nova stanovanja 256 družin. Če pa k temu prištejemo nekatere preselitve in zamenjave, bo letos dobilo stanovanje prek 300 družin oziroma blizu 1000 občanov.

Vrednost vseh na novo zgrajenih stanovanj bo letos znašala milijardo devetsto milijonov starih dinarjev. To pa bo hkrati tudi največja

letošnja investicija v kranjski občini. Razen tega pa je bilo nekaj sto milijonov starih dinarjev vloženih tudi v izgradnjo centralne kotlarne, ki bo kasneje ogrevala 682 stanovanj, novo šolo, potrošniški center in vzgojno-varstveno ustanovo v naselju Vodovodni stolp II.

Kako v na novo zgrajenih stanovanjih določate stanarine in kakšen bo porast letnih prihodnje leto?

»Od 1. januarja 1966 določamo stanarine v novih stanovanjih na podlagi osnov, ki so bile sprejete ob zadnji revalorizaciji stanovanj. Stanovanja točkujemo po točkovnem sistemu iz leta 1965. Vrednost točke še vedno znaša 93 tisoč starih dinarjev, čeprav so se cene stanovanj v zadnjem času dvignile za 30 odstotkov.

Današnja stanarina znaša 3,5 odstotka od revalorizirane vrednosti stanovanja, od nabavne vrednosti pa 2,45 odstotka. Kdor torej danes kupi stanovanje, ga plača po dejanski ceni. Stanovalcu, ki dobi stanovanje v najem, pa se osnova za določitev stanarine zniža za 30 odstotkov. Hkrati pa je tako znižana stanarina še dodatno subvencionirana.

Prihodnje leto se bodo subvencije zopet znižale oziroma se bodo stanarine povečale za 16 odstotkov v primerjavi z letošnjimi. Stanovalci bodo tako prihodnje leto plačali 87,9 odstotka od polne stanarine, medtem ko bo 12,1 odstotka stanarin še vedno pokrita s subvencijami. Vendar pa bodo subvencije 1970. leta odpravljene in takrat bodo stanovalci sami plačali polno stanarino.

V Kranju so še vedno stanovanja v barakah. Ta stanovanja že nekaj časa niso več primerna, razen tega pa tudi niso v okras mestu. Ali

imate v Podjetju program, kako bi nadomestili ta stanovanja oziroma porušili sedanje barake?

Podjetje za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo bi moralo skrbeti za zamenjavo dotrajanih stanovanj. Zato pa bi morali spremeniti pogodbeno obveznost z vlagatelji. Vsekakor želimo, da bi takšna stanovanja porušili, ker bi s tem prihranili denar za vzdrževanje. Še pomembnejše pa je, da bi se ti ljudje lahko preselili v boljša in za današnji čas vsekakor primernejša stanovanja.

Danes Podjetje upravlja z okrog 280 dotrajanimi stanovanji. Vsa ta stanovanja pa skoraj ni mogoče vzdrževati. Da bi stanovanja lahko porušili (in da bi Podjetje lahko uresničilo tudi nalogo na področju gradnje novih stanovanj, ne pa da skrbi samo za vzdrževanje), bi bil potreben enoten dogovor vseh dosedanjih prizadetih stanovalcev. Če bi se ti odločili za vlaganje denarja v nova stanovanja, sem prepričan, da bi v naslednjih nekaj letih lahko v Kranju porušili vse barake.

Tovariš Miklavčič, kako pa sicer ocenjujete delo pri vzdrževanju stanovanjskih zgradb in kakšno vlogo imajo pri tem hišni sveti?

Vzdrževanje stanovanjskih zgradb je osnovna naloga našega podjetja. Pred stanovanjsko reformo pa sredstva za vzdrževanje niso zadoščala. 1966. leta, ko je bilo tudi pri nas uvedeno stanovanjsko gospodarstvo, je naše podjetje moralo prevzeti vzdrževanje za prek 3300 stanovanj v kranjski občini. Do sedaj smo sicer za vzdrževanje že porabili prek petsto milijonov starih dinarjev, vendar so potrebe še vedno velike. Čeprav mora danes Podjetje vzdrževati

le novejša stanovanja, pa je denarja še vedno premalo. Zato smo se prav na zadnji seji skupščine stanovalcev odločili, da je treba spremeniti odlok o delitvi stanarine.

Za vzdrževanje hiš imamo danes dva vira sredstev:
— hišni sveti imajo sredstva za tekoče vzdrževanje,
— naše podjetje pa razpolaga s sredstvi za investicijsko vzdrževanje.

V letošnjih devetih mesecih so imeli hišni sveti še 72 milijonov starih dinarjev za tekoče vzdrževanje, za investicijsko vzdrževanje pa je Podjetje za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo porabilo že 77 milijonov starih dinarjev več, kot je bilo predvideno.

Dejavnost vašega podjetja je posebnega družbenega pomena. V samoupravnih organih podjetja so zastopani tudi predstavniki stanovalcev, delovnih organizacij itd. Kakšen je torej način samoupravljanja pri vas in kako zagotavljate javnost delovanja?

»Samoupravni sistem na področju stanovanjskega gospodarstva je precej razvejan. Zbor stanovalcev na primer voli hišni svet in člana skupščine stanovalcev. Tako je v skupščini stanovalcev pri Podjetju za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo 230 članov.

V razširjenem delavskem svetu podjetja je danes 50 članov. 20 članov izvolijo v delavski svet delovne organizacije, po 15 pa jih izvolita

Ivo Miklavčič

še skupščina stanovalcev in kolektiv našega podjetja. Menim, da takšen sestav samoupravnih organov dovolj zgovorno kaže na sila razvejan način samoupravljanja, hkrati pa zagotavlja tudi javno delovanje podjetja.

Menim pa tudi, da za uveljavljanje in večjo aktivnost stanovanjske samouprave, posebno hišnih svetov, ni dolžno skrbeti le stanovanjsko podjetje. Prepričan sem, da bi krajevne skupnosti in krajevne konference socialistične zveze lahko veliko pripomogle k boljšemu delovanju hišnih svetov. Prav v slednjih namreč velikokrat naletimo na določeno nerazumevanje in nezanimanje za reševanje nekaterih perečih vprašanj na stanovanjskem področju.

A. Zalar

Kranjska stanovanjska statistika

● Poprečni občan kranjske občine (s poprečnim osebnim dohodkom) odšteje letos 11,7 odstotka poprečnega osebnega dohodka za stanarino. V primerjavi s poprečnim družinskim dohodkom pa znaša ta odstotek 6,1.

● Ob analizi stanovanjskega gospodarstva pred reformo je bilo predvideno, da bo letos od poprečnega osebnega dohodka treba odšteti za stanarino 14,2 odstotka, od poprečnega družinskega dohodka pa 8,6 odstotka.

● Če pogledamo današnjo ceno stanovanj, ugotovimo, da je za nakup dvosobnega stanovanja potreben 7-letni poprečni osebni dohodek, za nakup trosobnega stanovanja pa 11,8-letni poprečni osebni dohodek.

● V kranjski občini je danes 68 odstotkov takšnih popraševalcev po stanovanjih, katerih osebni dohodek je pod poprečnim osebnim dohodkom v občini.

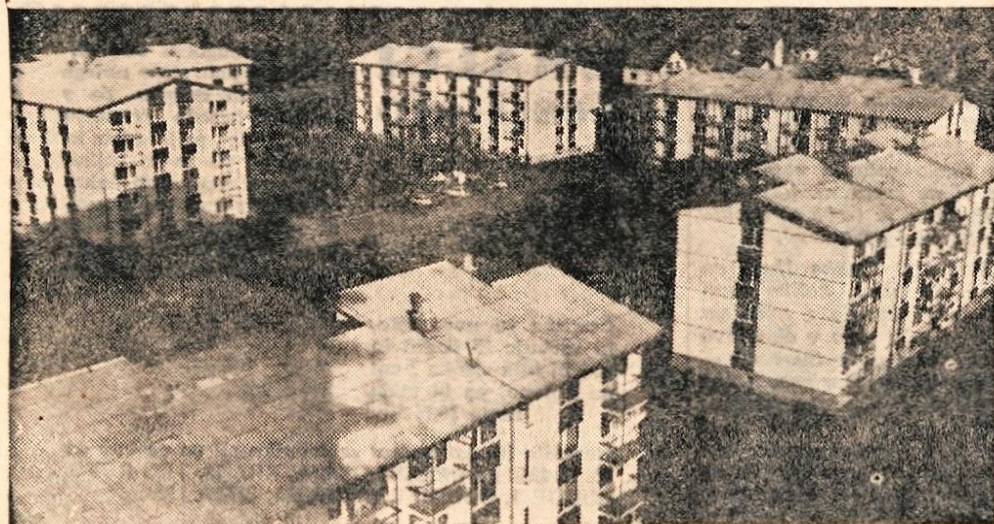
● V občini bi danes potrebovali 1250 stanovanj. In sicer:

— zaradi dotrajanosti bi bilo treba zgraditi okrog 200 stanovanj,
— za pokritje sedanjih potreb pa 1050.

● Da bi pokrili vse potrebe po stanovanjih v občini, bi glede na naravni prirastek in prihod prebivalcev od drugod morali na leto zgraditi okrog 300 novih stanovanj.

● Na območju Gorenjske kreditne banke varčuje danes za stanovanje 1120 gorenjskih občanov (od tega 502 ali 44,8 odstotka iz kranjske občine). Razen tega varčuje za nakup stanovanja 222 delovnih organizacij (od tega 118 ali 53,1 odstotka iz kranjske občine).

A. Z.

Del novega stanovanjskega naselja v krajevni skupnosti Vodovodni stolp v Kranju.

CREINA • CREINA • CREINA • CREINA • CREINA • CREINA • CREINA • CREINA • CREINA • CREINA

SMUČARJI, ZA DAN REPUBLIKE IZKORISTITE PRVO SMUKO NA STAREM VRHU NAD ŠKOFJO LOKO

- ugodne snežne razmere
- avtobusna zveza iz Kranja izpred kina Center 29. 11. 30. 11. in 1. 12. ob 8. uri do Starega vrha Žgajnarja ali do Javor, povratek s Starega vrha ali Javor ob 17. uri
- cena prevoza v obe smeri 6,50 N din
- kosilo v domu na Starem vrhu 8,50 N din
- rezervacije in informacije CREINA Kranj, Koroška 4, tel.: 21-022

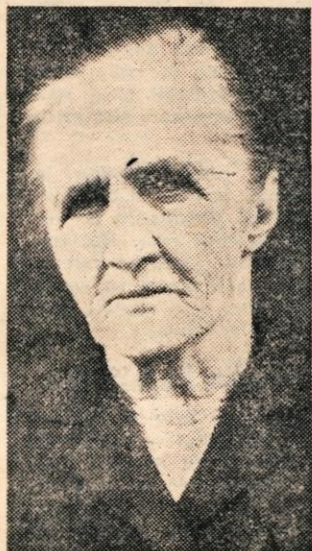
CREINA • CREINA • CREINA • CREINA • CREINA • CREINA • CREINA • CREINA • CREINA • CREINA

Ob jubileju Nartove mame

Pretekli teden je Frančiška Svoljšak — Nartova mama — iz Javornika pod Jomom pri Kranju praznovala 80. obletnico rojstva. Ob tej priliki so jo obiskali nekateri partizani, ki so v času NOB delali na terenu, in ji podarili majhen dar v spomin na težke dni okupacije, ko je Nartova mama nesebično pomagala vsem, ki so se na svojih partizanskih in kurirskih potih ustavili pri Nartu. Dobra in skromna žena se obiska ni nadejala in na bila prijetno presenečena.

Vsa družina Svoljšak je v tistih težkih dneh sodelovala s partizani. Družno s svojo ženo je tudi Nartov ata Lovro delal gorje vojne in pomagal partizanom. Hči Frančka, takrat še dekletce, je dostikrat pazila okrog hiše in opozorila partizane na nevarnost, če so se vasi bližali.

Nemci. Pogumna deklica je prenašala tudi paritzansko pošto. Sin Franc se je pri-

družil partizanom. Nemci so sumili o skrivnih obiskih na kmetiji. Očeta so enkrat celo aretirali. K sreči ni bilo hujšega.

Tiha in samotna je zdaj Nartova kmetija. Mati in oče sta ostala na njej sama. Mladi so odšli za zaslužkom. Vsa dela na kmetiji opravita, kar ni ravno lahko v tem hribovskem kraju. Pa njene roke so trdne — v dobroti in delu. Če se oglasite pri hiši, Nartova mama vedno rada postreže.

Jubilantka je kljub visoki starosti še trdnega zdravja. Želimo, da bi bilo tako še mnogo let. Naj velja ta kratek zapis kot zahvala in izraz spoštovanja ženi, ki v težkih časih ni klonila.

M. Trilar

Zastrupitev z ogljikovim monoksidom

V torek se je zastrupil z ogljikovim monoksidom Anton Bešter iz Stojč pri Kropi. Dopoldan se je pokojni zaprl v garažo in tam popravil moped. Moped je bil dlje časa v pogonu, zato se je v prostoru nabralo preveč ogljikovega monoksida. Antona Beštra, očeta dveh otrok so našli, ko je bilo že prepozno.

Novi plesni tečaji v Kranju

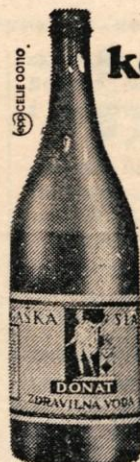
Plesna šola v Delavskem domu Kranj organizira nov začetniški plesni tečaj 3. 12. ob 18.30 (ob torkih in četrkih) nadaljevalni plesni tečaj pa 11. decembra ob 18.30 (sreda, petek) ter pionirski plesni tečaj 4. decembra ob 16. uri. Vpisovanje vsak dan od 18.30 do 19.30 v Plesni šoli Kranj Delavski dom vhod 2 (nasproti avtobusne postaje). Avtobusne zveze s podeželjem zelo ugodne.

GORENJSKI MUZEJ V KRANJU — V mestni hiši je odprta stalna arheološka, kulturno-zgodovinska, etnografska in umetnostno-zgodovinska zbirka, v Galeriji v Mestni hiši pa razstava Kovane okenske mreže.

V Baročni stavbi v Tavčarjevi ul. 43 je v I. nadstropju na ogled razstava Ilindenska vstaja, ki jo je posredoval Narodni muzej v Bitoli in v II. nadstropju razstava Domača obrt na Gorenjskem.

V Prešernovi hiši je odprt Prešernov spominski muzej, v galeriji pa razstava akad. slikarja Albina Polajnara.

Galerijske in muzejske zbirke so odprte vsak dan od 10. — 12. ure in od 17. — 19. ure.

**kdor ponudi DONAT
ponudi
zdravje**

Ferdinand Bem — novi direktor ZPPS Kranj

Na zadnji seji sta oba zbor kranjske občinske skupščine imenovala za novega direktorja zavoda za prosvetno-pedagoško službo v Kranju dosedanjega sekretarja komiteja občinske konference zveze komunistov Radovljica Ferdinanda Bema.

Ob odhodu dosedanjega direktorja se je namreč na razpis prijavil tovariš Bem, ki je diplomiral na višji pedagoški šoli v Ljubljani in opravil strokovni izpit za predmetnega učitelja. Razen tega pa je diplomiral tudi na

drugi stopnji Višje šole za politične vede v Ljubljani. Ferdinand Bem je bil rojen v Bohinjski Bistrici, sedaj pa stanuje v Radovljici.

A. Z.

Planinski veteran Jože Čop odlikovan

V torek je predsednik izvršnega sveta Slovenije Stane Kavčič v Ljubljani izročil odlikovanja nekaterim najzaslužnejšim slovenskim planincem. Ob visokem jubileju Planinske zveze Slovenije je namreč predsednik Tito odlikoval pet planinskih društev in 40 posameznikov iz Slovenije. Med posamezniki je bil z redom zaslug za narod z zlato zvezdo odlikovan tudi naš planinski veteran Jože Čop.

TURISTI!

Priložnost
vam nudi
ugodnost.
Za vsakogar nekaj,
nekaj za vse

boste dobili v gostilni in
trgovini

Jože Malle

Loiblal —
St. Lenart v Brodeh
le 3 km od ljubljanskega
predora

Govorimo slovensko!
Ugodna menjava!

Dobrodošli!

3 pari brezšivnih nogavic
iz perlon 19.80
ženske žabe iz helance 29.80
ženske dokolenske hlače iz helance 24.80
ženski puloverji iz ca-hmilona 69.00
z dolgimi rokavi 29.00
otroške copate za dom

N din

modne ženske čepice 69.00
iz imitacije krzna
moške flanelaste športne srajce, 79.00
moderni vzorci
ženski škornji iz imitacije tjulna 69.00
električna grelna blazina 75/150 cm, 99.00
1 leto garancija

TRGOVINA

Kometter

BOROVlje-PRI CERKVI

KAUFHAUS
Kometter

FERLACH-MEBEN DER KIRCHE

Zapornik bunkerja št. 9 odhaja v partizane po nalogu gestapa

Sekretar okrožnega komiteja pripoveduje, kako je ukanil Nemce — »Roke kvišku!« je zakričal gestapovec, takrat pa se je začela zgodba o ljudeh, ki so tkali mrežo osvobodilne fronte in ljudske oblasti

Bilo je leta 1942. Dva žandarja sta po Begunjah trošila letake osvobodilne fronte s protifašistično vsebino. Pred vojno sta bila žandarja v Jugoslaviji, ko pa so prišli Nemci, sta zamenjala uniforme in še nadalje ostala policaja. Morala sta biti zelo neprevidna, saj so ju Nemci zalotili pri trosenju letakov. Odpeljali so ju naravnost v zapor.

Se isto noč je v sosednji vasi policija dvignila iz postelje osumljenca in ga uklenjenega pripeljala v begunjske zapore. Brez besed so ga vrgli v celico, ki so ji žaporniki pravili bunker. V Begunjah je bilo več takih bunkerjev, danes pa so te sobe preurejene v muzej.

»Kdo ti je dal letake?« je bilo prvo vprašanje na zaslišanju. Zapornik je nekaj časa molčal, se ozrl okrog sebe, da bi s strogih obrazov begunjskih krvolokov skušal razbrati odgovor na vprašanje: kaj vedo gestapovci o meni?

»Ali naj ti z bičem privlečemo jezik na dan?« je nervozno zatulil gestapovec v lepo zlikani obleki, ki je kazala na nemško pedantnost. »Kakšne letake? Saj ne vem, o čem govorite? Kaj hočete od mene?« je komaj slišno izustil zapornik, ki je slutil, da prihaja huda ura. Zasliševalci so sumili, da je zapornik pomemben člen v verigi osvobodilne fronte. Zato so storili vse, da bi čimprej zlomili njegovo voljo.

Naenkrat se odpro vrata; zapornik komaj vidno trzne z očmi. Zbral je poslednjo kapljico volje, da bi ukrotil nemirne živce. Pred njim sta stala žandarja; tista dva, ki sta prejšnji večer trosila letake.

»Ali je to tisti človek, ki vama je dal letake?« je vprašal gestapovec žandarja. Prikimala sta. Tisto kimanje z glavo se je zaporniku zdelo kot potrditev smrtne obsodbe. Spomni se na talce v Dragi, na Koroški Beli, v Gorjah in drugod. Nekega dne bo tudi njegovo ime zapisano na letaku, ki bo objavil seznam ustreljenih talcev. Le zakaj sem spal do

ma, je razmišljal, dokler ga ni gestapovski bič zdramil od osuplosti pri srečanju z žandarji.

»Morda sem komu tako podoben?« je odločno odgovoril in zaničljivo pogledal žandarja, češ, jaz vaju ne poznam. Žandarja pa sta vztrajala pri trditvi, da se nista zmotila. Saj vendar poznata človeka.

Kri in znoj sta curkoma tekla po telesu, ko so ga zvečer vrgli nazaj v bunker. Naslednje jutro se je nadaljevalo: »Kdo ti je dal letake? S kom si se družil? Katere jesenjske komuniste poznaš? Kdo v vasi dela za bandite?« Udarci z žilavko so prihajali hitreje kot vprašanja, ki so terjala odgovor. Toda zapornik ni ničesar priznal. Trdil je, da je pomotoma zaprt. Toda gestapovci so vedeli, da sta žandarja govorila resnico (opomba: žandarja sta bila ustreljena kot talca).

Mučenje se je nadaljevalo že tretji dan. Po hrbtu in nogah ni imel niti centimetra zdrave kože. Najprej so udarjali z žilovko samo po hrbtu, nato pa niso več izbirali, kam bodo udarili.

Po nalogu gestapa v partizane

V bunkerju se je zapornik premetaval od bolečin, saj zaradi ran ni mogel ležati, od utrujenosti pa ne stati. Minute so se vlekale kot večnost.

Od jutra je klečal na kolenih s čelom naslonjen na betonski pod bunkerja. Samo na kolenih in čelu je imel zdravo kožo. Zjutraj je zaslišal zvonjenje begunjskega zvona. Le zvon, zvon, saj te morda poslednjič slišim, je šepetal. Toda mlad umreti ni lahko. Če me ustrelijo kot talca, se ne bom mogel maščevati. Te udarce pa jim moram vrniti.

Kot obrise gora skozi megle je samega sebe videl, kako pleza po rešilni bilki skozi rešetke daleč proč od mesta, kjer so sveži grobovi. Poklical je stražarja: »Obvestite takoj preiskovalca, ker bom nekaj zelo važnega povedal.«

»Zapornik bunkerja št. 9 pravi, da bo vse priznal. Povedal bo zelo pomembne novice,« je sporočil policist svojemu šefu. Poklicali so

ga v pisarno. Gestapovci so se smehljali, kajti menili so, da so končno le strli voljo zapornika. In glej, kako prijazni so postali tisti, ki so ga še večeraj hoteli živega požreti.

»Poznam nekaj banditov,« je dejal zapornik, »toda ne vem, kje so. Če pa me izpustite iz zapor, bom skušal z njimi dobiti stik. Saj veste, nikoli v življenju se nisem ukvarjal s politiko, zato sem res včasih pomagal banditom. Če pa bi vi prej prišli do mene, bi delal za vas. Priznam, da sem bil na napačni strani. Če me izpustite, jih boste z mojo pomočjo kmalu polovili.«

Gestapovci so ga poslušali, kimali z glavo in molčali. Tega dne je bič mirno visel na klinu. Vrnili so ga v bunker. Štiri dni ga nihče več ni ničesar vprašal. Četrty dan pa so mu vrnili nazaj vse, kar so mu odvzeli pri aretaciji. Brez besed so ga posadili v avto in odpeljali na Jesenice v Stanovnikovo hišo. Tam sta ga sprejela šefa jesenjskih gestapovcev Linke in Druške.

»Se nocoj pojdeš k banditom,« sta zadovoljno dejala, prepričana, da jima bo ta človek pokazal pot do taborišča banditov.

Le kako znajo biti gestapovci prijazni. Postregli so ga s pečenko, nato pa še s porcijo vampov in steklenico vina. Da se ne bi gestapovca premislila, je zaprosil, naj ga še štiri dni zadržijo v jesenjskih zaporih, da bi se vsaj malo zacelile rane.

»Ne, še nocoj moraš na pot,« sta vztrajala gestapovca. »Toda noč je. Lahko naletim na vašo patruljo, ki me bo ustrelila. Kaj ko bi šel na pot zjutraj?« je moledoval jetnik.

Toda prošnje so bile bob ob steno. Gestapovec Druške mu je dal naslednje navodilo: »Pojdi po cesti v Jeseniške Rovte. V vasi prosil ljudi za hrano. Zapomni si hišno številko, kjer boš dobil hrano. Ljudem pripoveduj, da si pobegnil iz zaporov. V Rovtah vsi ljudje delajo za bandite. Ko boš dobil zvezo z banditi, se moraš v osmih dneh vrniti k nam. Potem boš dobil nadaljnja navodila.«

Obraz zapornika se je ob poslušanju zresnil: »Če bodo banditi zvedeli, da delam za vas, se bodo maščevali nad menoj in mojo družino.«

»Brez skrbi,« je dejal Druške, »ženo in otroka bomo odpeljali na varno sredi Nemčije. Po opravljeni nalogi te čaka lepa nagrada. Če pa naloge ne opraviš,« Druške je povzdignil glas, »bosta otrok in žena visela sredi Jesenic.«

Nekaj pred polnočjo je zapornik zapustil stavbo jesenjskega gestapa in se napotil po cesti proti Rovtam. Že pri zadnji hiši na Jesenicah je zavil s poti in se po stezi skozi gozd napotil proti Črnemu vrhu.

V štabu bataljona

Zjutraj so borci Cankarjevega bataljona pod nekim kozolcem našli spečega moža. Odpeljali so ga v bataljon. V štabu so bili zelo veseli novega borca. Srečali so se stari znanci in sodelavci. Albin Zemva, komandant bataljona, Franc Benigar, politični delavec in narodni heroj Matija Verdnik so že dolgo poznali novega borca. Bil je to Ivan Gašperin-Mitja iz Smokuča, kasnejši sekretar okrožnega komiteja. Karel Preželj, tedanji sekretar okrožnega komiteja mu je dal letake, le-ta pa begunjskim žandarjem, da sta jih trosila po Begunjah.

V štabu bataljona je Gašperin pripovedoval, kako so ga gestapovci zaprli, soočili z žandarji in nato pretepali. Slekli je srajco in zavihal hlačnico. Krasta pri krasti, med njimi pa debeli ožiljki od udarcev biča. »Ubili bi me,« je dejal Ivan, »saj so dobro vedeli, da sem res dal letake.« Nato je pripovedoval, kako je navidezno pristal na sodelovanje z gestapom in da pravzaprav prihaja v partizane po nalogu tajne policije. »Ni se vam treba bati, nihče ne prihaja za menoj,« je dejal Mitja, »toda Nemci so zagrozili z umorom moje družine, če ne bom opravil zadane naloge. Sredi Jesenic bodo obesili otroka in ženo.«

»Če si jih ti enkrat ukanil, jih bomo mi drugič,« sta dejala Verdnik in Benigar.

Naslednje noč so partizanski aktivisti trosili po Jesenicah letake s približno na-

slednjo vsebino: »Včeraj smo v Črnem vrhu ujeli Ivana Gašperina, izdajalca in provokatorja. Priznal je, da je gestapovski agent. Zato ga je partizansko sodišče obsodilo na smrt in takoj ustrelilo. Takšna kazen čaka vsakega izdajalca. Smrt fašizmu — Svoboda narodu.«

Letake sta brala tudi Druške in Linke. Verjetno sta se praskala za ušesom in spraševala, kako so partizani tako hitro odkrili njihovega agenta. Obljubo pa so le izpolnili. Gašperinovo družino so odpeljali v Nemčijo. Da bo varna pred banditi.

Sekretar okrožnega komiteja

Ivan Gašperin-Mitja je pred vojno delal v Železarni Jesenice skupaj s komunisti Karlom Prežljem in Viktorjem Kežarjem. Bili so prijatelji, ki so se kmalu srečali na isti poti, v istem boju.

V začetku vojne 1941. l. so Gašperina dodelili k straži pri cestnem in železniškem mostu v Mostah. Jugoslavija je razpadla, Gašperin pa je vzel dve puški in jih skril pri Sv. Petru nad Begunjami.

S partizani je začel sodelovati, ko je odšel v ilegalo Jaka Bernard. Bernard je 1941. leta vodil dela pri zidavi hiše, ki jo je v Begunjah gradil Ivanov brat. Nekega dne mu Bernard reče: »Jutri odhajam v hosto. Ne bom se kmalu vrnil, toda poiškal te bom, da bomo sodelovali.«

Nj minilo mesec dni, že je prišla Bernardova sestra in sporočila Mitji, naj pride na Koritno pri Bledu. Od tam ga je odpeljala na obrežje Save. Ivan Gašperin je tam srečal Bernarda, Jožeta Dežmana in Dacarja iz Črničve. Dogovorili so se, da bo Ivan zbiral orožje in hrano za partizane. Tudi tisti dve puški, ki jih je skril pri Sv. Petru, je oddal partizanom. Doma v Smokuču so ga večkrat obiskali jesenjski prvoborci, med njimi Viktor Kežar, Matija Verdnik, Karel Preželj, Albin Zemva in Tone Matoh. Nekega dne ga je Karel Preželj prosil, naj mu posodi novo obleko. Le-to so skrivaj poslali k Valvasorjevi koči. Tam jo je oblekel borec, ki je drugega dne od-

šel na Jesenice in tam sredi ceste podnevi ustrelil jeseniškega župana Lukmana. Mitja je po nalogu okrožnega komiteja hodil po hišah in organiziral prve trojke osvobodilne fronte. Ko se je z opisano zvižajo izvelel iz begunjskih zaporov, je ostal do oktobra 1942. leta v Cankarjevem bataljonu. Oktobra 1942. leta je bil izvoljen za člana okrožnega komiteja. V komiteju je bil odgovoren za organizacijo OF na območju od Potok do Begunj. Takrat je bil sekretar okrožnega komiteja Karel Preželj, Jeseničan. Taborišče okrožnega komiteja je bilo za Ajdno nad Potoki. Okrožni komite Jesenice je zajemal vasi od Rateč do Begunj, Radovljico, Bled in Bohinj. Franjo Benigar je bil odgovoren za Radovljico, Hribar in Božo Ambrožič za Gorje, Viktor Kejžar in Preželj pa za Jesenice.

Oktobra 1943. leta je bil Mitja izvoljen za sekretarja okrožnega komiteja. V komiteju je bilo deset aktivistov. Vsak član komiteja je bil odgovoren za neko delo, npr. za agitacijo in propagando, za delo z mladinsko organizacijo ali pa za določena naselja. V priročni tiščarni so razmnoževali Slovenskega poročevalca, ker so dobivali samo en izvod tega časopisa.

Od spomladi 1943. do novembra 1943. leta je bil sedež okrožnega komiteja v leseni lopi na polju pri Studenščah. Za skrivališče sta vedela samo Mehavov Lovrenc in žena, ki sta člana komiteja oskrbovala s hrano in podatki.

Juriš na sedež komiteja

Iz tistega obdobja se Mitja spominja zanimivega dogodka, ki pa mu je v tistih časih vtil precej strahu. V bunkerju sta bila Tine Dolar-Ciro, sekretar okrajnega odbora KP in OF, ter Ivan Gšperin-Mitja, sekretar okrožnega komiteja. V osnovni šoli v Lescah so bili belogardisti.

Nekega dne so imeli belogardisti vojaške vaje. Polovica belogardistov je bila razporejena ob železniški progi, druga pa okrog vasi Studenčice. Vaja je zahtevala, da so belogardisti ob prvi jurišali na vas. Pri tem so streljali z manevrskim strelivom in metalni petarde, da je pokalo kot v pravem boju. Sekretarja v bunkerju nista vedela, kaj se dogaja. Bila sta pripravljena na vse. Sploh nista vedela, da so to le vaje. Belogardisti so na juriš zavzeli lopo. Se sanjalo pa se jim ni, da je v lopi skrivni bunker in sedež okrajnega in okrožnega komiteja.

Ponovno srečanje z gestapom

Sekretar okrožnega komiteja je hodil vse noči na razne sestanke. Od Kranjske gore do Bohinja in Radovljice. Enkrat pod Karavankami, drugič na Mežakliji, Pokljuki ali v Bohinju. Prek kurirja je pošiljal poročila o delu na oblastni komite.

Dopoldne 12. februarja 1944. leta se je Mitja oglašil pri Jagru na Bledu. Bil je oblečen kot civilist, pod suknjičem pa je imel pištolo. Tam je čakal Micko Kokalj-Urško iz Sela pri Zirovnici. Micka je bila kurirka okrajnega komiteja. Komaj je izšla hlačnice potegnila pismo, že so v sobo planili gestapovci in zakričali: »Roke kvišku!« Tudi gestapovci so bili v civilnih oblekah. Pravzaprav sta bila samo dva. Mitja, ki je pravkar pil čaj, se je počasi dvigal rekoč: »Ja, ja takoj...« pri tem pa je dvigal roke kot je zahtevala policija.

Sekretar okrožnega komiteja je vedel, da ne sme več v zapor. Preveč jih je ukanih takrat, ko je obljubil, da bo njihov agent. Ko je dvignil roke v višino glave, je sunkoma zgrabil gestapovca za roke in mu izbil pištolo. Nato sta se prišla in prerivala skozi vrata do balkona. Zaradi objema, prerivanja in sukanja drugi gestapovec ni mogel streljati, temveč je z rokami posegel v boj. Na stopnicah so padli na tla, Mitja se je iztrgal iz rok gestapovcev in začel bežati. Gestapovca sta jo ucvrla za njim in streljala. Tudi Mitja je potegnil pištolo in streljal nazaj. Najbrž sta ga gestapovca po vsej sili želela ujeti živega. Ne vemo, če sta vedela, da je to pomemben funkcionar OF in KP. Da sta želela živega, sklepam po tem, ker sta ga trikrat ranila v nogo. Ena krogla je Mitji prebila stopalo. Ko je izstrelil vse naboje, se je Mitja obrnil in vrgel bombo na zasledovalca. Gestapovca sta se vrgla na tla, Mitja pa je bežal dalje, se spustil po bregu k Savi in se v mrzli vodi skril pod neko korenino. Kmalu je prihitela močnejša patrolja in preiskala ves teren, toda »bandita« niso našli, čeprav je bil neki policist samo pol metra od korenine.

Zvečer se je sekretar Mitja splazil iz vode in se s poslednjimi močmi privlekel do terenskega aktivista Vogrisa v Vintgarju. Ta je obvestil partizane, ki so prišli in odnesli sekretarja v partizansko bolnišnico na Mežaklijo.

Sekretar okrožnega komiteja se je tudi tokrat srečno umaknil nemški policiji, ki je bila na njegovo glavo razpisala nagrado.

J. Vidic

Za mehko linijo frizure taft

Taft-Soft je specialno izdelan za mehko linijo frizure, za njeno previdno, a tudi zanesljivo oporo. Vaši lasje bodo ostali ljubko razgibani in mehki ter bodo obdržali svoj naravni lesk.

Čudovit je tudi novi razpršilec: rahlo, drobno, enakomerno in kot dih nežno razprši Taft-Soft po laseh.

In samo po sebi se razume, da taft lahko brez težav izkrtajte in izperete.

Zlatorog

Schwarzkopf

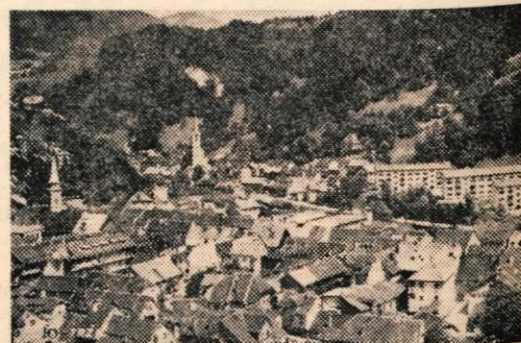

Skupščina občine Tržič

Z VSEMI DRUŽBENOPOLITIČNIMI
ORGANIZACIJAMI

VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM IN OBČANOM
ČESTITA ZA DAN REPUBLIKE IN JIM ŽELI
PRIJETNO PRAZNOVANJE

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE TRŽIČ

GRADI VSE VRSTE POSLOPIJ. DELA
OPRAVI STROKOVNO IN
V ZADOVOLJSTVO INVESTITORJEV.
VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM
IN DELOVNIM LJUDEM OBČINE
ZELIMO PRIJETNO PRAZNOVANJE.

Tržiška tovarna kos in srpov Tržič

ČESTITA
VSEM
DELOVNIM
LJUDEM

za dan republike in jim želi prijetno
praznovanje.

Obenem obveščamo vse potrošnike, da pro-
izvajamo kvalitetno poljedelsko orodje ter
ročno orodje. Še posebej pa obveščamo
kmetovalce, da proizvajamo vseh vrst nožev
za kosilnice ter jih nudimo po zelo ugodnih
cenah.

Kmetijska zadruga Bled

VSEM DELOVNIM LJUDEM
ČESTITA ZA DAN REPUBLIKE —
29. NOVEMBER
TER SE PRIPOROČA ZA SVOJE
PRIDELKE IN USLUGE

OBRTNO PODJETJE TRŽIČ

čestita

OBČANOM
ZA DAN
REPUBLIKE

in priporoča svoje storitve v mizarski,
zidarski, tesarski, tapetniški in slikarski
stroki.

MESARSKO PODJETJE TRŽIČ

se priporoča cenjenim odjemalcem tudi v bodoče
s svojimi kvalitetnimi izdelki in prvovrstnim svežim
mesom vseh vrst po konkurenčnih cenah. V naših
poslovalnicah v Tržiču in Kranju boste solidno
postreženi. Sveže pakirano meso lahko nabavite tudi
v poslovalnicah trgovskega podjetja Živila Kranj
in Preskrba Tržič.

Vsem delovnim ljudem kolektiv podjetja
čestita za dan republike.

KOLEKTIV PEKARIJE TRŽIČ

čestita

občanom za praznik
republike in se priporoča
za nadaljnji obisk v svojih
poslovalnicah kruha, peciva
in mlečnih izdelkov ter vsem
potrošnikom Tržiča
in Kranja, ki kupujejo
naše izdelke.

Lesno industrijsko podjetje

IZDELUJE IN PRODAJA

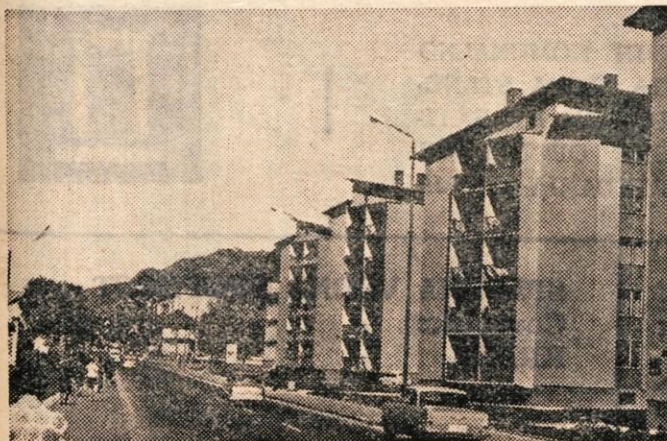
žagani les smreke-jelke, resonančni-avionski les
vezane plošče za gradbeništvo
vezani les

ladijski pod
opaži vseh vrst
stropne in stenske obloge
lamelirana gladka vrata
sobna, vhodna, garažna in balkonska vrata
strešne konstrukcije
notranjo opremo avtomatskih kegljišč
panel plošče
sredice
lesna moka
lesna embalaža vseh vrst
se priporočamo in obenem vsem delovnim ljudem

ČESTITAMO
ZA PRAZNIK REPUBLIKE

Skupščina občine JESENICE

OBCINSKA KONFERENCA ZKS JESENICE
OBCINSKA KONFERENCA SZDL JESENICE
OBCINSKI SINDIKALNI SVET JESENICE
ZB NOV JESENICE
OBCINSKI KOMITE ZMS JESENICE

ČESTITAJO VSEM OBČANOM JESENIC

za dan republike 29. november

KOLEKTIV ŽELEZARNE JESENICE

VSEM DELOVNIM LJUDEM,
POSLOVNIM PARTNERJEM IN
ODJEMALCEM ČESTITA ZA DAN
REPUBLIKE IN JIM ŽELI
NADALJE VELIKO DELOVNIH
USPEHOV

OBRTNO PODJETJE

KOMUNALNI SERVIS JESENICE

čestita vsem delovnim ljudem, podjetjem in zavodom
k prazniku dneva republike

in priporoča svoje usluge: pranje perila, kemično
čiščenje oblačil, brivskofrizerske in pedikerske
usluge ter kopanje nudi na sedežu podjetja v poslo-
valnicah in zbiralnicah v Kranju, Trzinu, Radovljici,
Bledu, Bohinjski Bistrici, Mostah pri Zirovnici in
Kranjski gori.

KOLEKTIV
MESARSKEGA
PODJETJA
JESENICE

ČESTITA

vsem občanom za 29. november, dan republi-
ke in želi veliko delovnih uspehov ter se še
nadalje priporoča za nakup mesa in mesnih
izdelkov v svojih poslovalnicah.

TEKSTILINDUS KRANJ

**Ob prazniku
republike iskreno
čestitamo vsem
delovnim ljudem**

TRGOVSKO PODJETJE

ZARJA

**Kupujte pri
trgovskem
podjetju
ZARJA
Jesenice**

PREPRICAJTE SE O SOLIDNIH USLUGAH,
KAKOVOSTNEM BLAGU IN
KONKURENCNIH CENAH.

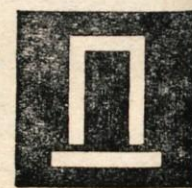
ZA PRAZNIK DNEVA REPUBLIKE VAM ISKRENO
ČESTITA PODJETJE ZARJA JESENICE

Jesenice

Delovna skupnost

PODJETJA ZA STANOVANJSKO IN KOMUNALNO
GOSPODARSTVO KRANJ ČESTITA VSEM STANO-
VALCEM, HIŠNIM SVETOM, DELOVNIM KOLEKTI-
VOM TER OBČANOM KRANJSKE OBČINE OB
25. LETNICI ZGODOVINSKEGA ZASEDANJA AVNOJA

SPLOŠNO
GRADBENO
PODJETJE
»SAVA«
na JESENICAH

izvaja visoke, nizke, industrijske, športne in turi-
stične gradnje. Prav tako podjetje gradi stanovanja
za trg na področju Jesenic, Kranjske gore in Lju-
bljane. Ta stanovanja prodaja interesantom, ki ima-
jo lastna sredstva za odkup oz. si jih pridobijo v
kreditnih bankah. Interesenti za vse vrste gradenj
se lahko informirajo pri podjetju, ki jim kvalitetno
in po zmernih cenah zagotavlja uresničitev gradnje
od idejnega projekta pa do zaključka gradnje.

Obenem vsem delovnim ljudem čestita za praznik
republike 29. novembra.

SPLOŠNA VODNA SKUPNOST
Gorenjske
KRANJ

čestita

ZA DAN REPUBLIKE

29. NOVEMBER 1968

Izvajamo vsa vodogradbena dela; regulacije
vodovodov, melioracije, obalne protierozijske
zaščite, vodnogospodarske objekte, zemelj-
ska dela, strojna in minerska ter ostala dela
s področja nizkih gradenj, solidno, hitro in
po konkurenčnih cenah!

Kolektiv Zavoda za vzdrževanje športnih objektov Kranj

čestita

OB DNEVU REPUBLIKE IN 25. OBLETNI-
CI II. ZASEDANJA AVNOJ-a CENJENEMU
OBČINSTVU IN POSLOVNIM PRIJATE-
LJEM

AVTOOPREMA Tržič

Izdelovalec karoserijske opreme,
predelava pločevine za transport-
na sredstva in ostale stavbne in
industrijske opreme

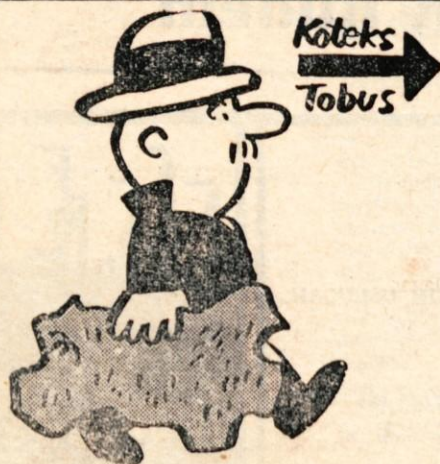
Kolektiv Cestnega podjetja v Kranju

čestita

k prazniku dneva republike

KOLEKTIV PODJETJA
ČESTITA OBČANOM
ZA DAN REPUBLIKE

Kmetovalci in rejci prašičev!

Podjetje KOTEKS-TOBUS je za vse
prinašalce svinjskih kož tudi v letoš-
nji sezoni pripravilo nagradna žrebanja
s preko 4000 lepimi dobitki.

Žrebanja bodo 20. januarja in 20. aprila
1969.

Kmetovalci in rejci prašičev!

Pazljivo oderite vsakega prašiča in kože
oddajte najbližji zbiralnici KOTEKS-
TOBUS ali Kmetijski zadrugi. Prejeta
potrdila, ki Vam dajejo pravico do ude-
ležbe pri žrebanju, pa skrbno hranite.
Izid nagradnega žrebanja bo objavljen
v dnevnem tisku in po radiu.

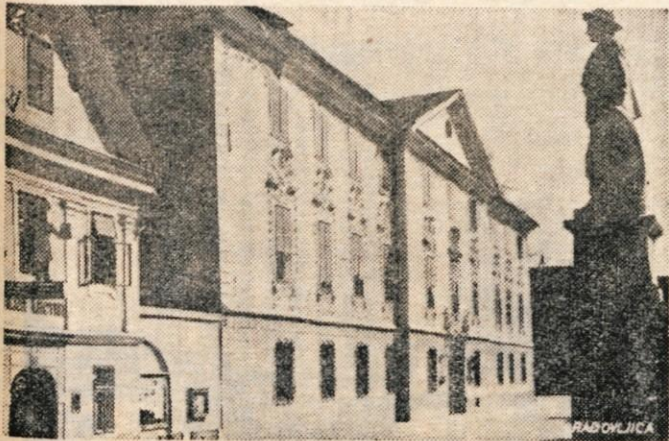
Nagradno žrebanje

OB TEJ PRILIKI
čestitamo

VSEM POSLOVNIM PRIJATE-
LJEM K PRAZNIKU REPUBLI-
KE — 29. NOVEMBRU

Koteks Tobus

Skupščina občine RADOVLJICA

IN DRUŽBENOPOLITIČNE
ORGANIZACIJE Z OBMOČJA
OBČINE RADOV LJICA

čestitajo

VSEM OBČANOM ZA DAN REPUBLIKE
IN JIM ŽELIJO ŠE NADALJE VELIKO DELOVNIH
USPEHOV V IZGRADNJI SOCIALIZMA

Kolektiv
podjetja

OKOVJE
KAMNA
GORICA

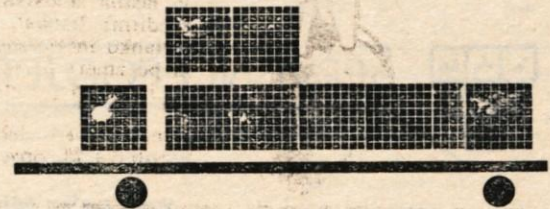
ČESTITA

VSEM DELOVNIM LJUDEM
ZA DAN REPUBLIKE

Podjetje priporoča svoje izdelke ter nudi vse vrste nasadil, industrijske stole, plastične izdelke, posebno priporoča svoj najnovejši proizvod črpalke Okovje. Črpalke prodajajo po enotni ceni 57 N din vse večje trgovine.

POSLOVNO
ZDRUŽENJE

TRANSPORTNI
BIRO
RADOVLJICA

ŽELI VSEM DELOVNIM LJUDEM
PRIJETNO PRAZNOVANJE DNEVA
REPUBLIKE IN ŠE NADALJE PRI-
POROČA SVOJE USLUGE

Klavnica in mesarija Bohinjska Bistrica

čestita vsem prebivalcem Bohinja za dan
republike, 29. november in sporoča, da ima
na voljo vse vrste svežega mesa ter suho-
mesnatih izdelkov po konkurenčnih cenah.

GOZDARSKO - KMETIJSKA ZADRUGA

SREDNJA VAS V BOHINJU

odkupi vse vrste prehrabmenih viškov od kmetij-
stva, lesa iz negozdnih površin.

Razpolaga z novozgrajeno mlekarno, v kateri izdelu-
je vse vrste mlečnih izdelkov.

V svojih prodajalnah v Bohinju in Ljubljani
prodaja vse izdelke mlečnih proizvodov ter posebej
v Ljubljani prvovrstne klobase v zaseki.

V svojih trgovskih poslovalnicah: Bohinjska Bistrica,
Jereka, Nomenj, Srednja vas in Studor prodaja vse
vrste prehrabmenih izdelkov, manufakturnega blaga
in reprodukcijskega materiala. V obratu žaga pre-
delujemo in prodajamo prvovrsten žagan les. V
posebnem obratu imamo splošno mizarstvo in
kolarstvo. Opravljamo prevoz svojim kooperantom
in ostalim.

ZA SODELOVANJE
IN NADALJNI
OBISK SE TOPLO
PRIPOROČAMO TER
OBENEM
ČESTITAMO
DELOVNIM LJUDEM
ZA DAN REPUBLIKE.

**Trgorsko
podjetje
KURIVO
Kranj**

čestita

svojim odjemalcem in vsem delovnim ljudem
ZA DAN REPUBLIKE — 29. NOVEMBER
in se priporoča s svojim blagom.

Pri nas lahko nabavite: kurjavo, gradbeni
material, tekoči plin butan-propan, trajno
žareče peči na premog.

REPUBLIKE

čestitajo

ZA DAN REPUBLIKE 29.
NOVEMBER VSEM DELOV-
NIM LJUDEM IN ŽELIJO
SE NADALJNJEGA NAPRED-
KA PRI IZGRADNJI SOCI-
ALIZMA

SKUPŠČINA OBČINE
KRANJ
OBČINSKA
KONFERENCA ZKS
OBČINSKA
KONFERENCA SZDL
OBČINSKI
KOMITE ZMS
OBČINSKI
SINDIKALNI SVET
OBČINSKO
ZDRUŽENJE ZB NOV

SERVISNO PODJETJE KRANJ

čestita
za praznik
29. november

vsem svojim odjemalcem in vabi še ostale k sodelo-
vanju z našimi delovnimi enotami:

- zidarstvo
- mizarstvo
- ključavničarstvo
- soboslikarstvo in pleskarstvo
- vodovodno instalaterstvo
- kleparstvo
- krovstvo
- prevozne usluge in
- krpanje in šivanje oblek po meri

DELOVNI KOLEKTIV

**Komunalnega zavoda
za socialno zavarovanje
Kranj**

s svojimi podružnicami na Jesenicah,
v Radovljici, Škofji Loki in Trzinu če-
stita vsem zavarovancem in kolekti-
vom zdravstvenih ustanov za dan re-
publike 29. november

KRANJ

PROIZVAJA STROJE ZA

čevljarsko,
konfekcijsko
in kartonažno
industrijo
ter ostalo opremo

Za praznik republike

čestita

vsem delovnim
ljudem
in želi uspešno delo

**Tovarna elektrotehničnih
in finomehaničnih izdelkov**

ISKRA KRANJ

PROIZVAJA TELEFONSKE CENTRALE, TELEFONE, KI-
NOPROJEKTORJE, ŠTEVCE, STIKALA, MERILNE NA-
PRAVE, OJACEVALNE NAPRAVE ITD.

KOLEKTIV PODJETJA ČESTITA VSEM DELOVNIM LJU-
DEM K PRAZNIKU DNEVA REPUBLIKE IN JIM ŽELI ŠE
VELIKO DELOVNIH USPEHOV

Četrt stoletja od drugega zasedanja Avnoja v Jajcu Kako je bila rojena republika (4)

Zdravice v rudarskem kopu

Ob Plivinem slapu se dviga hrib, bogat s karbidno rudom. Karbid je v vojni zelo dragocena snov, saj iz njega izdelujejo eksploziv. Neke nemška družba je pred časom tamkaj zgradila tovarno. V njej so predelovali karbidno rudu. Blizu industrijskega podjetja se v hrib začenja predor. Tu je, odkar so se člani vrhovnega štaba po peti ofenzivi nastanili v Jajcu, Tito preživel mnogo delovnih dni. Prav ta kraj je tudi izbral za svečano pogostitev. Z njo so udeleženci zasedanja proslavili proglasitev Tita za maršala. Kosilo je bilo seveda skromno, vojaško, kljub temu pa se je našlo nekaj dobre kapljice, da so si z njo nazdravili. Partizani so namreč dali dva pred zasedanjem zajeli tovarnjak piva in ga poslali delegatom v Jajce.

Ob polni čaši je Tito nazdravil zbranim gostom, želeč jim srečno bodočnost.

»Vem,« je dejal, »da ste med pohodom skozi sovražne vrste marsikaj pretrpeli in da težav ni bilo lahko premagati. Toda naši borci zmorejo vse, zanje ni ovir na poti. Zgodovina nam je naložila težko breme, od vseh nas zahteva velike žrtve. Borimo se za boljše življenje, za lepšo prihodnost kasnejših generacij.«

Dvigajoč čašo, je maršal izrazil prepričanje, da bo tretje zasedanje Avnoja že v osvobojenem Beogradu.

Slovo od velikega sina jugoslovanskih narodov

V vojni je dogajanje vedno nejasno, kot planinske strmine, zavite v neprodorno meglo, ki se le tu in tam za hip sčepa, razpara ter pusti sončnim žarkom, da pobožajo okolico, da pričarajo vanjo neko čudno, nezemeljsko lepoto.

Dnevi, ko so tekle priprave na zasedanje v Jajcu, so bili prav takšni. Komaj se je končala vesela svečanost v predoru, že so poslanci morali na žalostno, bolesto polno opravilo. Dolga povorka gostov, meščanov in delegatov je v mraku vijugala po ulicah Jajca, hoteč se posloviti od mladinskega vodje, tragično preminulega Lola Ribarja. Ob mrtvaškem odru je o njem v imenu Skoja spregovoril mladinec Mihajlo Švabić.

Ljudje so nemo stopali po blatnih, ozkih poteh, mimo starih hiš in zidov. Preden je skupina tovarišev odnesla Lolino truplo v mrak, da bi

ga pokopala na skritem, pred fašisti varnem mestu, se je stari Ribar poslovil od svojega mrtvega sina. Edino njemu v teh trenutkih žalost in obup nista zadržala grla, edino on je zbral dovolj moči in spregovoril. Veličastno je bilo slovo dr. Ivana Ribarja, slovo od Lole in hkrati zadnji pozdrav Jurici, drugemu sinu, ki je padel dober mesec dni poprej.

»Vidva, otroka, sta navdušila očeta, vidva sta ga spravila v vrste borcev za svobodo. Ni vaju več, toda vajin oče bo šel dalje...«

Prisotni se spominjajo teh besed starega Ribarja, besed, ki so tistega novembrskega večera odmevale ob Lolini krsti. Pozivale so k orožju, hkrati pa izražale hrepenenje po svobodi.

Krsta z junakovim truplom je izginila v mraku. Povorka se je počasi razpršila, ljudje so v skupinah odhajali proti mestu. Tam doli, v domu kulture, so se člani gledališča narodne osvoboditve pripravljali na predstavo Gogoljevega Revizorja. Kulturni dogodek so v znak žalovanja sicer hoteli odpovedati, toda stari Ribar je zahteval, da se to ne zgodi. Tako je pred polno dvorano Gogoljeva komedija oživela svet, ki so mu bili tudi na jugoslovanskih tleh dnevi šte-ti.

Stalin se jezi

Leto 1943 pomeni prelomnico v drugi svetovni vojni. Narodi vsega sveta — in tudi Jugoslavije — so bili na najboljši poti, da se rešijo fašistične kuge. Vojna sreča je Hitlerju obrnila hrbet. Po porazu, ki so ga nacistične divizije doživele pri Stalingradu, je rdeča armada začela z ofenzivo, podeč osvajačce nazaj proti Zahodu. Nič bolje se Nemcem ni godilo v Afriki. Anglo-ameriške sile so jih zrinile s tega kontinenta. Italija je kapitulirala.

Druga svetovna vojna se je bližala koncu, Hitler svojemu grobu, zaslužnjene dežele pa svobodi.

Skoraj tri leta so že minila od dni, ko je Jugoslavijo okupiral sovražnik. Tri leta borbe, pomanjkanja, streljanja, požiganja in bombardiranja. Prebivalstvo je željno pričakovalo konec teh strahot. Vse vesti iz tujine in tudi iz same domovine so govorile, da odredišni dan ni več daleč.

Jeseni leta 1943 je bila osvobodjena že dobra polovica jugoslovanskega ozemlja. Po težki četrti in peti ofenzivi so se partizanske vrste močno okrepile. Narodnoosvobodilna vojska je štela že okrog 300.000 borcev. Tedaj so bile debate o utrjevanju pridobitve dotodanje borbe in o bodočem razvoju dežele na dnevnem redu. Po ka-

pitulaciji Italije sta vrhovni štab in CK KPJ sklenila, da je treba sklicati zasedanje Avnoja, saj bi bilo nujno treba sestaviti začasno vlado Jugoslavije. Za prizorišče sestanka so izbrali Jajce. V tem mestecu se je potem nastanil vrhovni štab s Titom na čelu.

Konec oktobra so se v Moskvi sestali zunanji ministri ZDA, Velike Britanije in Sovjetske zveze. Ob tej priliki je Tito zahteval, naj razpravljajo tudi o Jugoslaviji. Toda njegovega predloga niso upoštevali.

Drugo zasedanje Avnoja je bilo vse prej kot po Stalinovem okusu. Strinjal se ni niti z izvolitvijo narodnega komiteja. Kmalu po zgodovinskih novembrskih dogodkih je iz Sovjetske zveze prišlo pismo, v katerem Moskva to dejanje primerja z »udarcom v hrbet«.

»Razmere v domovini sami najbolje poznamo...«

Govorec o tistih težkih dneh nezaupanja, Tito med drugim pravi: »Odgovorili smo jim, da to ni bil nikak udarec v hrbet, da sami najbolje poznamo razmere v domovini in da smo, če naj krvava borba obrodi uspehe, morali nekaj storiti. Toda naš odgovor jih ni prepričal, bili so kategorično proti.«

— Stalin je besnel, mi je kasneje, ko sem obiskal Moskvo, povedal Dimitrov.

— Kako si drzne, se je hudoval Stalin, delati po svoje, ne da bi nas kaj vprašal!

Nismo jih hoteli spraševati, saj bi morali v primeru odklonilnega odgovora — kot disciplinirani komunisti — ubogati. Enkrat prej, pred Bihačem, sem jih že vprašal, pa so rekli »ne«. Zato smo sklenili, da tokrat molčimo in naredimo po svoje, čeprav se bodo jezili. Tako je tudi bilo. Prvi spor splošno političnega značaja, prva trenja okrog naše neodvisnosti in samostojnosti segajo torej že v leto 1943...«

Kaj se je zgodilo po vojni, je znano. Leta 1948 je Sovjete spet zmotila naša neodvisnost, naša samostojnost. In tudi danes sta jim ti dve reči trn v peti.

Ogromen pomen drugega zasedanja Avnoja

V zgodovini jugoslovanskih narodov bi težko našli še kak dogodek tako odločilnega pomena, kot je bilo drugo zasedanje Avnoja.

»Se preden smo prišli v Jajce, že na Petrovem polju, smo razmišljali, da bi bilo

tudi drugo zasedanje, podobno kot v Bihaču pred letom dni, treba pripraviti na 29. november. Centralni komite in vrhovni štab sta kasneje ta datum tudi potrdila,« se spominja tovariš Tito.

»... Z eno besedo, razmere in pogoji so bili takšni, da so samo utrdili naše prepričanje o nujnosti izoblikovanja zakonodajnega organa pa tudi narodnega komiteja osvoboditve Jugoslavije, torej začasne vlade. Nujno smo namreč potrebovali neko izvršno telo, kajti vrhovni štab spriču vse večje armade in spriču vedno zahtevnejših vojaških nalog ni zmožni opravljal vseh poslov. Odslej se je baval le z vojaškimi vprašanji, s strategijo in podobnim.

Narodnoosvobodilna borba bi morala postati organizirano delovanje, podobno tistemu v vseh drugih vojskujočih se deželah. Določen državni organ naj bi imel vse pravice izdati nalog, odločbo ali zakon o splošni mobilizaciji, o obveznosti ljudi, da se v krajih, kamor pridemo in ki jih osvobodimo, pridružijo vojski. Po mojem mnenju smo ravno na drugem zasedanju Avnoja sprejeli najvažnejše sklepe v vsej medvojni etapi naše revolucije in osvobodilne borbe. Odločitve iz Jajca bodo vedno ostale korna uspehov, ki smo jih dosegli v neenakem boju z močnejšim in bolje opremljenim sovražnikom. Ti sklepi so ogromnega pomena.«

Vedno smo ravnali pravilno

Naša republika nosi v grbu datum svojega rojstva — 29. november 1943. leta. Vtisnjen pod šesterico bakelj, ki predstavljajo bratstvo in enotnost naših narodov, je znan vsem otrokom že v osnovni šoli. Poznajo ga kot simbol začetka naše republike.

Nova Jugoslavija je bila spočeta že leta 1941, ob poku prvih partizanskih pušk. V Jajcu pa je pravkar rojena republika doživela svojo pravno potrditev. Kot demokratsko skupnost delovnega ljudstva so jo kmalu zatem de facto priznale tudi mnoge druge države. 29. novembra 1943. leta so predstavniki oboroženega naroda formalno uzakonili dejansko stanje, ki je nastalo v Jugoslaviji po celi vrsti odločilnih zmag nad okupatorjem in po naporni politični afirmaciji narodnoosvobodilnih odborov kot novih organov demokratske oblasti delovnega ljudstva. Teža odločitev drugega zasedanja Avnoja je torej v dejstvu, da so pravno verificirale dejansko stanje.

Od tistih dni je preteklo četrt stoletja. Marsikaj se je ta čas spremenilo. A nekatere stvari so ostale enake. Osnovni principi naše politike so isti kot takrat — vsak narod naj bo samostojen in neodvisen.

Naša samostojnost je izživala srd že pred 25 leti, zaradi nje nam grozijo in pretijo tudi danes. To je dokaz, da ravnamo pravilno.

Po Tanjugu: I. G.

JELOVICA
lesna industrija
SKOFJA LOKA

razpisuje v četrtek, dne 5. decembra 1968, ob 12. uri za družbeni in zasebni sektor

javno licitacijo

za prodajo

TOVORNEGA AVTOMOBILA ZNAMKE CSEPEL

TIP 420, 85 KS, LETO IZDELAVE 1967.

AVTO JE POTREBEN VEČJEJA POPRAVILA.

Ogled je mogoč v podjetju pred javno prodajo od 2. 12. 1968 dalje vsak dan med 11. in 14. uro.

Informacije na telefon št. 85-336.

POSREDUJEMO PRODAJO

karamboliranega osebnega avtomobila DAFODIL F 3 33 de LUXE leto izdelave 1967 s prevoženimi 4800 km. Začetna cena 6.000,00 N din.

Ogled vozila je možen vsak delovni dan od 10.-14. ure pri ZAVAROVALNICI SAVA PE KRANJ, Oldham-ska 2.

Pismene ponudbe sprejema Zavarovalnica SAVA PE KRANJ v sprejemni pisarni do srede, 4. 12. 1968 do 12. ure s kavcijo 10 % od izklicne cene.

ZAVAROVALNICA
SAVA PE KRANJ

12

Kazalo je, da višji inspektor Flagg tej zgodbi ne verjame kaj dosti. »Zelo neverjetno — je dejal. »No, seveda — V Grčiji! Jaz pa govorim tu o normalnih Angličih iz mesa in krvi, kot sem to jaz ali Mr. Rae.«

»Mene pri tem kar izpustite,« se je zavaroval Peter, »jaz sem Skot.«

»Potem se vam pa kar prav goji,« ga je na kratko odpravil Flagg. »Zdaj lahko greste, Mr. Rae in zapomnite si, kaj je pravkar pripovedoval Newall. Če blednete samo besedico o tej zadevi v svojem časopisu, se vam bo godilo še mnogo slabše kot tistemu Newalluemu prijatelju, tistemu grškemu malopridnežu.« Peter se je vgriznil v ustnice. »Mislim bom na to, Mr. Flagg!«

Chesney Lisgard ni imel navade, da bi hodil v pisarno pred enajsto uro, zato je bila Jane Selby zelo presenečena, ko ga je pri svojem prihodu že zagledala za njegovo pisalno mizo. Pred seboj je imel cel kup časopisov in jih napeto preizical. Ko je vstopila, je dvignil glavo.

»Dobro jutro, Jane! Kljub prekropani noči ste neverjetno sveži in budni!«

»Dobro jutro, Mr. Lisgard,« je ovrnila vljudno.

Tri si je rožnate roke, kar ji je zmeraj neprijetno delo. »Tele časopise kar lahko pospravite! Kupil sem jih le, ker sem hotel nekaj brati o nekem prijatelju.«

Čudila se je, čemu se mu je zdelo potrebno pojasnjevati ji svoje ravnanje, toda nenadoma se je nečesa domislila in smehljaje je vprašala: »Morda o Mr. Raeju?«

»Kaj?«

Hotela je reči nekaj šaljivega, zdaj pa je videla, kako se je debelušni možak zdržnil. Lica so se mu pordečila in za trenutek se ji je zdelo, da jo je prestrašeno pogledal.

»Rae? Mislite Petra Raeja?« Prisiljeno se je nasmehnil. »Nikakor ne, govoril sem o čisto drugem prijatelju.« Potem pa jo je nezaupno pogledal. »Včeraj ste prvič govorili z Raejem, kajne?« Kaj je tičalo za tem vprašanjem? Trenutek se ji je zdelo, da tiči za njim nekaj globljega, v njegovem glasu je bilo nekaj napetega.

Zmajala je z glavo. »Še nikoli prej ga nisem videla.«

Lisgard se je spet zbral. »To je nekdanji moj tovariš od vojakov. Zaposlen je kot časopisni poročevalec, če se ne motim. Toda čemu neki se sploh pogovarjate o njem? Saj vas menda ne zanima posebno, ali pač?«

»Ne, nikakor ne,« je odvrnila, kljub temu pa se je zasačila pri ugotovitvi, da se ji misli kar nehoti vedno znova vračajo k temu mladeniču. Morala si je priznati, da je Peter Rae zelo simpatičen mlad mož in da jo v določnem oziru zanima.

Chesney Lisgard je vstal in stopil k oknu. »Danes vam ne bom dosti narekoval,« je rekel. »Odprijeti je treba le dvoje, troje pisem.«

Vrnil se je spet k pisalni mizi in se usedel, vendar so njegove oči še kar naprej nemirno begale k oknu, kot da jim pogleda tja vleče s čarobno močjo. »Ko boste odpravili pošto, bi vas prosil, če bi nesli pismo zame k Roweju in Spenderju. Carterja žal ni tu, sicer bi njega poslal.«

Carter je bil mrki, malobesedni nastavljenec, ki je delil z njo predsobo in ki ga, kot je opazila, danes sploh

še ni bilo v urad. »Kje pa je danes Carter?« je vprašala.

Vprašanje ga je vznemirilo. »Carter? Odpeljal se je, ker je moral obiskati svojega obolelega brata v Winchesteru. Dal sem mu prosto, kar mi zdaj hodi narobe. No, ljuba Jane, pišite zdaj!«

Nekako deset minut je narekoval, ves čas je sedela sklonjena nad svojo steno-grafsko beležnico in dvignila glavo šele, ko je končal z narekom.

»Ali je še kaj, Mr. Lisgard?«

Pravnik je odkimal. »Ne, to je bilo vse. Če bi to zadevo naglo odpravili, bi vam bil zelo hvaležen, ljuba Jane.« Segel je po cigareto v srebrno dozo in si jo prižgal. »Kako vam je pa kaj naša včerajšnja zabava ušla?« je vprašal z ljubeznivim glasom. »Meni se je zdela zelo posrečena in tudi Kyne je bil zelo zadovoljen. Ravno preden ste prišli, mi je telefoniral.«

»Zelo prijetno je bilo. Saj ne pridem dostikrat —,« umolknila je v zadregi in zardeva. »Reči hočem, da nimam rada nočnih lokalov in

tudi moja mati jih ne ceni kdove kaj,« je pristavila. Lisgard je preudarno priklimal. »V tem jim dam popolnoma prav, toda Megleni krog je častna izjema. Dargi je v tem oziru zelo občutljiv.«

»O tem sem že slišala,« je dejala in nato obnavljaje se nadaljevala: »Včeraj ga ni bilo nič na spregled. Mislila sem, da se tu in tam pokaže. Tudi Chesney Lisgard je to pričakoval. Mislila pa je Dargi odpotoval, kajli v splošnem je zelo vljuden mož.«

»Ali ga poznate?«

Lisgard se je nasmehnil. »Zelo dobra sva sva,« je odvrnil. »Zaradi tega sem tudi predlagal Hollyju praznovanje poroke v Meglenem krogu. Ne, Dargi se je moral odpeljati v Severno Anglijo. Zamahnil je z roko in prekinil prav za ta revčev. Vrhinja se spet k pisanju za Roweja in Spenderja,« je dejal in potegnil iz predala dolgo, večkrat zapečateno ovojnico. »Prosim vas, izročite to pismo Roweju osebno in mu recite, da bom čaka na odgovor do jutri.«

»Seveda, storila bom tako!«

Iz zgodovine železarstva v Kamni Gorici (8)

IZČRPANI SO SE VRAČALI V MATIČNO OBCINO

V tistih časih je mnogo domačinov odšlo s trebuhom za kruhom; tudi v tujino ali pa le ven iz domače vasi in domače občine. Po štirideset ali še več letih garanja se je tam človek popolnoma izčrpal, da ni bil za nobeno delo več, potem pa so ga »uradno«, ali kakor smo takrat rekli, po »šubu« poslali v matično občino, in sicer: največji posestniki so jim morali dati hrano po 7 dni, srednji po tri dni in mali po en dan v letu. Hrano so jim morali dati seveda po trikrat na dan. Za izvajanje tega je morala skrbeti oskrbnica »špitala«.

Nihče od teh izčrpanih in sestranih ljudi ni bremenil občine več kot eno leto, ko ga je vsega trpljenja rešila smrt. Poznam primere, da so domačini služili kot hišaci in dekle v sosednjih občinah; ko so bili popolnoma izčrpani, jih je ta občina poslala umirat domov. Prav zaradi tega so bile tudi ne- prestane tožbe med posameznimi občinami, ker so se vse občine teh revežev branile. Takrat je veljalo kot pravilo, da si po pol stoletja bivanja v neki občini dobil v njej matično pravico, pa celo to, da si po desetih letih bivanja v drugi občini lahko prosil, da te sprejmejo za občana. Seveda so občine take prošnje največkrat zavracale. Zgodilo se je, da je nekdo v drugi občini pri nekem gospodarju služil devet let, potem pa ga je občina za nekaj tednov poslala nazaj v matično občino, da je s tem prekinil bivanje in da ni mogel zaprositi, da ga sprejmejo za občana, ker se mu je po povratku začelo bivanje šteti od začetka.

Seveda so se tudi posestniki — gospodarji strinjali s tako politiko občin, saj so hišace in dekle tudi oni običajno poznali samo toliko časa, dokler so bili sposobni za delo, ko pa so omagali, so jih pošiljali iz občine v občino.

Črs, ko se je to dogajalo, še ni tako odmaknjen, saj smo še pred drugo svetovno vojno imeli številne take primere.

RUDARSTVO IN OGLASTVO

Ze za Valvasorjevo dobo

beremo, da so bili na Gorenjskem (v Kropi, Kamni gorici, v Kolnici, Bohinju, Zeleznicah, na Javorniku in Stari Savi na Jesenicah) plavži in fužine. V Kropi, Kamni gorici, Zeleznicah in Tržicu so bile še kovačnice za izdelovanje žebeljev. Zelezovo rudo za plavž na Javorniku in Stari Savi so dovažali iz takrat zelo bogatih nahajališč iz Karavank (Begujska, Kočna, Belšica, Grinovec, Storžič, izpod Stola in izpod Golice). Za plavž v Bohinju so kopali Zelezovo rudo na Rudnem polju na Pokljuki, kjer je bila ruda zaradi zrnatosti zelo dobra, razen tega pa še na Kopenku, Bohinjski Bledi, v Zgornjih Gorjah pa tudi na triglavskem poboju in v okolici Trente. Oba plavža v Zeleznicah sta dobivala rudo z Jelovice, iz okolice Dražgoš in iz idrijskega področja. Za kropski plavž so kopali Zelezovo rudo v Kroparski gori pa tudi na Jelovici. Za plavž v Kamni gorici pa so kopali rudo na bližnjem hribu Vreče. Ob tem naj omenim, da je bil plavž v Kamni gorici največji med vsemi plavži na Gorenjskem. Za plavž v Kolnici pa so kopali Zelezovo

rudo na poboju Jelovice in v bližnji okolici. Omeniti moram tudi, da so bila takrat nahajališča Zelezove rude tudi na Dolenjskem, zelo bogata nahajališča pa tudi v okolici Idrije. Tam so prav pri izkoriščanju Zelezove rude prišli do živosrebrne rude in njenega izkoriščanja.

Nobenega rudnika, ki sem jih omenil, ni več, razen idrijskega. Iz zgodovine vemo, da so bile najstarejše toplotnice zaradi dobrih nahajališč Zelezove rude prav na Gorenjskem. Iz ohranjenega dokumenta razberemo, da so graščinski gospodje v 1550. letih izdali še leta 1550. rudarski red, ki je obsegal 32 točk, in sicer za obrate v Kropi, Kamni gorici in Kolnici. Ta rudarski red je bil za vse delavce (rudarje, drvarje, oglarje, plavžarje, kovače in kovače žebeljev) zelo strog. Vsi obrati so morali biti podložni cesarju in graščinski gospodi. Vsi podložniki so morali biti poslušni svojim paznikom; kdor se ni pokoraval temu redu, je bil kaznovan z denarno globo ali pa je bil odpuščen z dela.

Joža Vari st.
(Naprej prihodnjič)

Kandidat ni bilo

Jens Jensen iz Naskova na Danskem je pred svojo smrtjo ustanovil sklad z začetnim kapitalom 400 danskih kron. Od tega naj bi obrestni razdelili med »stare device s čisto in neomadeževano preteklostjo, ko dopolnijo 60 let«. To je bilo pred 78 leti. Do danes pa ni bila iz tega sklada izplačana niti ena krona. Zdaj bodo 17.000 kron, kolikor se jih je nabralo, uporabili za nabavo novih cerkvenih orgel.

Moderni promet

Direkcija chičaškega mestnega prometa je s ponosom objavila podatek, da so njeni avtobusi dosegli letos poprečno hitrost 18,78 kilometra na uro. Lansko poprečje je bilo namreč za trinajst stotink kilometra počasnejše. Za primerjavo naj navedemo še podatek iz leta 1906. Takrat je bila poprečna hitrost konjske vprege v mestnem prometu — 19,2 kilometra na uro!

Kava za Eskime

Spretni trgovci so Eskimom na Aljaski uspeli prodati že hladilnike, zdaj pa jih skušajo navaditi še na kavo. Predstavnik brazilškega inštituta za kavo je že obiskal Aljasko in posrečilo se mu je prodati prvih 60 kilogramov kave. Prepričan je, da bodo Eskimi postali stalni uživalci kave in seveda tudi stalni kupci.

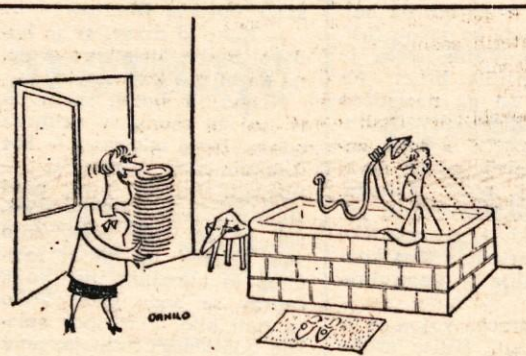
Oče naj soodloča v kuhinji

Neko poročilo švedske vlade predlaga, naj bi zakonske moze razrešili nekaterih službenih dolžnosti, da bi se lahko bolj posvetili zakonskemu oziroma družinskemu življenju. Oženjeni Švedi bi torej morali imeti več časa za vzgojo otrok, za ureditev stanovanja, pranje perila in kuhanje. Zeno je treba zaradi enakopravnosti razbremeniti gospodinjskih in materinskih dolžnosti. Nekaj teh dolžnosti naj bi prevzeli moze, zato jim je treba skrajšati delovni čas in zagotoviti še drugačne ugodnosti. Nekateri celo predlagajo, naj bi dali možem plačan dopust vse dotlej, dokler ne bi njihovi otroci začeli hoditi v šolo.

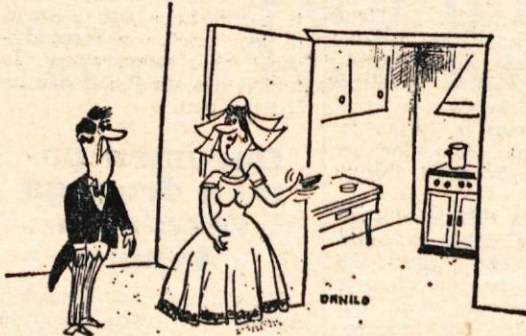
Mesec dni v sedlu

Stava je bila res nenavadna. Neki uradnik petrolejske družbe, ki še nikoli ni zahal konja, je stavil, da bo v sedlu preživel mesec dni. Mnogi so dvomili, kaj bi ne. Toda mož je vzdržal. Jedel in

spal je v sedlu in dobil stav. Vendar pa so ga morali s konja sneti in takoj odpeljati v bolnico. Noge so mu namreč popolnoma otrdele in se skrivale.

— Ali bi hotel pomiti še te krožnike ko imaš ravno z vodo opravlja?

— Da ne boš rekel, dragi, da nimam smisla za tvoje konjičke — to sobo prepuščam tebi.

Miha Klinar: Mesta, čiste in razcestja

Domovina

III. DEL

181

Sprememba vlade v Franciji je njegove tajne stike s francosko vlado nekoliko zavlekla, njegovo upanje, da bo dosegel svoje namene tudi pri Clemenceauju, pa ni postalo nič manjše, saj je bil Clemenceau pripravljen pogajati se z njim in je celo sam poiskal prve stike s pomočjo nekakega znanega časnika in publicista. Vse je potekalo tako, kakor bi si komaj mogli boljše željeti, potem pa ko se je najmanj nadejal, je nenadoma prišel preobrat: Clemenceau je spremenil svoje stališče, ne da bi ga obvestil preko tajnih zapnikov, in storil, česar bi človek, vajen diplomatske diskretnosti, v tajnih diplomatskih odnosih nikoli ne pričakoval, saj je Clemenceau s pravno pobalinsko nesramnostjo izkazal v francoskih časniki njegove cesarske želje in namere.

To je bila klobuta, prava klobuta, ki je bil njegovim dotedanjim tajnim prizadevanjem brez vrednosti. Zato Clemenceaujevi zausnici sldila še Viljemova zausnica z očeti. Clemenceau je za pomoč, ki jo je njegova vojska dobivala od nemške vojske, brez katere bi avstro-ogrsko vojska sama nikoli ne prebila soške fronte pri Kobariu.

Naj se njegovo veličanstvo (tako je pisal Viljem) spomni, kdo je dosegel usodni in zmagoviti preobrat. Ga niso izbojevale prav nemške enote, poslale Karlovi vojski pomoč; dosegle s taktiko, kakršna bi nikoli ne prišla na misel najdaljšim in nesamostojnim avstro-ogrskim poveljnikom regimov in drugih manjših enot, ki bi v danem primeru najbrž razumeli podobno, kakor so samo dober mesec poprej ravno Italijani, ki niso znali z naglim prodorom in manevrom izkoristiti vrzeli, ki je v avstrijski tirolski fronti nastala pri Carzanu po zmagi nekakega izdajalskega poveljnika bataljona, sestavljenega večnoma iz bosanskih, čeških in slovenskih vojakov, ki je po prejšnjem dogovoru s sovražnikom prešel v celoti na italijansko stran.

Ko bi Italijani v svoji ofenzivi na tirolski fronti znali izkoristiti vrzel, ki jim jo je odprl izdajalski bataljonski poveljnik, nek dr. Ljudevit Pivko, Slovec, in namesto nasokov na dominantne kote gorskih vrhov in drugih vzpetin, vdrl z naglim manevrom v avstrijsko zaledje, potem bi Italija nikoli ne doživela pravega Kobarida na soški fronti, marveč bi že septembra 1917 doletel italijanski »Kobarida« avstro-ogrsko, imenovan Carzano v znani dolini Val Sugano.

Tako pismeno zausnico mu je poslal Viljem, kmalu nato pa odpočkal večino svojih čet z italijanske fronte in jih premestil na francosko bojišče, kjer je nemška vojska v tistem času vnovič prodrla preko Marne proti Parizu, kakor da bi mu Viljem tudi s tem hotel dopovedati, kako šibki so antantni zavezniki, a še bolj kako sijajni so njegovi strategiji in kako junaška in nepremagljiva je nemška vojska.

Prav to ga je tiste dni, ko so njegovo armado pretresali upori slovenskih vojakov v Judenburgu, Murauu, Radgoni, Rumberku, v Pečuhu in v Kragujevcu, napravilo zopet trmastega, saj se je v te upore, o katerih časniki v cesarstvu niso pisali, obregnil tisk v Vlado. Casmik München-Augsburger Abendzeitung je prav gotovo po naročilu iz Berlina pisal, da so v nemških političnih krogih močno zaskrbljeni zaradi naraščajočega števila uporov Slovenskih vojaških enot v habsburškem cesarstvu, in bržkone prav tako po naročilu poudaril, da so žrtve teh uporov večinoma nemški častniki. Takoj po tej objavi je namreč Viljemovo vojno ministrstvo vprašalo njegovo vojno ministrstvo v izrezkom iz München-Augsburger Abendzeitung, kaj to pomeni in kakšna je pravzaprav resnica o teh uporih.

Tudi to naj bi bila nova Viljemova zausnica in posmeh njegovi zastareli in za nemštvo v sedanjih časih celo nevarni ureditvi avstro-ogrsko admade.

Taki nacionalni vojaški polki in drugi oddelki so se vendar že v prvih mesecih vojne izkazali vse prej kot zanesljivi, na kar je opozorila že takratna popolna dezertacija praškega polka k Rusom. V Nemčiji je bilo drugače. Tam so se nenemški vojaki izgubili v množici nemške vojaške večine, medtem ko je bilo to v njegovem cesarstvu, kjer bi na desetino vojakov nemške narodnosti prišle dve ali celo tri desetine vojakov nemške narodnosti nemogoče. Vseeno pa je zaradi Viljemove »zausnice«, pa tudi zaradi svojega nemštva, maja in junija letos zaostril svoj odnos predvsem do Slovencev in Čehov, a je moral vajeti kmalu popustiti, če ni hotel, da bi vedno večji revolt med nemškim prebivalstvom v državi ne prešel v upor.

S tem je seveda zopet povzročil nezadovoljstvo med nemškimi liberalnimi in klerikalnimi nacionalističnimi krogi. Celu tu na dvoru, zlasti v njegovi vojaški pisarni, so obsojali njegovo popuščanje kot slabost, ki bi je cesar ne smel pokazati.

Toda, kaj je hotel? Junjska ofenziva na Piavi, kjer je računal na nov zmagoviti prodor, s katerim bi vrnil zausnico Viljemu in Viljemovemu hvalisanju, da bi se brez proboja in nove taktike nemških enot probal na Soči nikoli ne spremenil v italijanski beg in v začetje stotisočev italijanskih vojakov, je propadla. Mimo tega pa so stranke nemških narodov začele pošiljati proteste proti Seidler-

jevi vladi, ki je tik pred junjsko ofenzivo na Piavi zapretila južnoslovenskim narodom s persekucijami zaradi njihovega stremljenja po svobodni državi »troimenega naroda«, ki jih je Seidlerjeva vlada napovedala po njegovem naročilu zaradi obljube, ki jo je dal nemškim delegacijam s slovenskega ozemlja, da pretežni del slovenskega ozemlja ne bo nikoli vključen v kako svobodno jugoslovansko državo v okviru cesarstva. Ze takrat je ta izjava, s katero so se bahali koroški in štajerski Nemci, izzvala proteste slovenskih strank od klerikalne Koroške do jugoslovanske socialno demokratične stranke, češ da (tako so protestirali slovenski socialni demokratje) nacionalni Nemci in nemškutarji slovenskih dežel nimajo pravice govoriti pred cesarjem v imenu slovenskega ljudstva.

Ni jim odgovoril, ker je računal na zmagovito ofenzivo na Piavi, po kateri bi Seidlerjeva vlada lahko začela uresničevati napovedani pritisk na Slovence in druge južne Slovence ter zatrla gibanje, ki ga je leto poprej sprožila majniška deklaracija jugoslovanskega poslanskega kluba. A se je, žal, uračunal in ni mu kazalo drugega, kakor da začne popuščati in da pripravi zamenjavo Seidlerjevega ministrstva z novim ministrstvom ne samo zaradi preprečitve revolta v južnoslovenskih in čeških deželah, marveč tudi zaradi načel ameriškega predsednika Wilsona, s katerimi bi prav tako kakor on rad paraliziral socialistična, predvsem boljševiška Leninova pojmovanja o pravi samoodločbe narodov ter tako obvaroval svet pred grožeco socialistično revolucijo.

Prav zaradi tega je izbral profesorja Lammascha za prvega posrednika, saj je prav profesor Lammasch užival pri profesorju Wilsonu, predsedniku Združenih držav Amerike največ zaupanja in simpatiji. Zato ga bo morda že te dni postavil tudi za krmilo oblasti.

Profesor Lammasch?

Da, on bi bil najbolj primeren. Samo na tega meščana lahko še stavi svoj up za rešitev prestola in starega habsburškega cesarstva pred grozečim razsulom.

Da, profesor Lammasch je edini up! Profesor Lammasch, ki pravkar govori, da bi v sedanjem primeru ne bilo pametno postavljati Wilsonu nobenih pogojev, marveč brez pridržka sprejeti za osnovo premirja in pogajanj o miru vseh štirinajstih Wilsonovih mirovniških točk.

Neodobravačje mrmranje opozarja Karla, da se drugi z Lammaschovim mnenjem ne strinjajo. Nekateri celo protestirajo in opominjajo Lammascha na ne preveč spoštljivi Wilsonov odgovor na cesarjev mirovni program vojskujočim se državam z dne 14. septembra, na katerega je Wilson odgovoril s skupnimi štirinajstimi besedami.

»Ja, nur mit vierundsechzig Wörtern!«

Po Prešernovih stopinjah

Zadnji naš zapis smo posvetili koroškemu pesniku in jezikoslovcu Urbanu Jarniku (1784–1844). Povedali smo, da nam je ljub posebnost zato, ker je bil prijatelj in gostitelj našega Prešerna.

Danes pa bi radi naše doseganje čustvene vrstice o Jarniku oprli še na nekatera pomembnejša in realna dejstva. Predvsem to: da je bil Urban Jarnik Korošcem to, kar je bil nam »Kranjec« Valentin Vodnik. Oba sta bila buditelja svojega naroda, vsak na drugi strani Karavank.

UČITELJ MLADINE

Urban Jarnik je napisal mnogo pesmi, pobožnih in učenih spisov, ki so izšli v tisku. Še več njegovih del je ostalo v rokopisu, predvsem obsežni Nemško-slovenski besednjak (po štirih tiskanih polah se je založnik ustrašil velikih stroškov in ustavil tisk...)

Napredno miselnost pa je Jarnik pokazal v knjižici, prvi slovenski mladinski knjigi »Zbor lepih ukov za slovensko mladino«, ki je izšla l. 1814. V njej se je Jarnik izkazal za pravega prosvetljenca. Odločno zavrača vse praznoverje in pobožnjakarsko miselnost različnih redovnikov (franciškanov, jezuitov in avguštincev), ki so tedaj pisali le dela mistične zvrsti — pri tem pa ovirali razvoj umetnega, posvetnega pesništva in proze. Slo jim je zgolj za potešitev duhovnih potreb neukega ljudstva — kakih višjih smotrov pa niti niso hoteli imeti.

Milosrčni (sodobnik piše o njem: »... bila ga je sama prijaznost v obhoji, njegovo dobro srce me je sijalo iz oči in govora; zato so ga ljubili in častili mladi in stari, siromaki in bogati.«) Urban Jarnik se je znal tudi razjeziti spričo nazadnjaštva patrov, ki so hoteli ljudstvo pehati bolj v temo neznanja in v zverževanja.

Zoper to mračnijaško literaturo je hrabro vstal (bilo je to l. 1814!) prosvetljeni tridesetletni Korošec in osmešil miselnost, ki je hotela natančno prešteti »kolk kapelc kervi je Jezus preliu za nas« in »kaj (=koliko) je ran prejeu zavoljo nas.« Jarnik je tudi odločno zavračal razna prerokovanja o prihodnjih rečeh, o koncu sveta in o antikristu. Smejal se je patrom, ki so priobčevali pisma, ki so jih jim bojša pisali razni svetniki iz nebes. Najbolj pa so Jarnika jezile obljube v pohlinovskih molitvenikih, da bo grešnik za najbolj »kroftno« molitev dobil kar 80.000 let odpusta!

Proti tem in takim pojavom v tedanji slovenski književnosti se je Urban Jarnik

boril tudi s pisanjem sestavkov, kot sta npr. ta dva: »Rasgovor med enim fajmoštram ino eno kmetico od božjih potov«.

Reči pa moramo, da v tem boju proti praznoverju in nesmiselnim naukom Jarnik ni bil osamljen, tudi med svojimi duhovnimi sobratmi. Veljal je celo za enega najboljših dušnih pastirjev v vsej krški škofiji.

Tako se nam izoblikuje simpatična podoba Urbana Jarnika:

Ni bil le pesnik in jezikoslovec, pač pa tudi narodopisec in zgodovinar, skrbel je za umsko in gospodarsko izobrazbo svojega ljudstva — a pri vsem tem obsežnem in raznolikem delu mu je lebdela vedno pred očmi le ideja narodnega prebujenja in prosvetljenosti.

ZALIK-ZENE

Že v prvem zapisu smo omenili Jarnikovo vneto za zbiranje koroškega narodnega blaga. V misel pa še nismo vzeli ne navadne primerjave slovenskih žalik-žen z grškimi sibilami.

Seveda današnjemu pojmovanju Jarnikovo vzporejanje grškim mitološkim polzgodovinskih sibil z našimi pravljicnimi vilami, žalik-ženami, ne ustreza več. Saj je plamteče rodoljubje tudi Jarniku kdaj pa kdaj skalilo pogled in misel. Spomnimo se le na njegovo razlago napisov na rimljanskih kamnih, s katerimi je zgrajen vojvodski prestol na Gosposvetem polju. Trdil je, da so odlomki vklesanih besed MA SVETI VERI staroslovenskega izvora. Ta Jarnikova domneva ostre kritike nemških zgodovinarjev seveda ni vzdržala.

Toda ne glede na vse to, se le vsaj površno seznanimo s sibilami in z žalik-ženami.

Sibile so bile svečnice v raznih prerokiščih pri maloazijskih templjih, ob prepadih ali v podzemeljskih jamah. Tamkaj so dobivale svoja navdihnjenja in prerokovale... Potem, precej pred našim štetjem, se je kult prerokišč in njihovih sibil preselil še v staro Grčijo, pozneje celo k Rimljanom.

Posebno znana je bila Sibylla Herophilla, svečenica v Apolonovem templju. Ta je prepevala vzvišene himne svojemu bogu v čast, sebe pa je nazivala hčer nimfe Ide. — Slovita sibila je prerokovala v italških Cumah: najznamenitejša pa je bila gotovo Pitija, ki je stala v Delfih na skali nad prepadom in omamljena od zemeljskih sopar in plinov, nezmotno prerokovala... Pač vedno dvumno, pitjijsko!

Sibile, prerokujoče nimfe, dostikrat kraljeve hčere ali celo polboginje po mitološkem verovanju, so navadno zelo dolgo živele. Eritrejski sibili je bilo menda namenjeno toliko let, kolikor peščenih zrn na morskem obrežju.

Kako pa je z žalik-ženami, skrivnostnimi vilami iz koroških gozdov?

Bile so to vile-rojenice, kot druge po slovanskem svetu, le ime so jim dali v Korotanu drugačno. Poleg imena žalik-žen so jim rekli tudi častitljive žene.

Prebivale so po ljudskem verovanju v Adunkovi skalni pečini nad Zilo, v skalnatih votlinah pri Škocjanu, na Žingarici in drugod. Ključale so ljudem na polju: »Zdaj orji in seji!« Če so kmetje ubogali žalik-žene, jim je polje dobro obrodilo. Celó v hiše so bojša hodile in svetovale ljudem zdaj to, zdaj ono.

Po zunanem so bile žalik-žene vedno v belem, lase pa so imele dolge in razpuščene, da so jim vihrali v vetru. Vse so bile zlatolaske...

Zgodilo se je, da je gospodinja našla tako zlatolaso bitje pri svojem možu v postelji. Ni se razjezila, le lase ji je skrbno položila pod odejo. — Ko se je žalik-žena nato zbudila, je kmetico bogato obdarila.

Casi so se spremenili, častitljivih žalik-žen ni več ne nad Dravo, ne nad Zilo...

DAMON IN MELITA

Resda kak velik pomemben pesnik Urban Jarnik ni bil. Njegova važnejše zasluge so na drugih področjih. Toda to, kar je napisal, je dovolj za dobro oceno. Rajko Perušič je še l. 1883 takole cenil Jarnikove verzje: »Pesni njegove, objavljene v Cariniji in v Čbelici, odlikujejo se po krepkejši, gladkejši slovenščini.«

Lirske strune so mu prvič zazvenele, ko je bil kot kaplan v prijaznih Čajncih blizu Celovca. Hvaležen ljudem in mili krajini, poje:

Ti si me razveselila,
dala mojmu sercu moč,
zadovoljnost v mene lila,
je bil den al bla je noč.
Ak so pele serca strune
od ljubezni sladnosti,
tak sim še per luči lune
čutil sterd prijaznosti.

Življenjepisec Jarnikov, prof. Anton Janežič, piše: »V sredi lepe nature in v družnji dragih perjavlov je uživljal Jarnik dni srečne in vesele.«

Motiv mrtvaškega plesa je Jarnik prvi uporabil v slovenski vezani besedi. Naslov pesmi, ki govori o pošastnem nočnem plesu je:

Mertovski raj

(t. j. Mrtvaški ples)
Luna svietí se,
potok perši,
strah na pašo gre,
smert se zbudi.
Mertvi rajajo,
grobe pustó,
v kroge se sučejo,
vkup se derže.
Ko pa zarja svoj
pokaže škerlat,
tak ta smrtin roj
v grobe gre spat.

In še nekaj krajših, ki pa pa izpričujejo redke pesniški talent, pohvaljen že od samega Prešerna:

Strah

Mala se je bila bala,
sama se podati spat.
Pa velika je spoznala,
da je strah le serca tat.
Pomlad
Pomlad! Divica lepa,
nature zlahtna hči!
Vesela nas objemi,
naj zima zdaj zaspi!

V tretjih »bukvicah« kranjske Čbelice je bila natisnjena, za duhovnika tedanje stroge dobe, nenavadna ljubezenska pesem o Damonu in Meliti. Podpisana je bila le z začetnicama U. J. — Torej Urban Jarnik.

Pesnik je to pesem tudi uglasbil in kmalu sta besedilo in melodija ponarodela! (Kar koj moramo tudi zvedeti, da je Jarnik najraje prebiral strune na harfi. Zdelo se mu je lirske pesmi najbolj ustrezen instrument. Posvetil je harfi tudi svojo najbolj občuteno pesem »Arfex, v kateri poje o svojem nepomirljivem hrepenenju, ki se glasi s harfinih strun tja do jasne lune.)

Pesem o Damonu in Meliti je vzporednica k Prešernovi Pod oknom. Kar poslušajmo:

Slaba je svitloba lune,
njo oblaki skrivajo.
Zalostno na harfi strune
v moje srca glas pojo.
Nove delajo mi rane,
srce mi prebadajo.
Solze so le noči znane,
k'se le nji zaupajo.
Daleč, daleč je Melita,
moj'ga srea draga kri.
Sladka je ljubezni skrifa,
z rožami ovita spi.

Očitno je pravo trubadursko vzdusje, ko strune v mesečini tožijo o srčni bolečini. V upajočem hrepenenju zazvenita zadnji dve kitici:

Saj veselja ni brez tebe,
ti le meni srečo daš.
Al' te ljub'ima pri sebe,
komu se tedaj podaš?
Vetri, glase te nesite
k oknom, kjer Melita spi.
S to besedo jo zbudite:
Damon tvoj za té živi!

Splošno mnenje, da Jarnikove pesmi, priobčene v Cariniji in Čbelici v nobenem pogledu ne zaostajajo za prispevki drugih sodobnih verzifikatorjev. Raje recimo, da jih v formi in iskrenem občutju marsikaterikrat presegajo.

BRATOMIR DOLINSKI

To je bilo Jarnikovo ilirsko pesniško ime! Kajti Urban Jarnik se je v svojih poslednjih letih nagnil k ilirskemu gibanju. To ni storil iz kakih sebičnih razlogov — hotel je le, da bi se slovenski jezik poenotil. Iz istih razlogov je nastopil proti metelčici in branil staro bohoričico. Ko pa je to nadomestila gajica, je videl v tem novo poročstvo slovanske sloge in lažjega razumevanja. Zato se je ogrel za novo pisavo — v bistvu češki črkopis — pri nas pa smo jo imenovali po Ljudevitu Gaju...

Znanstveno jezikoslovno delo je Jarnika močno približalo Vrazu in drugim slovanskim literatom in lingvistom. L. 1842, torej le dve leti pred smrtjo, je Jarnik priobčil v Vrazovem »Kolu« razpravo o koroškem slovenskem narečju. Bil je to prvi spis o slovenskih dialektih.

V svojem Blatogradu, kjer je bil 18. januarja 1827. umeščen kot upravitelj te deželne knežne župnije (odločbo je izdal ilirski guverner v Ljubljani), je gostoljubno sprejemal prijatelje iz vseh slovanskih dežel. Dopisoval si je z Vodnikom, Kopitarjem, Metelkom, Primicom, Slomškom, Prešernom, Gajem, Vrazom, Safarikom, Sreznjevskim in drugimi!

O priložnosti bomo spregovorili še o Jarnikovem obisku v Kranju in njegovem pogovoru s kranjskim županom. — Zato sedaj omenimo le dejstvo, da je prav v Blatogradu, kot Jarnikov gost, l. 1838 imel Anton Martin Slomšek svojo slovito pridigo o dolžnosti, svoj materin jezik spoštovati. Seveda je Slomšek govoril slovensko — kajti takrat je bil Blatograd še popolnoma slovenski kraj. Danes je etnična meja pomaknjena že daleč proti jugu. Blatograda nad Vrbskim jezerom ni več — zdaj je le še Moosburk, kvečjemu spačeni Moosburk... kraj sam pa je še vedno lep — ostal nam bo ljub, ker so vanj vodile Prešernove stopinje in pa seveda zaradi Jarnika in Slomškovih odločnih besed.

Črtomir Zorec

Popravki: Nekateri bralci, tako so mi sami sporočili, zbirajo te zapise o Prešernu in njegovih sodobnikih. Nje prosim, da v zadnji številki dveh člankov sami popravijo nekatere hujše napake, ki jih je zagrešil nagajiv tiskarski škrat.

V zapisu z dne 16. novembra t. l. je treba v tretjem stolpcu popraviti ime slikarja Matije Bradaška (ne Braslavika!) — V zapisu z dne 23. novembra t. l. popravi v prvem stolpcu besedico pokončnim (ne »pokončanim«) in konec stavka: ... se ostro pesnikovo pero (ne »oko«!). Prav na koncu zapisa v predzadnjem stavku je pravilno »kranerisch« (ne »Kainerisch«!).

SAVA PE - KRANJ čestita

vsem svojim zavarovancem in ostalim občanom za 29. november — dan republike. Vsem poslovnim partnerjem in ostalim zavarovancem se zahvaljujemo za zaupanje in vas vabimo, da se tudi v bodoče poslužujete naših zavarovalnih storitev

Zavarovalnica Sava PE - Kranj

AMD

**K
R
A
N
J**

VSEM ČLANOM IN
OSEBNIM VOZNIKOM
MOTORNIH VOZIL
čestita
ZA PRAZNIK
REPUBLIKE IN JIM
ŽELI SREČNO VOŽNJO

KOLEKTIV
čestita

KOMUNALNEGA
PODJETJA
RADOVLJICA

vsem delovnim ljudem
in občanom za praznik
republike ter jim želi
prijetno praznovanje

ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM GORENJSKE
K DNEVU REPUBLIKE IN JIM ŽELI PRIJETNO
PRAZNOVANJE

Kranjske opekarne Kranj

S SVOJIMI OBRATI V STRA-
ŽIŠČU, BOBOVKU IN ČEŠ-
NJEVKU VAM NUDIJO VSE
VRSTE ŽGANIH ZIDNIH IN
STROPNIH OPEK PO UGOD-
NIH CENAH.

KOLEKTIV SE PRIDRUŽUJE
ČESTITKAM ZA DAN REPUB-
BLIKE IN ŽELI DELOVNIM
LJUDEM PRIJETNO PRAZNO-
VANJE.

Industrijski kombinat

PLANIKA

Kranj

KOMPAS

POSLOVALNICE KRANJ, BLEJ, HOTEL GARNI, JE-
SENICE, KORENSKO SEDLO, LJUBLJANA — RESTA-
VRACIJA IN HOTEL, ŽIČNICA, KRANJSKA GORA —
MOTEL

PRIPOROČAJO SVOJE STORITVE TER

čestitajo

vsem delovnim ljudem Gorenjske k
DNEVU REPUBLIKE IN JIM ŽELIJO PRIJETNO
PRAZNOVANJE

plamen kropa**čestita**

VSEM DELOVNIM LJUDEM ZA
PRAZNIK REPUBLIKE - 29. NO-
VEMBER IN JIM ŽELI SE NA-
DALJE MNOGO DELOVNIH
USPEHOV V IZGRADNJI SO-
CIALIZMA

Kmetijska zadruga Tržič

obvešča cenjene stranke, da
imamo na zalogi:
drva, premog, gradbeni ma-
terial, umetna gnojila in kr-
mila za živino in kokoši.

SE PRIPOROČAMO IN OBENEM
ČESTITAMO ZA DAN REPUBLIKE

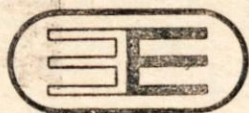
KOLEKTIV
KOMUNALNEGA
PODJETJA
TRŽIČ

vsem delovnim ljudem
želi prijetno praznova-
nje ob dnevu republi-
ke in še nadalje veliko
delovnih uspehov ter
se priporoča za svoje
storitve

OBLAČILA
NOVOST
TRŽIČ

izdeluje:

modno žensko konfekcijo in
športna oblačila.
Priporoča svoje izdelke in
obenem čestita vsem delov-
nim ljudem za dan republi-
ke

OB 25 LETNICI AVNOJA
IN DNEVA REPUBLIKE

čestita

VSEM DELOVNIM IN
POSLOVNIM
PRIJATELJEM

ENGINEERING

OBCINSKA PODRUŽNICA
DRUŠTVA UPOKOJENCEV
Kranj

želi

VSEM SVOJIM ČLANOM
PRIJETNO PRAZNOVANJE

ob dnevu republike**SVETOVNA
KVALITETA -****PNEVMATIKE**

**Vsem občanom
in poslovnim sodelavcem čestita
delovni kolektiv za dan republike**

Elektrotehniško podjetje Kranj

GREGORČICEVA 3

telefon 21-264, 21-265, 22-852

ima v svojem delovnem programu
dejavnosti, ki so interesantne tudi
za Vas. Prepričajte se!

Izvajamo elektroinstalacijska dela
jakega in šibkega toka v industriji,
stanovanjskih naseljih, hotelih, šo-
lah, bolnicah; strelovodne instalacije
v klasični izvedbi, z radioaktivnimi
strelvodni; postavljamo skupinske
antene ter ostala instalacijska dela
na željo naročnika.

Izdelujemo instalacijsko opremo,
razvodne omarice v vseh izvedbah
in najrazličnejših zahtevah, oprem-
ljamo z električnimi instalacijami
stroje z avtomatiziranim programom
ali ročno, posamezne dele krmilnih
sistemov v serijski ali enkratni iz-
vedbi.

Projektiramo in izvajamo fazne
kompenciacije.

Projektiramo in izvajamo avtomati-
zacijo obdel. strojev.

Izdelujemo vrteče svetlobne reklame
DISPLAY.

Previjamo elektr. motorje vseh iz-
vedb do moči 50 kW, motorje z več-
jimi močmi od 50 kW previjamo le
po dogovoru; izdelujemo transfor-
matorje do moči 1000 VA.

Popravljamo televizorje (posebno v
gar. dobi EI, Rudi Čajavec, RIZ),
radijske sprejemnike, gramofone,
ojačevalne naprave in druge aku-
stične aparate v delavnici ali doma.
Priključujemo in popravljamo vse

elektrogospodinske aparate, peči na
olje v delavnici ali na domu.

V celoti prevzamemo elektrovzdrž-
evanje tovarn, obratov, trgovin, usta-
nov.

Popravljamo pisarniške in računske
stroje.

Prodajamo elektrotehnični material
na debelo in na drobno preko skladišča
ter poslovalnic v Kranju in
Trzinu.

Na vse svoje izdelke in storitve da-
jemo garancijo.

Elektrotehniško podjetje Kranj nudi
storitvene usluge poleg centralnih
delavnic v Gregorčičevi 3 še:

FINOMEHANIČNA DELAVNICA
KRANJ, Vodopivčeva 8, telefon 22-846
TV IN GOSPODINJSKI SERVIS-V
TRŽIČU, Trg svobode 18, telefon
71-393,

TV IN GOSPODINJSKI SERVIS V
SKOFJI LOKI, Cankarjev trg 3, tele-
fon 85-618.

Ves elektrotehnični material vam
nudimo v trgovini Kranj, Gregorči-
čeva 3, tel. 21-264 in trgovini Tržič,
Trg svobode 25, tel. 71-306.

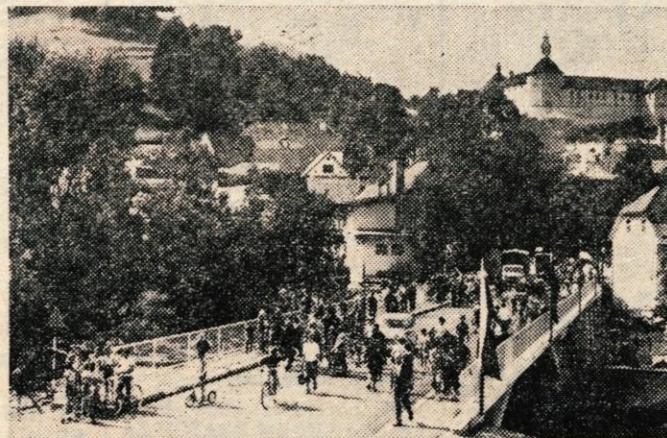
**ELEKTROTEHNIŠKO PODJETJE
KRANJ**

čestita k narodnemu prazniku 29. no-
vembra — svojim potrošnikom ši-
rom Gorenjske

Zelimo vsem potrošnikom, da tudi
v prihodnje sodelujete z nami, ka-
dar iščete elektrotehniške storitve.

**Skupščina
občine
Škofja Loka
in družbenopolitične
organizacije čestitajo**

k prazniku republike — 29. novembru

Ž

I

V

I

L

A

Veletrgovina

Kranj

**SKUPNO S PE
KOLONIALE BLED**

čestita

OB PRILIKI PRAZNOVANJA
DNEVA REPUBLIKE VSEM
POSLOVNIM PRIJATELJEM IN
CENJENIM POTROŠNIKOM
TER JIM ŽELI PRIJETNO
PRAZNOVANJE

**časopisno
podjetje**

**čestita
za praznik
republike**

gorenjski tisk

Živilski kombinat

**DE GORENJSKA LESCE IN
DE PEKARNA KRANJ**

**Ž I T O
Ljubljana**

čestita

VSEM DELOVNIM LJUDEM
K PRAZNIKU DNEVA REPUB-
BLIKE 29. NOVENBRU

obenem pa priporoča svoje
kvalitetne izdelke

KINO

Kranj CENTER

28. novembra amer. barv. VV film SARADA ob 16. in 18. uri, premiera franc. barv. CS filma NE RAZBURJAJTE SE ob 20. uri

29. novembra franc. barv. CS film NE RAZBURJAJTE SE ob 13. uri, amer. barv. VV film SARADA ob 15., 17. in 19. uri, premiera amer. barv. VV filma SOK ob 21. uri

30. novembra amer. barv. CS film SEDEM BRATOV ZA SEDEM NEVEST ob 9.30., amer. barv. VV film SOK ob 13. in 19. uri, amer. barv. VV film SARADA ob 15. in 17. uri, premiera franc. barv. filma OBRACUN NA OBALI ob 21. uri

1. decembra franc. barv. film OBRACUN NA OBALI ob 13. uri, amer. barv. VV film SARADA ob 15. uri, amer. barv. VV film SOK ob 17. in 19. uri, premiera amer. barv. CS filma ELDORADO ob 21. uri

2. decembra amer. barv. VV film SOK ob 16. in 18. uri, premiera amer. barv. CS filma DOLGOTRAJNI DVOBOJ ob 20. uri

3. decembra amer. barv. VV film SOK ob 16. in 18. uri, predpremiere angl. barv. filma LJUBEZEN IN BOLNICARKE ob 20. uri

Kranj STORZIČ

28. novembra jugosl. film TRI ob 16. uri, amer. film IDIOT V HOLLYWOODU ob 18. uri, premiera jugosl. barv. filma VIŠNJA NA TASMAJDANU ob 20. uri

29. novembra amer. barv. CS film SEDEM BRATOV ZA SEDEM NEVEST ob 14. in 18. uri, premiera jugosl. filma SONCE TUJEGA NEBA ob 16. uri, premiera jugosl. barv. filma IMAM DVE MAMI IN DVA OČKA ob 20. uri

30. novembra amer. barv. CS film SEDEM BRATOV ZA SEDEM NEVEST ob 14. uri, jugosl. barv. film IMAM DVE MAMI IN DVA OČKA ob 16., 18. in 20. uri

1. decembra jugosl. barv.

film IMAM DVE MAMI IN DVA OČKA ob 14. uri jugosl. barv. film VIŠNJA NA TASMAJDANU ob 16. uri, amer. barv. VV film SARADA ob 18. uri, premiera amer. barv. filma OPERACIJA OPIJ ob 20. uri

2. decembra amer. barv. VV film SARADA ob 16. in 20. uri, franc. barv. CS film NE RAZBURJAJTE SE ob 18. uri

3. decembra franc. barv. CS film NE RAZBURJAJTE SE ob 16., 18. in 20. uri

Stražišče SVOBODA

29. novembra franc. barv. CS film NE RAZBURJAJTE SE ob 15., 17. in 19. uri

1. decembra amer. barv. VV film SOK ob 15. uri, jugosl. barv. film IMAM DVE MAMI IN DVA OČKA ob 17. in 19. uri

Cerklje KRVAVEC

29. novembra amer. barv. CS film CIMMARON ob 17.30 in 19.30

1. decembra amer. CS film TANKA RDEČA CRTA ob 15.30, 17.30, 19.30

Kamnik DOM

29. novembra amer. film IDIOT V HOLLYWOODU ob 16., 18. in 20. uri

Skofja Loka SORA

28. novembra franc. barv. CS film AVANTURE V CARIGRADU ob 18. in 20. uri

29. novembra franc. barv. CS film AVANTURE V CARIGRADU ob 15., 17. in 20. uri

30. novembra franc. barv. CS film DRUGA RESNICA ob 18. in 20. uri

1. decembra franc. barv. CS film DRUGA RESNICA ob 15., 17. in 20. uri

2. decembra amer. barv. CS film MOZ Z ZAHODA ob 18. uri

3. decembra amer. barv. CS film MOZ Z ZAHODA ob 20. uri

Radovljica

29. novembra nem. barv. CS film SINOVI VELIKE MEDVEDKE ob 14. uri, amer. barv. film TAJNI AGENT FLINT ob 16. uri, franc. barv. CS film MASCEVALEC Z MECEM ob 18. uri, franc. barv. CS film NUNA ob 20. uri

30. novembra nem. barv. CS film SINOVI VELIKE MEDVEDKE ob 16. uri, franc. barv. CS film NUNA ob 18. uri, amer. barv. film TAJNI AGENT FLINT ob 20. uri

1. decembra franc. barv. film OROZNIK IZ SANT TROPEZA ob 14. uri, franc. barv. CS film NUNA ob 16. in 20. uri, amer. barv. film TAJNI AGENT FLINT ob 18. uri

3. decembra franc. film IN PRIDE DAN MASCEVA-NJA ob 20. uri

Jesenice RADIO

28. novembra italij. film RIGOLETTO

29. novembra franc. barv. film JAZ IN LJUBEZEN

30. novembra špan. - italij. barv. film OBRACUN NA INDIJSKEM OCEANU

2. decembra amer. barv. film MARNIE

3. decembra italij. - nem. - jug. barv. CS film V KREM-PLJIH ZLATEGA ZMAJA

Jesenice PLAVŽ

28. - 29. novembra angl. barv. CS film VRNITEV IVANHOEA

30. novembra italij. - nem. - jug. barv. CS film V KREM-PLJIH ZLATEGA ZMAJA

1. decembra italij. - nem. - jug. barv. CS film V KREM-PLJIH ZLATEGA ZMAJA

2. decembra špan. - italij. barv. film OBRACUN NA INDIJSKEM OCEANU

3. decembra špan. - italij. barv. film OBRACUN NA INDIJSKEM OCEANU

Zirovnica

30. novembra špan. barv. CS film JASTREB IZ CASTILLE

Dovje - Mojstrana

30. novembra angl. barv. CS film VRNITEV IVANHOEA

1. decembra italij. barv. CS film CARSKA VENERA

Kranjska gora

28. novembra italij. barv. CS film CARSKA VENERA

29. novembra špan. barv. CS film JASTREB IZ CASTILLE

30. novembra špan. barv. CS film JASTREB IZ CASTILLE

1. decembra franc. barv. film JAZ IN LJUBEZEN

Zahvala

Ob nepričakovani izgubi mojega dobrega moža

Gabrijela Vajta

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so mi izrazili sožalje, pokojnika spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter na kakršnikoli način počastili njegov spomin. Posebna hvala dobrim sosedom, ki so mi nesebično pomagali ob mojih težkih urah, pevcem Prešernovega zbora kakor tudi pevcem Upokojencev za lepe pesmi, iskrena hvala gospodu župniku Blaju. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: žena in drugo sorodstvo

Zahvala

Ob zelo težki izgubi naše dobre žene, mame in stare mame

Franciške Šmaje

se najtopleje zahvaljujemo za izrečena sožalja in vence, sorodnikom, znancem, prijateljem in sodelavcem tovarne Tiskanina in opekarne Češnjek. Prav posebno zahvalo smo dolžni dobrim sosedom, ki so nam ob težkih urah stali ob strani. Hvala tudi častiti duhovščini iz Cerkelj in vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: mož Janez, hčerka Francka z družino in Ivan z družino

Zahvala

Ob bridki izgubi našega dobrega očeta

Franca Vombergarja

iz Pšenične police 17

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam izrazili sožalje, pokojnika spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, ter na kakršnikoli način počastili njegov spomin. Posebna hvala dobrim sosedom, Tončki Resmanovi iz Podnarta ter vsem, ki so nam stali ob strani v naših težkih urah.

Zalujoči: sinova Franc in Jernej, hčerka Tončka z družinami

Cerklje, dne 24. 11. 1968

Nesreče v zadnjih dneh

V petek, 22. novembra, je na nezavarovanem železniškem prelazu pri nekdanji postaji Zabnica električni potniški vlak trčil v prikolico traktorja last KZK Kranj, obrat Zabnica. Prikolico je vlak popolnoma razbil, tako da je škode za okoli 6000 N din.

V soboto, 23. novembra zjutraj, se je pripetila nesreča na cesti prvega reda v Mostah pri Zirovnici. Voznik osebnega avtomobila nemške registracije Zarko Gestman je zaradi prehitre vožnje trčil v mostno ograjo in se nato prevrnil v potok Završnico. V nesreči voznik ni bil ranjen, na vozilu pa je za 10.000 N din škode.

V nedeljo nekaj po peti uri zjutraj sta v Železnikih trčila osebni avtomobil, ki ga je vozil Ivan Vegič iz Dražgoš in pa osebni avtomobil, voznik Rafael Rakovec iz Češnjice. Avtomobila sta trčila, ker je voznik Vegič zavozil na skrajno levo stran, iz nasprotne strani pa je prav tedaj pripeljal Rakovec. Ranjenega Rakovca so odpeljali v ljubljansko bolnišnico, na vozilih pa je za 12.000 N din škode.

Na cesti Kranj-Mengeš pri odcepu za letališče sta se v nedeljo zvečer oplazila osebni avtomobil, ki ga je vozil Peter Skrllep in kampanjola, voznik Edo Kropivšek. Pri tem sta se vozili prevrnili v jarek in poškodovali še žično ograjo. Oba voznika sta bila lažje ranjena, na vozilih in na ograji pa je za 10.000 N din škode.

Okoli enajste ure zvečer je na poledeneli cesti v Podkorenju v blagem preglednem ovinku zasukalo osebni avtomobil italijanske registracije, voznik Mario Siega iz Trbiža. Pri tem je avtomobil udaril z levimi prednjimi vrati v obcestno ograjo, tako da ga je zasukalo še enkrat. Ranjen ni bil nihče, na avtomobilu pa je za 15.000 N din škode.

V torek zvečer je voznik osebnega avtomobila Rafael Nastran v Češnjici zadrl štiriletnega Zarka Rejca, ki je nena doma pritekel na cesto.

Istega dne zvečer je na cesti v vasi Zg. Senica padel voznik motornega kolesa Ivan Jaredič. Motorista je v blagem ovinku zaradi prevelike hitrosti in vinjenosti zaneslo. Voznik in sopotnik sta bila ranjena.

L. M.

Obloga za kopalno kad

Že pred časom si je Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani prizadeval, da bi naše tovarne gumijevih izdelkov začele izdelovati praktične gumijaste obloge za kopalne kadi. Takrat je predlog v imenu potrošnikov naletel na gluha ušesa. Zdaj se dobi v trgovini taka obloga iz uvoza.

Obloge za kopalno kad se bodo najbrž razveselili predvsem starejši, saj se ravno njim največkrat pripete nezgode v spolzki kopalni kadi. Obloga namreč preprečuje drsenje v kadi. Na spodnji strani ima nekakšne brbončice, ki se prisejajo na dno emajlirane kopalne kadi. Obloga se trdno prime dna, bosa noga pa ima trdno oporo. Novost na našem trgu je primerna za vse, ki ne marajo tvegati padcev, to so predvsem starejši ljudje, noseče žene in pa otroci. Obloga v trgovini Astra v Kranju stane 39,00, še enkrat večja pa okoli 70,00 din.

Spet rja na perilu

Pravzaprav ne bi nihče pričakoval, da poznamo toliko sredstev za odstranjevanje rje iz perila. Madež je res nadležen in trdovraten. Zato je dobro, da pri pranju perila vedno dobro pregledamo, če ni morda na perilu rjastih madežev. S čiščenjem ne odlašajmo, saj bi sicer madeže le težko odpravili.

Francka Gogala iz Gorenjskega tiska nam je ljubeznivo povedala še en nasvet za odstranjevanje rje iz bom-

bažnega perila. Nasvet je zelo preprost in cenen. Kos perila z madežem položimo na segret baker in po madežu drgnemo s prerezano limono. To ponavljamo toliko časa, da rja izgine. Hitreje seveda izgine, če madež še ni preveč star. Pri starih štedilnikih, ki imajo še bakrene kotliče za vodo, bo to lahko. Mogoče je pri hiši tudi bakrena džezva za kavo ali kaj podobnega. Vendar si velja zapomniti, da mora biti baker zelo vroč.

Zimska zelenjavna enolončnica

Kadar ni v hladilniku mesa, lahko skuhamo tudi izdatno zelenjavno enolončnico. Količine so preračunane za pet oseb. Potrebujemo: 7 dkg masla ali margarine, čebulo in pol, pol kilograma korenja, majhen gomolj zelene, pol kilograma pora, sol, pol kilograma graha iz konzerve, 20 dkg riža, jušno kocko ali nekaj Vegete, malo muškarnega oreščka in zelen peteršilj.

Na maščobi dušimo sesekljano čebulo, dodamo na kocke narezano korenje, na rezance narezan por in zeleno ter dušimo naprej. Nato zalijemo, rahlo solimo in kuhamo 20 minut. Nato zakuhamo prebran, opran riž in po desetih minutah še grah in jušne kocke. Ko je riž že mehak, naribajmo v jed malo muškarnega oreščka in na koncu še sesekljan peteršilj.

Pod tople zimski plašč oblecimo takole volneno pleteno obleko z V izrezom. Pod njo lahko nosimo tanke puloverje ali bluze ali pa samo zavežemo svileno ruto. Obleka ima dva velika žepa in pas z zaponko.

Nega nog

Na noge prav radi pozabljamo, pa čeprav jih vsi krepko uporabljamo po ves dan. Ni jim potreben samo počitek, pač pa tudi nega. Če se je poleti nabralo na petah precej trde kože, jo je treba odstraniti. Če je še ni preveč, bodo pomagale vsakodnevne kopeli nog v topli vodi z milom in krtačko ali gobo. Če pa je koža zastarela, jo je treba s posebno pilo ostrgati še pred kopanjem. Po vsakem kopanju noge dobro otrite z grobo brisačo.

Suhe noge nato natrite z masno kremo, ali mandeljnim oljem. Zelo dobro delo nogam tudi masaža po kopeli. Če vam noge okoli členkov rade zatekajo, jih s prsti masirajte, nato pa takoj v posteljo. Takojšen počitek po kopeli in masaži nogam najbolj prija.

Če pa težav z nogami le ne morete sami odpraviti, ni treba odlašati z obiskom pedikerja. Ta vam bo ostrgal črno kožo na podplatih, poskrbel za nohte, ki so začeli rasti v meso in odpravil kurja očesa. Rezanje otiščancev in druge očiščanje kože s škari-

jami ali celo britvijo, se lahko kaj nesrečno konča. Pediker naj pomaga že pri prvih težavah z nohti.

Na nogah tako rekoč stojimo od jutra do večera, z njimi ravnamo večkrat prav po pastorsko. Že otroke navajamo na redno negovanje nog, da bodo imele lepe in zdrave noge, če jih seveda ne bodo pokvarili z neprimerno obutvijo. Navajamo jih na redno večerno umivanje nog in pa na striženje nohtov. Te moramo prirezati vedno vodoravno.

En večer v tednu se posvetimo nohtom na nogah. Okopljite jih v topli milnici, nato pa z vato namočeno v glicerini in navito na paličico potisnite kožico navzdol. Delo je sicer zamudno, saj včasih sega kožica čez ves noht. Proti potenju nog kupite kako dobro sredstvo v drogeriji in uporabljajte po navodilu. Potenje nog je manjše, če ne nosimo elastičnih nogavic.

Kost pod palcem na nogi včasih zraste v pravo neprijetnost. Če poleg vsega še bo i, ne pomagajte drugega kot kirurški nož.

Nič več nam na sprehodu ne šumi listje pod nogami. Dež in sneg sta zamenjala šumeče listje. Prav tako smo tudi mi jesenske kostime in plašče zamenjali za zimske. Marsikatera si že izbira plašč. Morda tile predlogi ne bodo prišli prepozno.

Letos imajo plašči velike fazone, največkrat pokrite s krznenim ovrtnikom. Pogost dodatek plašču je pas, ki se zapenja s svetlečo zaponko. Krzno se ovija tudi okoli rokavov ali pa je prišiti

to ob spodjem robu plašča. Blago ne bo pretežko izbrati. Najbolj moden je vsekakor tvid, zelo pa se nosijo tudi plašči iz double face blaga. Tak plašč lahko nosimo na obe strani. Lepi so tudi plašči iz kariranega blaga. Iskan material za plašče sta tudi pravo in umetno usnje.

Moda narekuje letos za hud mraz škornje različnih dolžin. Za mlade in kratkokrile so tudi v na-

ših trgovinah škornji čez koleno, pa tudi za klasično dolžino je mnogo zelo lepih škornjev. Pred mrazom se bomo branili tudi z volnenimi nogavicami, ki so letos modernejšje v temno rjavi ali črni barvi.

Res, da med pokrivali prevladuje baretka, vendar pa ima letošnji klobuk tudi precej veljave. Še vedno je nekaj lamskih modelov s širšimi krajci, prevladujejo pa že oblike tesno oprijetih klobukov.

Marta

O življenju prebivalcev petih gorskih vasic

Viharnika naših dni

Ludvik Bergant iz Zgornje Luše — pesnik in publicist, vojak, ujetnik, pregnanec, oče 13 otrok ... Janez Dolenc iz Lenarta — hlapec, furman in gozdar, terenec in partizanski oče ... Njunih doživljajev je za debelo knjigo

Vas Luša se razteza 6 kilometrov vzdolž potoka istega imena. Hiše, velike in male, zidane ali lesene, so brez pravega reda razmetane po okoliških gričkah. Tesna, zamrežena kmečka okna zro v dolino, na makadamsko cesto, ki vijuga ob strugi navzgor. Po njej se je minulo soboto opotekal naš spatek. Pritisnil sem nos k steklu in napenjal oči, hoteč razbrati številke na hišnih tablicah. Zgornja Luša 9, 10, 12 ... Tu nekje mora biti.

Franci, naš fotoreporter, je ustavil in izstopili smo. Na levi v strmem bregu so čepele domačije vseh velikosti in starosti. Toda hiše, kjer prebiva Ludvik Bergant, ni bilo med njimi. Stalo me je nemalo truda, preden sem jo našel. Stoji na samem, za šopom mladega drevja, pogreznjena v plitko dolinico. Lesene, počrnele stene in streha so s ceste skoraj neopazne.

Ko smo pozneje gospodarju, 81-letnemu a še vedno krepkemu možaku, očitali, da ga ni bilo lahko odkriti, se je hudo mušno namuznil: »Veste, to ima tudi svoje dobre strani. Razni davkarji, pobiralci prispevkov in druge nadležne osebe namreč le redko najdejo pot do mojih vrat.«

Ludvik Bergant
VAS FURMANOV
IN GOZDARJEV

Luša je prvo izmed naselij v tem delu loškega hribovja. Deli se na spodnji in zgornji del in šteje vsega 42 hiš. V primerj z Lenartom, Rovtom ter Golico bi jo le stežka označili za gorsko vasico. Vendar pa se življenje tamkaj prav nič ne razlikuje od življenja prebivalcev nekoliko višje ležečih sosedov. Vsem je kmetovanje glavni vir dohodka. Kreпки morajo biti ti ljudje. Zemlja ne pozna usmiljenja. S trudom in znojem, z žulji ji je treba poplačati njeno radežnost. Toda podobno bi dandanes lahko trdili še za marsikatero slovensko naselje. Vzrok, da sva s fotoreporterjem obiskala vasiče nad Selško dolino, tiči drugje. Luši, Le-

Janez Dolenc

nart, Rovt in tudi Golica so namreč znane po furmanih in gozdarjih. Vse do 1. svetovne vojne je bilo prevoznništvo, gozdarstvo ter oglašstvo v teh krajih prav tako pomembna dejavnost kot kmetovanje. Razvijajoča se industrijska podjetja v dolini so potrebovala velike količine surovin. Dolga leta je po gozdovih na Selškem pela sekira. Tanki prameni dima iz oglarskih kop so se vrtinčili nad krošnjami dreves, po grapah in cestah pa je odmeval vrisk furmanov, ki so, sedeč na prepolnih vozovih, rinili proti dolini. Glavni odjemalec teh pridnih gorjanov sta bili tovarni v Medvedah in Goričanah, pa tudi lesni obrat industrialca Heinricherja iz Škofje Loke.

»Čeprav sem sam vzdržal

le zelo kratek čas, se onih dni še prav dobro spominjam,« je povedal naš sobesednik Ludvik Bergant. »Mnogim tod okrog so pomenile fure, sekanje in oglašstvo skoraj edini vir dohodka. Toda nekaj goldinarjev je komaj odtehtalo napore teh ljudi, zlasti še, če vemo, da o sedanji razmerno široki cesti, ki povezuje vasi med seboj, ni bilo niti sledu. Le razkopen kolovoz se je vil po dolini.«

Ljudske pesnik Franc Vidmar iz zaselka Pstotenk blizu Lenarta je o vozniku, ki mu žena očita njegovo nič kaj donosno početje, zložil naslednje stihe:

Kolk pa teb tvoj konj zasluž,
če furaš hlode z njim po Luš?

En goldinar al pa dva,
če pelješ hlode v fabrika.
Al kaj ti nuca, čeprav tri,
ko pa vse zapiješ ti.
Enga na Luš, dva na Kazin,
zastonj jo furaš po dolin.

Pesnika, ki je o sebi rad dejal: »Ne znam ne pisat in ne brat, znam pa pesmice kovat,« so poznali daleč naokrog. Žal je mnogo njegovih verzov utonilo v pozabo, saj jih ni nihče zapisoval. Moža so pokopali leta 1948, ko je bil star že več kot 80 let.

Toda vrnimo s k stvari. Ludvik nas je seznanil s svojim prijateljem Janezom Dolencem, enim izmed redkih še živčih furmanov. Hiši ob cesti, nekako na pol poti iz Luše v Lenart, se vidi, da njen lastnik ne pozna lenarjenja. Vsa bela in urejena, z nizko, značilno streho, priklepa nase poglede mimoidočih. Gospodarja in njegovo ženo Mico smo našli v veži. Motala sta se okrog kotla za kuhanje žganja. Iz bakrenih cevki na koncu je kapljalo, lonec na tleh bi moral biti vsak čas poln.

»Novinarji so tu. Malo boš povedal, kako je bilo včasih,« je nemudoma začel Bergant.

Posedli smo okrog mize, ki stoji v kotu pristne kmečke sobe. Vse je tam: krušna peč, grobe klopi okrog nje, nizek strop, skrinja, okna, majhna skoraj kot strelske line ... Od nekdaj so prinesli kozarce in steklenico domačega žganja. Pa ne tistega toplega, iz kotla, ampak starega. Odlično je bilo. Pomagalo je zdramiti spomine, oživeti preteklost.

PRIPOVED DVEH VIHARNIKOV

Mislil sem, da bomo govorili samo o furmanstvu. A beseda je dala besedo in moža sta razgrnila pred nami malone vse svoje življenje.

Dogodkov, žalostnih in veselih, o katerih smo slišali iz njunih ust, je za debelo knjigo.

»Ja veste, pričel sem kot hlapec na Poločnikovi kmetiji v Rovtu,« je pripovedoval Dolenc. »Prav tam so me naredili za furmana. Tovorili smo les in oglje. Vse mogoče stvari sem doživel tista leta. Končalo se je s 1. svetovno vojno.«

O vojnih letih sta možakarja pripovedovala skupaj. Kako tudi ne, saj je bil Janez v enoti, ki ji je poveljeval njegov sovaščan Ludvik. Dvojica se je tako rekoč ramo ob ramo borila po gorati Tirolski in prenašala strahote življenja na fronti. Imela sta srečo in ostala živa.

»Po vrnitvi sem se zaposlil kot gozdni delavec,« pripoveduje Dolenc. »Furmanškim časom je namreč odzvonilo, tovarne so si omislile lastno, boljše transportno mrežo. Nekdanji vozniki smo se oprijeli kmetijstva ali pa gozdarjenja. Naslednjih 22 let sem torej vihtel sekuro.«

Vmes je Janez iz Lenarta počenjal še marsikaj. Tako na primer ni bilo veselice, kmečke ohceti ali bala, kjer se ne bi oglasila njegova harmonika. Danes sicer ne seže več po njej, toda nekaj ji je znal izvabljeti viže vseh vrst.

A pozabimo za hip na Janeza. Tudi Ludvik je ta čas doživel zanimive reči. Še kot otroka so ga hoteli narediti za čevljarja. Iz tega ni bilo nič. »Danes ne znam zakrpati niti lastnih čevljev,« pravi nasmejani Lušan. »Bil sem

bolj slab učenec. Prav tista leta me je namreč obsedla pesnikomanija. Zvečer sem posedal ob leščerbi, zlagal verz in pisal. Ena od pesmic so mi celo objavili v Domačem prijatelju, slovenskem listu, ki je izhajal v Pragi in ga je urejala pisateljica Zofka Kvedrova. Honorar ni bil velik — ena krona. A vseeno sem potem še bolj vnelo kracal po papirju in mislil, da se v meni skriva najmanj tak genij, kot je bil Prešeren. Izšlo je tudi več mojih političnih prispevkov. Toda lepega dne so me klerikaleci v časniku Slovence hudo napadli in opustili sem vse skupaj.«

Kmalu zatem so ga poklicali v vojsko. Tri leta je nosil uniformo vojaka 17. pešpolka, ki so mu rekli tudi Kranjski Janezi. Po vrnitvi domov je kratek čas delal kot furman, dokler se ni oženil. Potem pa je prišla vojna. Ludvika so mobilizirali med prvimi. Pustil je doma ženo, hišo in še lepe sanje o pesnikovanju povrh.

»Po razpadu avstrijskega cesarstva, ob koncu vojne, so me ujeli Italijani, 19 mesecev sem bil njihov ujetnik. Ni bilo prijetno,« pripoveduje Bergant. Toda preživel je tudi to, se vrnil in se vnovič poročil, kajti prva žena mu je med tem umrla.

Čas med obema vojnama malim kmetom in delavcem ni bil ravno najbolj naklonjen. Ludviku, ki se mu je rodilo kar 13 otrok, je vedno primanjkovalo denarja. Zivel so iz rok v usta. Kar sta z ženo zaslužila, je družina

Spomenik padlim borcem in talcem nad vasjo Lenart — Foto: F. Perdan

sproti porabila. A ravno ko bi se stvari morale obrniti na bolje, je svet zabredel v novo katastrofo.

Davek svobodi — 22 borec in talcev

Ob robu ceste nad Lenartom stoji skromen spomenik. Besede, vklesane vanj, so le bled odsvit gorja, ki ga je med NOB moralo prestopiti tamkajšnje prebivalstvo. Govorijo o dvaindvajsetih mladih ljudeh, katerih življenja so ugasnila pod kroglami sovražnika.

Vasice Rovt, Lenart, Golica, Zgornja in Spodnja Luša so namreč dale mnogo partizanov. Skoraj iz vsake hiše je vsaj po eden zgrabil za orožje, hoteč braniti deželo pred okupatorji. Le redkokdaj se je zgodilo, da bi v vaseh ne bilo nekaj borecev. Prebivalci so jih hranili ter skrivali po skednjih in hlevih.

Ko smo našega sobesednika Janeza Dolenc pobarali o tistih časih, se mu je pogled zmračil. Težko je govoriti o mrtvih sinovih. Da, dva Janezova otroka sta padla med zadnjo vojno. Milana so pokončili junija 1944, ko je ranjen ležal v bolnišnici pri Komendski Dobravi. Bolnica je bila izdana, Nemci so jo obkolili in zažgali. V plamenih je našlo smrt 13 ranjencev in zdravnik. Nihče se ni rešil.

Drugi sin, Viktor po imenu, je tik pred koncem vojne padel v nemško zasedo. Prijeli so ga in kasneje ustrelili. Na nekem mostičku je bilo, ve povedati oče.

»Cel tistile blok bi napolnili, če bi hoteli zapisati vse, kar sem doživel kot terec,« mi je dejal stari Dolenc. »Tudi hči Marica ni mirovala. Prav kot njena brata je odšla v partizane. In samo midva sva preživela. Marica je sedaj poročena. Živi na Suhi pri Škofji Loki.«

V Dolencovi hiši so bili partizani stalen gost. Skoraj vsako noč je kdo prespal pri njih. Nemci so čisto prihajali in šarili po vasi, vendar navadno brez uspeha.

»Se najbolj smo se bali belčkov. Med njimi je bil najhujši neki Rado, pribežnik iz partizanskih vrst. Iz-

dal je veliko ljudi. Med drugim ima na vesti tudi bunker, stalno postojanko gospodarske komisije, ki je skrbela za hrano okoliških borecev. Dve četi — nemška in belogardistična — sta ga obkolili in uničili. V njej so bili tedaj trije partizani.«

Kaj pa Ludvik? Usoda je hotela, da je moral tudi večino zadnje vojne preživeti na tujem. Prisluhnimo njegovim zgodbam.

»Enega od mojih sinov so hoteli vlakniti v nemško uniformo. Ko me je vprašal za svet, sem mu dejal: Dve poti imaš na izbiro, obe sta slabi. Toda boljše, da se ne greš za Nemce pretepati v Rusijo! Ubogal je in še isto noč pobegnil k partizanom. Mene in ženo pa so za kazenseli. Skupaj z množico nam podobnih sva zamenjala tri taborišča in nazadnje prisla v nekem bavarskem mestu blizu avstrijske meje. Tam smo dočakali konec vojne.«

Bergant se najrajši spominja tistega dne, ko so v njihovo taborišče na Bavarskem prišli posebni agenti. Njih naloga je bila snubljenje mož za belogardistične vrste. Kot nagrado so obljubljali prostost.

»Rekel sem enemu od njih, naj nikar ne misli, da bo uspel pregovoriti koga izmed nas. Ljudi, ki se pajdašijo s sovražnikom, pač ne trpimo, sem se pristavil. In res so odšli praznih rok.«

Zanimivo je, da so Ludvikovega sina tik pred koncem ujeli beli. Nekdo ga je že hotel ustreliti, vendar mu drugi tega ni dovolil. In fant je ostal živ.

Predstavili smo vam le nekaj zgodb, nekaj kamenčkov iz pisane mozaika človeških usod. Za kaj več žal ni prostora. Menda se bomo še kdaj napotili tja gor. Morda nas bo pot že kmalu zanesla na Lenart in v gostilno Pri Grogu, kjer se vsako nedeljo zbirajo možje iz petih hribovskih vasi, da bi ob čaši vina premleli tekoče dogodke in obujali spomine na minule dni. Radi bi izpolnili obljubo, ki smo jo dali staremu Ludviku, in ga spet obiskali. Kajti snovi za pisanje je še mnogo.

I. Guzelj

Bil sem med talci

Bil sem aktivist in gestapo me je aretiriral doma 8. aprila 1943. leta ob 3. uri zjutraj. Oče jim ni hotel takoj odpreti starih vežnih vrat, vendar je moral odnehati, saj bi vlomili vrata! Preiskali so hišo ter iskali oba brata, ki sta bila že skoro leto dni v svobodni hosti. Hišo so obkolili, me dvignili iz postelje in me že doma oklofutali, ker jim pač nisem bil tiho. Zvezali so mi roke in zastraženega odpeljali na orožniško postajo v Sp. Gorje. Tu je že bilo 23 gorjanskih rodoljubov. Kmalu so nas odpeljali v begunjske zapore, nas vlečli po sobah, tako da Gorjanci nismo bili več skupaj. Ležali smo na golih tleh in toliko nas je bilo v sobi, da ni bilo mogoče ležati vznak, marveč le na boku, še obrniti se nismo mogli.

Naslednji dan so odpeljali od doma tudi mater in očeta, sprva v Vižmarje, čez teden dni pa v izseljeniško taborišče v Nemčijo. Zame se je začela trnjeva pot.

Po petih dneh begunskega zapora so me poklicali na zasliševanje. Vprašanja so deževala. Kdo je v naši vasi član OF? Kdo je član Skoja? Kakšne zveze imamo s partizani? Kdo pomaga banditom? itd., itd. Varčeval sem z besedami: že prej so mi zaporniki povedali, da je potrebno vzdržati in molčati.

Začeli so zlepa. Ponudili so mi cigareto. »Hvala, ne kadim!« sem dejal. »Vse povej. Očeta in mater bomo izpustili domov, če boš govoril,« so obljubili in pretili hkrati. Obljube so počasi postale gozdnje, pa brce in klofute! Potem pa sta pristopila dva mlada gestapovca, Slovenca, z mrtvaško glavo na kapah. Slekla sta me do golega in me položila na podolgovat stol. Eden mi je sedel za vrat drugi za pete, tretji se je približal z verigo in potem je padalo, da se mi je megličlo pred očmi. Bil pa sem trden in niti besede niso slišali iz mojih ust. Pretepli so me do nezvesti in zavedel sem se šele v kleti v hladni celici! V celici sem bil sam, ves zatekel in podplut.

Se dvakrat so me pripeljali na zaslišanje. Enkrat so me obesili za roke pod visoki strop in me tepli po podplatih. Tri zobe so mi zbili toda besede niso dobili iz mene. Tri dni mi niso dali nobene hrane, le postana voda je stala v celici. Na četrtem zaslišanju so mi ponudili v podpis kratko obsodbo, a podpisal je nisem. Vedel sem, da bi si sam podpisal smrtno obsodbo.

V celici sem ostal 30 dni. Vsak dan sem z nohtem na zid zaznamoval črtico, tako sem štel dneve. Po 30 dneh

so me prišli iskat in me odpeljali v gornje prostore, pred pisarno. Tam sem zagledal že devet zapornikov — talcev, enega sem poznal — Zimo Simona iz Gorij. Vedel sem, pri čem sem. Dali so mi prebrati dopisnico, ki mi jo je pisal oče iz taborišča, šele sedaj sem verjel, da sta z mamom res izseljena!

Odginali so nas v celice, in sicer po pet in pet. Z Zimo nisva bila skupaj. Vedeli smo kam gremo. Groza nas je spreletavala. Ni moč napisati, kakšen občutek ima človek, ko ve, da bo drugi dan ustreljen.

Ko smo tako bedeli, se okoli tretje ure ponoči zaslišijo koraki in rožljanje ključev. Odpro se vrata in v celico stopi komandant taborišča z brzojavko v roki. Prebere moje ime, me preveri od nog do glave. Odpeljali so me nazaj v gornje sobe! Zjutraj

zarana pa je prihrumel tovrnjak in odpelja devet talcev na morišče, deseti sem bil jaz. Kasneje sem izvedel, kdo me je rešil. Bil sem štiri mesece v Begunjah in nato poslan v Nemčijo v kazensko taborišče, kjer sem se vrnil tik pred koncem vojne. Kasneje sem tudi izvedel, kje so bile te žrtve usmrčene. To je bilo na Bitnjah pri Bohinjski Bistrici 13. maja 1943.

Naj navedem še imena talcev: Milan Gašperlin, Stara Fužina; Anton Jazbec, Vrab; Ivan Jerman, Dobruša; Rafael Koncilija, Zgornji Tuhinj; Anton Mežek, Leskovec; Aleksander Oblak, Zirovski vrh; Maksimilijan Sterlić, Ziri; Simon Zima, Grabče; Anton Zupančič, Vinje.

Na spomeniku je zapis:

Brez mrtvih grl
šibak je živih glas.
Ker vas je več,
zato ste vsepovsod,
saj smrt vas je življenju
darovala.
Slava vam tovariši!

J. Ambrožič

TURISTICNO DRUŠTVO
KRANJ

priredi

30. novembra s pričetkom ob 19. uri v Delavskem domu v Kranju kulturno-zabavno prireditve GORENJSKI VEČER. Za ples in razvedrilo bo igral znani ansambel Veseli kosci iz Domžal. Program bodo izvajale folklorne skupine iz tovarne Sava, Predvdora in Benice. Vstopnina samo 3 dinarje. Torej v soboto na svidenje v Delavskem domu v Kranju.

GOSTINSKO PODJETJE
JELEN KRANJ

objavlja

PROSTO DELOVNO
MESTO

natakarja (ice)

Pogoji: kvalificiran ali polkvalificiran natak. Poskusni rok 2 meseca.

Ponudbe pošljite upravi gostinskega podjetja Jelen Kranj do 10. decembra 1968.

Ljubiteljem knjig — knjige v dar!

Pri nakupu knjig v vrednosti 20 N din boste prejeli še eno knjigo. Pri nakupu nad 50 N din pa dve knjigi.

Izredna ugodnost, ki jo velja izkoristiti od 14. novembra do 31. decembra 1968.

OBISCITE NAS!
Mladinska knjiga Kranj

**HOTEL
GRAD
PODVIN**

**OB
PET KIH
SOBOTAH
IN
NEDELJAH -
VAS ZABAVA**

*trio
Šani*

**VSEBINSKO
BOGATEJŠA**

**PAVLINOVA
PRATIKA
1969**

CENA 3 DINARJE

**naj najde
mesto v
vsakem
SLOVENSKEM
DOMU**

Radio

Poročila poslušajte vsak dan ob 5., 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15. 17., 22., 23 in 24 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah po ob 6.05., 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

CETRTEK — 28. novembra

8.08 Operna matineja — 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo — 9.25 Iz zakladnice resne glasbe — 10.00 Danes dopoldne — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.10 Odlomki iz opere Matija Gubec — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Pihalni orkestri na koncertnem odru — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Mladina poje — 14.25 Operne melodije — 14.55 Pet minut za EP — 15.00 Dogodki in odmevi — 15.20 Glasbeni intermezzo — 15.40 Majhen recital altistke Bogdane Stritarjeve — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Četrtekov simfonični koncert — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 Iz naših studiov — 18.45 Naši znanstveniki pred mikrofonom — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Minute z pevko Metko Štok — 19.25 Pet minut za EP — 20.00 Četrtekov večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer — 21.40 Glasbeni nokturmo — 22.15 Za ples in dobro voljo —

Drugi program

14.05 Igramo za vas — 15.00 Melodije po pošti — 20.05 Naš intervju — 20.15 Veliki valčki — 20.30 Pričevanja o glasbi — 20.35 Zelena listje — 21.20 Pergolesi in Rossini v novih preoblikah — 22.00 Glasbeno scenska vizija — 23.30 Novi posnetki pianistke Dubravke Tomšič-Srebotnjakove — 00.05 Iz slovenske poezije

PETEK — 29. novembra

6.00 Dobro jutro — 8.05 Vseli tobogan — 9.05 Jugoslovanska instrumentalna zabavna glasba — 9.40 Pesmi borbe in dela — 10.00 Prenos svečane seje ob 25. letnici zasedanja AVNOJ-a — 12.10 Čestitke za praznik republike — 13.15 Iz minulih in današnjih dni — 14.05 Jugoslavija in svet — 14.35 Pa zapojmo po domače — 15.20 Slovenski operni pevci — 16.00 Mladinska reportaža — 16.20 Valčki in polke v koncertni obleki — 17.05 Ples ob petih — 18.00 Praznični portret portretista — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Minute z ansamblom Borisa Kovačiča — 20.00 Pevci in orkestri — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Za ples in dobro voljo — 23.05 Zvedrimi melodijami vam želimo lahko noč

Drugi program

20.05 Radijska igra — 20.35 Glasbena skrinja — 21.10 Godzovi pojejo — 22.00 Salzburški festival 1968 — 00.05 Iz slovenske poezije

SOBOTA — 30. novembra

6.00 Dobro jutro — 7.20 Danes za vas — 8.05 Mladina in praznik — 9.05 Dopoldanski spored zabavnih melodij — 10.05 Spomini stari 25 let — 10.40 Slovenske umetne pesmi poje Komorni zbor RTV Ljubljana — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 11.15 Iz slovenske lahke simfonične glasbe — 12.10 Opoldanski spored zabavne glasbe — 13.15 V norodnem tonu — 14.05 Vedre melodije — 15.05 Človek današnjega časa — 15.35 Iz domačih operet — 16.00 Trideset minut s plesnim orkestrom RTV Ljubljana — 17.05 Ples ob petih — 18.00 Vedra stran zgodovine — 18.40 Osem ljubzenskih pesmi za tenor in orkester — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Godala v ritmu — 20.00 Sobotni zabavni mozaik — 20.30 Zabavna radijska igra — 21.30 Iz fonoteke radia Koper — 22.15 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden

Drugi program

20.05 Naše gospodarstvo — 20.15 Minute z zabavnim orkestrom RTV Ljubljana — 20.30 Okno v svet — 20.45 Orkester Nelson Riddle — 21.10 Operni koncert — 22.30 Kako lepa je moja domovina — 00.05 Iz slovenske poezije

NEDELJA — 1. decembra

6.00 Dobro jutro — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Radijska igra za otroke — 8.55 Glasbena medigra — 9.05 Koncert iz naših krajev — 10.05 Se pomnite tovariši — 10.30 Pesmi borbe in dela — 10.45 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 11.50 Pogovor s poslušalci — 13.15 Vedri zvoki z velikimi orkestri — 13.30 Nedeljska reportaža — 14.05 Nedeljsko športno popoldne — 16.00 Četrte ure z Veselimi planšarji — 16.15 Humoreska tega tedna — 16.30 Popularne spored opernih arij — 17.05 Prikljubljene slovenske popevke — 17.30 Radijska igra — 18.30 Četrta godalni kvartet — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 V nedeljo zvečer — 22.15 Serenadni večer — 23.05 Literarni nokturmo — 23.15 Zaplešimo z orkestri

Drugi program

9.35 Igramo kar ste izbrali — 11.35 Svetovna reportaža — 13.35 Za prijetno popoldne — 14.35 Minute z ansamblom Al Caiola — 14.45 Odmevi z gora — 15.00 Festival v Bayreuthu 1968 — 18.50 Glasbena skrinja — 19.00 Sportni dogodki dneva — 19.10 Igramo za razvedrilo — 20.05 Strani iz slovenske proze — 20.25 Glasbene vinjete — 21.20 Večerna nedeljska reportaža — 21.30 Iz repertoarja Komornega zbora RTV Ljubljana — 22.00 Interpreti tega tedna — 00.05 Iz slovenske lirike

PONEDELJEK — 2. decembra

8.08 Glasbena matineja — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.10 Cicibanov svet in Pesmica za najmlajše — 9.30 Paleta zvokov z orkestrom Michel Legrand — 10.00 Danes dopoldne — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.10 Igra violinist Nathan Milstein — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Majhen koncert pihalnih orkestrrov — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Lepe melodije — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 14.55 Kreditna banka in

hranilnica Ljubljana — 15.00 Dogodki in odmevi — 15.20 Glasbeni intermezzo — 15.40 Mali koncert Komornega zbora RTV Ljubljana — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Odlomki iz opere Julij Cezar — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 Signali — 18.35 Mladinska oddaja Interna 469 — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Minute s pevcem Edvinom Fliserjem — 19.25 Pet minut za EP — 20.00 Koncert Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana — 22.15 Za ljubitelje jazz — 23.05 Literarni nokturmo — 23.15 Lahko noč s pevci zabavne glasbe —

Drugi program

14.05 V ritmu današnjih dni — 15.00 Izbrali smo vam — 20.05 Ljudje med seboj — 20.15 Lepe melodije — 20.30 Svet in mi — 20.45 Glasbene slike iz Italije — 21.20 Literarni večer — 22.00 Večer pri slovenskih skladateljih — 00.05 Iz slovenske lirike

TOREK — 3. decembra

8.08 Operna matineja — 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo — 9.25 Nekaj zabavne glasbe — 10.00 Danes dopoldne — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.10 Poje baritonist Vladimir Rudžjak — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Slovenske narodne pesmi — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Glasbeno udejsovanje mladih — 14.25 Popoldanski koncert lahke glasbe — 14.55 Kreditna banka in

hranilnica Ljubljana — 15.00 Dogodki in odmevi — 15.20 Glasbeni intermezzo — 15.43 Jezikovni pogovori — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Igra Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 V torek na svidenje — 18.45 Narava in človek — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.25 Pet minut za EP — 20.00 Radijska igra — 21.00 Pesem godal — 21.15 Deset melodij - deset pevec — 22.15 Skupni program JRT — 23.15 Literarni nokturmo — 23.15 Plesni orkestri in ansambli RTV Ljubljana

Očiščene
in zmrznjene
morske ribe
v prodajalnah
Živila
Kranj

Drugi program

14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — 14.35 Majhni ansambli zabavne glasbe — 15.00 Melodije po pošti — 20.05 Socialna politika — 20.15 Jazz na drugem programu — 21.20 Pevski Parnas — 21.40 Koncertanti na naših odrih — 23.10 Strauss in Kodaly — 00.05 Iz slovenske lirike

Prijazno vas vabi

**gostilna
MLEČNIK**

Koženavra — Kirschenteuer

14 km od Ljubljanskega predora ob cesti na Celovec

bencinska črpalka

SHELL

avtomatično kegljišče

UGODNA MENJAVA

SOLIDNA POSTREŽBA — ZMERNE CENE

GOVORIMO SLOVENSKO

NADOMESTNI DELI

za kolesa, moped, motorna kolesa in avtomobile
FIAT — TOMOS — BMW — KTM — VESPA

FAHRZEUGHAUS-P. KROPFITSCH

Klagenfurt, Hlg. Geistplatz

SERVISNE DELAVNICE

— popusti v delavnicah za vsa motorna vozila —

Obiščite **DANCING
JEZERO
BOHINJ BAR**

Igra kvartet pod vodstvom Julije Pascu

odprt vsak dan (razen ponedeljka) od 21. ure dalje.

Izkoristite prijetno vožnjo po novi cesti Bled-Bohinj

Za reševalce nagradne križanke razpisuje uredništvo Glasa 10 nagrad, in sicer

1. nagrada	100 N din
2.—3. nagrada	50 N din
4.—10. nagrada	30 N din

Rešitve pošljite v uredništvo Glasa Kranj, Trg revolucije 1, do ponedeljka, 16. 12. 1968, in sicer vsako v svojem ovitku z oznako NAGRADNA KRIŽANKA. Izid žrebanja bomo objavili v sredo, 18. decembra 1968. Želimo vam veliko uspeha pri reševanju. Uredništvo

Televizija

CETRTEK — 28. novembra

9.35 TV v šoli, 10.30 Nemščina (RTV Zagreb) — 11.00 Angleščina (RTV Beograd) — 11.30 Praznična šolska oddaja (RTV Zagreb) — 13.30 Prenos športnega dogodka, 14.15 Propagandna oddaja, 14.30 Nadaljevanje prenosa športnega dogodka (RTV Ljubljana) — 15.40 Nemščina (RTV Zagreb) — 16.10 Osnove splošne izobrazbe (RTV Beograd) — 16.55 Poročila, 17.00 Tik tak, 17.10 Mladi pred praznikom, 17.50 Po Sloveniji, 18.10 Jager pa jaga - nastop Koroškega akademškega okteta (RTV Ljubljana) — 18.35 Rezerviran čas (RTV Beograd) — 19.45 Cikcak, 20.00 TV dnevnik, 20.25 Vijavaja (RTV Ljubljana) — 20.30 Recital poezije - Prenos iz Jajca, 22.00 Saga o Forsy-tih - film, 22.50 Ilova gora, 23.05 Poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb) — 21.00 Spored italijanske TV

PETEK — 29. novembra

9.00 Poročila (RTV Zagreb) — 9.05 Pozdrav iz Jajca, 9.10

Reportažno glasbena lepljenka o Jajcu, 9.50 Slavnostna proslava ob 25-letnici zasedanja v Jajcu, 11.30 Moški zbor Srečko Kosovel iz Ajdovščine, 12.00 Ringaraja (RTV Ljubljana) — 12.45 Risanke (RTV Zagreb) — 15.30 Bok-sarska tekmovalna za zlato rokavico (RTV Beograd) — 18.00 Kaleidoskop (RTV Ljubljana) — 18.20 Praznični mladinski koncert (RTV Beograd) — 19.05 Šel je popotnik skozi atomski vek, 19.55 Cikcak, 20.00 Posnetek iz Jajca in TV dnevnik, 20.45 Vijavaja, 20.50 Diverzanti - jugoslovanski film (RTV Ljubljana) — 22.10 Koncert jugoslovanske glasbe (RTV Skopje) — 22.40 Poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 18.00 Kronika, 18.20 Mladinski koncert (RTV Beograd) — 19.05 Objektiv 350, 19.55 Propagandna oddaja, 20.00 TV dnevnik, 21.00 Spored italijanske TV (RTV Zagreb)

SOBOTA — 30. novembra

10.00 Tiskovna konferenca predsednika Tita - prenos iz Jajca, 11.30 Film za otroke (RTV Ljubljana) — 14.55 Poročila — 15.00 Nogomet Vardar : Velež (RTV Skopje) — 15.45 Propagandna oddaja (RTV Ljubljana) — 16.00 Nadaljevanje nogometnega prenosa, 16.45 Narodne pesmi in plesi (RTV Skopje) — 18.00 Partizanske šole na Primorskem, 18.20 Tvoja mladost je

naša mladost, republika, 19.20 Niso samo rože rdeče, 19.45 Cikcak, 20.00 TV dnevnik in izveček iz tiskovne konference, 21.00 Vijavaja, 21.05 Iz jubilejnega koncerta, 21.40 Sherlock Holmes - film, 22.30 TV kažipot, 22.50 Poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 18.00 Kronika (RTV Zagreb) — 18.20 Tvoja mladost (RTV Ljubljana) — 19.20 Lirika, 19.45 TV spored, 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb) — 21.00 Spored italijanske TV

NEDELJA — 1. decembra

9.10 Kmetijska oddaja v madžarščini (RTV Beograd) — 9.30 Dobro nedeljo voščimo z ansamblom Štirje kovači (RTV Ljubljana) — 10.00 Kmetijska oddaja (RTV Zagreb) — 10.45 Filmska matineja, 16.10 Saga o Forsy-tih - ponovitev (RTV Ljubljana) — 17.00 šahovski komentar (RTV Zagreb) — 17.30 Poročila, 17.35 Karavana - potopisna reportaža (RTV Beograd) — 18.05 TV kažipot, 18.25 Močnejše od zločina - film, 18.55 Cikcak, 19.05 Počasna zatemnitev v temo - ameriški film (RTV Ljubljana) — 20.00 TV dnevnik (RTV Beograd) — 20.45 Vijavaja (RTV Ljubljana) — 20.50 Tuji gosti na festivalu Split 68 (RTV Zagreb) — 21.50 Sportni pregled (JRT) — 22.20 Poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb) — 21.00 Spored italijanske TV

PONEDELJEK — 2. decembra

9.35 TV v šoli, 10.30 Ruščina (RTV Zagreb) — 11.00 Osnove splošne izobrazbe (RTV Beograd) — 14.45 TV v šoli, 15.40 Ruščina (RTV Zagreb) — 16.10 Angleščina, 16.45 Kulturna panorama v madžarščini (RTV Beograd) — 17.00 Poročila, 17.05 Mali svet (RTV Zagreb) — 17.30

Skrivnosti narave - film, 17.55 Po Sloveniji, 18.20 Propagandna medigra, 18.25 Vloga in pomen sinonimov (RTV Ljubljana) — 18.50 Reportaža (RTV Zagreb) — 19.20 Vokalno instrumentalni solisti, 19.40 Rezerviran čas, 19.50 Cikcak, 20.00 TV dnevnik, 20.30 Vijavaja, 20.35 Sto korakov - TV drama, 21.50 Dueti in arije iz znanih oper, 22.20 Poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi program:** 18.00 TV novice, 18.20 Znanost (RTV Beograd) — 18.50 Reportaža (RTV Zagreb) — 19.20 TV pošta (RTV Beograd) — 19.45 TV spored (RTV Zagreb) — 20.00 TV dnevnik (RTV Beograd) — 21.00 Spored italijanske TV

TOREK — 3. decembra

9.35 TV v šoli, 10.30 Angleščina (RTV Zagreb) — 11.00 Osnove splošne izobrazbe (RTV Beograd) — 14.45 TV v šoli, 15.40 Angleščina (RTV Zagreb) — 16.10 Osnove splošne izobrazbe, 16.40 Francoščina (RTV Beograd) — 17.55 Risanke, 18.10 Obrežje, 18.30 Propagandna medigra, 18.35 Filmski mozaik, 19.05 Naša manjšina na Koroškem, 19.55 Cikcak, 20.00 TV dnevnik, 20.30 Vijavaja, 20.40 Film ... Zabavno glasbena oddaja ... Poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi program:** 18.00 Poročila, 18.05 Tedenska kronika, 18.20 Telesport (RTV Zagreb) — 19.00 Biseri glasbene literature (RTV Skopje) — 19.15 Turizem, 19.45 Propagandna oddaja, 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb) — 21.00 Spored italijanske TV

Prodam

Na zalogi imam večjo količino OTROŠKIH ŽAB — prodajam na debelo in drobno. Pošiljam po povzetju. — Izdelujem vse vrste, volnene,

bombažne v raznih barvah in po konkurenčnih cenah. Priporočila se MIHELČIĆ TEREZIJA, pletilja, Pševska cesta 10, Kranj-Stražišče 5697
Prodajam PRAŠICE, 6 tednov stare, Zalog 49, Cerklje 5698

Prodajam PRAŠICA za zakol — Voglje 85, Senčur 5699
Prodajam delovnega VOLA, težkega 550 kg, Pangeršica 4, Golnik 5700

Prodajam veliko NJIVO v bližini pokopališča Kranj. — Naslov v oglaš. oddelku 5701
Prodajam PRAŠICE, 6 tednov stare, Vasca 8, Cerklje 5702

Prodajam dva PRAŠICA po 160 kg težka, Barle Alojz — Luže 12, Senčur 5703

Prodajam 6 tednov stare PRAŠICE in delovnega VOLA, vajen vožnje, Vodice 117 na Ljub. 5704

Trgovsko podjetje Murka
Lesce bo po sklepu delavskega sveta v soboto, dne 7. 12. 1968 ob 8. uri

PRODALO na

javni dražbi

TOVARNI AVTOMOBIL
TAM 4500, letnik 1963, vozen; izključna cena 19.500 novih dinarjev

Prednost imajo gospodarske organizacije; v kolikor ne bo zainteresov, se prodaja tudi privatniku.

Prodajam PRAŠICE za zakol. Strahinj 38, Nalido 5705
Prodajam dva PRAŠICA po 150 kg težka. Voglje 63, Senčur 5706

Prodajam SMUČI (185) z markerjem in ČEVLJE za 35.000 S din. Kranj, Kutinova 8 (Orehok) 5707

Prodajam mlado KRAVO s teletom ali brez. Zg. Bela 10, Predvor 5708

Prodajam dobro ohranjen prevoznik CIRKULAR za žaganje drv z motorjem in števcem ter 3 leta starega KONJA. Žeje 9, Duplje 5709

PODJETJE VARNOST
izpostava
Kranj, Koroška 17

razpisuje
prosta delovna mesta več **VRATARJEV-ČUVAJEV**
Pismene ponudbe s potrdilom o nekaznovanju je treba dostaviti izpostavi Kranj, Koroška 17

Prodajam SLAMOREZNIČO na ročni pogon. Dežman, Lancovo 10, Radovljica 5710

Večjo količino semenskega in nekaj jedilnega KROMPIRJA igorja po ugodni ceni prodajam. Sp. Brnik 26, Cerklje 5711

Prodajam novo PLINSKO PEČ aida z garancijo, Kranj Jezerska c. 42 5712
Zelo ugodno prodajam PEČ na olje kontakt, Zagreb, 7500 kalorij in večji FILODEN-DRON. Informacije: telefon 22-910, Kranj 5713

Svetovno znani HOLIDAY ON ICE

iz ZDA

spet v Ljubljani

od 17. do 24. 12. 1968 v hali Tivoli

VSTOPNICE — PREVOZ — REZERVACIJE — INFORMACIJE

CREINA — KRANJ, KOMPAS — KRANJ,

Koroška 4, tel. 21-022 Koroška 2, tel. 21-431

KOMPAS • CREINA • KOMPAS • CREINA • KOMPAS • CREINA • KOMPAS • CRE

Prodajam zelo poceni dve »HABVI« za sušenje las. Naslov v oglasnem oddelku.

5714

Prodajam dobro ohranjen krojaški SIVALNI STROJ pfafl na motor. Mali, Tupaliče 58, Predvdor

5715

Prodajam parcelo 501 m² z gradbenim dovoljenjem na lepem kraju. Zasavska — Orehek. Naslov v oglasnem oddelku

5716

Prodajam novo BUNDO za močno in večjo postavbo. Strahinj 9, Naklo

5717

Prodajam 70-litrski KOTEL za zganjekuhlo. Naslov v oglasnem oddelku

5718

Prodajam novo športno rogovko KOLO, MIKSER znamke girmi, MOTORNO ZAGO znamke castor, rabljen RADIO minerva, nov HLADILNIK bosch — 135-litrski, nov TRANSISTOR in UMI-VALNIK s sifonom in konzolami 65 cm, Kranj, ul. 31. divizije 1

5719

Prodajam PRAŠIČKE, 6 tednov stare (mesnate pasme) in dober sadni MOST, Eržen Jože, Zabukovje 2, Besnica

5720

Prodajam kompletno SPALNICO, kuhinjsko OMARO in POMIVALNO mizo. Kranj, Ljubljanska c. 29

5721

Prodajam zazidljivo PARCELO s SADOVNJAKOM in vikend HISICO na Mlaki pri Kranju. Informacije dobite Kranj, Gradnikova 2, Hudak-Volčjak

5722

Prodajam 7 tednov stare PUJSKE. Sr. Dobrava 9, Kropa

5723

Prodajam zelo dobro ohranjen trinitni STROJ singer za entlanje pletenin. Lesce, Valvazorjeva 7

5724

Prodajam PRALNI STROJ zopass, 5 kg, malo rabljen. Informacije od 12.—13. ure, telefon 21-319. Naslov v oglasnem oddelku

5725

Prodajam novo POMIVALNO MIZO z nerjavečimi kotliči. Cerklje 26 (gostilna)

5726

Otroški VOZIČEK, kombiniran, italijanski prodam. Strukelj, Škofjeloška c. 41, Kranj

5727

Prodajam PRAŠIČA za zakol in mladega KONJA. Sp. Brnik 13, Cerklje

5728

Prodajam rabljeno kuhinjsko POHIŠTVO, dva STE-DILNIKA in dva posteljna VLOŽKA. Struževo, 21, Kranj

5729

Prodajam dobro ohranjeno 8-basno HARMONIKO za 35.000 S din. Roblek, Bašelj 36, Predvdor

5730

Prodajam ZAZIDLJIVO PARCELO 600 m² v Sr. Bitnju. Naslov v oglasnem oddelku

5731

Prodajam večjo količino PROSA. Naslov v oglasnem oddelku

5732

Prodajam 30 arov NJIVE v Zalogu. Poizve se, Cerklje 66

5733

Prodajam NAMIZNOTENISKO MIZO, Kavčič, Kranj Škofjeloška 9

5734

Prodajam skoraj nov polavtomatični šivalni STROJ veritas, Polič, Golnik 19

5735

Prodajam nov KULTIVATOR za traktor ferguson in semenski KROMPIR deziré.

Kranj — Cirče, Staretova 25

5735

Prodajam 6 tednov stare PRAŠIČKE, Apno 1, Cerklje

5736

Prodajam mlado KRAVO s teletom. Voglje 52, Senčur

5737

Zaposlitve

Iščem žensko za varstvo otroka, starega 9 mesecev, v dopoldanskih urah. Krč — Kranj, St. Rozmana 5

5738

Honorarno grem pomagat pletilji. Naslov v oglasnem oddelku

5739

Motorna vozila

Prodajam FIAT 600 D. Naslov v oglasnem oddelku

5740

Prodajam registriran MO-PED T-12, dve ALOJI (agava) in skoraj nove GOJZARICE, Britof 1, Kranj

5741

Prodajam dobro ohranjen FIAT 1300. Oglede popoldan: ing. Zupančič, Kranj, Staneta Zagarja 21

5742

GARAŽO vzamem v najem ali kupim v Kidričevji ulici ali pri gasilskem domu. Kranj, telefon 21-665

5743

Iščem GARAŽO v Škofji Loki v bližini Novega sveta, in sicer za odkup ali najem. Šubic, Color Medvođe

5744

GARAŽO vzamem v najem. Najemnina po dogovoru. Hvasti Desa, Kebetova ulica 18, Kranj, Vodovodni stolp, telefon 22-426

5745

Prodajam UNIMOG s priključki, GUMIVOZ in dve breji TELICI (težki), Zasip 11, Bled

5746

Prireditve

GOSTIŠČE pri JANCETU iz Sr. Vasi vam čestita za DAN REPUBLIKE in se priporoča za nadaljnji obisk. V petek in soboto bo ZABAVA s plesom. Igrajo Cirilov trio in Veseli trgovci.

5758

GOSTILNA ZARJA TRBOJE priredi za praznik 29. novembra zabavo s plesom. Igral bo trio Metoda s pevko. Obenem čestitamo k dnevu republike. Vabljeni!

5759

Zelim se pridružiti ansamblu narodne zabavne glasbe. Imam inštrumente el. bas kitara, el. ritem kitara in havajsko, na katere tudi igram. Naslov v oglasnem oddelku

5760

podružnice Jesenice

Kupim

Kupim SOD za gnojnico. Sp. Brnik 25, Cerklje

5739

Kupim zazidljivo PARCELO v Kranju ali okolici. Ponudbe poslati pod »dom«

5740

KAM PO SANKE? Kdor želi ugodno kupiti sanke po izbiri, naj se zgleda pri Francu Kurniku, Tupaliče 11, Predvdor

5741

Stanovanja

Oddam SOBO — opremljeno ali neopremljeno. Černivec, Kranj, Jezerska cesta 21

5742

Prodajam visoko pritlikavo HISO. Naslov v oglasnem oddelku

5743

V Kranju iščem opremljeno ali prazno SOBO s posebnim vhom. Plačam na

Za dva dobro situirana upokojenca (starost 60 let) iščem enosobno ali dvosobno stanovanje. Dajem 1.000.000 din nagrade. Ponudbe poslati pod šifro »NAGRADA.«

Prešernovo gledališče v Kranju

NEDELJA — 1. decembra, ob 10. uri za IZVEN lutkovna predstava Wilkovski-Pengov: MEDVEDEK TRDO-GLAVČEK, gostuje lutkovno gledališče iz Dravelj

prej. Ponudbe poslati pod »Novo leto«

5744

Poštena, mlajša UPOKOJENKA išče neopremljeno SOBO s posebnim vhom kjerkoli na Gorenjskem. Naslov v oglasnem oddelku

5745

Izgubljeno

Našel sem žensko URO. Skumavc Damjan, Valjavčeva 20, Kranj

5746

V Kamniku sem izgubil črno najlon KAPUCO z rdečo podlogo. Prosim poštene ga najditelja naj jo vrne k vratarju Dom invalidne mladine Kamnik.

5747

Našla sem OČALA pred samopostrežno trgovino v Stražišču. Dobijo se Ljubljanska 29, Kranj

5748

Obvestila

STRUŽIM, polagam in la-kiram PARKET po zmernih cenah. Ponudbe poslati pod »parket«

5749

TOVARNA
PLATNENIH
IZDELKOV

IZDELUJE

INDUPLATI
JARŠE

ZAVESE IN NAMIZNE
GARNITURE IZ SINTETIKE

OBVESTILO

MERKUR KRANJ
PE ŽELEZNINA
Škofja Loka

je odprla novo trgovino v Škofji Loki
na Plevni
in prenovljeno trgovino v Gorenji vasi

TRGOVINI STA BOGATO ZALOŽENI PREDVSEM Z:

- vodno-instalacijskim materialom
- gradbenim materialom
- materialom za opremo sanitarnih prostorov
- kuhinjsko opremo
- gospodinjskimi aparati
- vijačnim blagom in okovjem
- orodjem
- ter ostalim tehničnim blagom

OBISK OBEH TRGOVIN TOPLO PRIPOROČAMO OBČANOM
ŠKOFJE LOKE IN NJENE OKOLICE

Anketa športnih novinarjev Zaslužno Ludvik Zajc

Že v uvodu smo omenili, da se je letos naše uredništvo odločilo anketirati tudi znane slovenske športne novinarje oziroma urednike športnih redakcij glavnih slovenskih časopisov in RTV Ljubljana. Vsem smo postavili dve vprašanji:

1. Kakšen je po vašem mnenju vrstni red deseterice najboljših gorenjskih športnikov v letu 1968?

2. Zakaj ste se odločili za športnika, ki ste ga postavili na prvo mesto?

Odgovori šestih športnih novinarjev o najboljšem športniku na Gorenjskem so bili povsem enotni. Vsi so postavili na prvo mesto Ludvika Zajca, sicer pa so v podrobnem odgovorili takole:

EVGEN BERGANT — Delo

1. vrstni red deseterice — 1. Zajc, 2. Ankele, 3. Turk, 4. Jakopič, 5. Milek, 6. Mesec, 7. Stefančič, 8. Lakota, 9. Kerštajn, 10. Čadeževa.

2. Na prvo mesto sem postavil smučarskega skakalca Ludvika Zajca, zaradi njegovih velikih uspehov v mednarodni areni, še posebej pa zaradi 9. in 12. mesta na olimpijskih igrah v Grenoblu ter tretjega mesta na tradicionalni tekmi na Holmenkollnu na Norveškem.

STANE FUGINA — Ljubljanski dnevnik

1. vrstni red deseterice — 1. Zajc, 2. Ankele, 3. Pečar, 4. Milek, 5. Felc, 6. Turk, 7. Tišler, 8. Jakopič, 9. Ravnik, 10. A. Klinar.

2. Tu ni kaj premišljati. Prvi je Ludvik Zajc, saj je z velikimi uspehi v letošnji zimi dosegel od naših smučarjev največ, odkar nastopamo na olimpijskih igrah.

DRAGO KRANJC — Sportske novosti

1. vrstni red deseterice — 1. Zajc, 2. Ankele, 3. Turk, 4. Mesec, 5. Stefančič, 6. Milek, 7. Jakopič, 8. Lakota, 9. Kerštajn, 10. Čadeževa.

2. Ludvik Zajc je prejel tudi že zlato smučko Sportskih novosti za najboljšega jugoslovanskega smučarja v letu 1968. Zato tudi moja odločitev k vaši anketi ne more biti drugačna kot da sem se odločil prav zanj.

ZDENO VAHTAR — Večer

1. Vrstni red deseterice — 1. Zajc, 2. Milek, 3. Ankele, 4. Felc, 5. Švarčeva, 6. Tišler, 7. Jakopič, 8. Pečar, 9. Turk, 10. J. Rotar

2. Zajca sem postavil na prvo mesto, ker je v minuli sezoni pokazal najbolj stalno mednarodno formo, o čemer najbolj priča dejstvo, da ga je Marko Rožman postavil na svoji lestvici svetovnih skakalcev na odlično 13. mesto na svetu.

FRANEK TREFALT — RTV Ljubljana

1. vrstni red deseterice — 1. Zajc, 2. Turk, 3. Ankele, 4. Felc, 5. Jakopič, 6. Tišler, 7. Stefančič, 8. Ravnik, 9. L. Klinar, 10. A. Klinar

2. Ludvik Zajc je zaradi doslej največjih uspehov jugoslovanskega smučanja zaslužno prvi.

JOZE JAVORNIK — Glas

1. vrstni red deseterice — 1. Zajc, 2. Ankele, 3. Milek, 4. Felc, 5. Mesec, 6. Turk, 7. Stefančič, 8. Švarc, 9. Pečar, 10. Jakopič

2. Ludvik Zajc je z velikimi mednarodnimi dosežki nedvomno dvignil ugled našega smučarskega športa v tujini in doma, kar bo imelo za posledico, da bodo začeli v prihodnje tudi tisti pristojni športni forumi bolj vrednotiti naš nacionalni slovenski šport.

Na osnovi ankete športnih novinarjev pa je naša — sicer neuradna anketa takale:

1. LUDVIK ZAJC (SD Jesenice)	60 točk
2. MAJDA ANKELE (SK Triglav) — alpske discipline	52
3. JOZE TURK (KK Triglav) — kegljanje	37
4. POLDE MILEK (AK Triglav) — atletika	35
5. ALBIN FELC (HK Jesenice) — hokej	27
6. BLAŽ JAKOPIČ (SD Jesenice) — alpske discipline	25
7.—8. MARJAN MESEC (SK Triglav) — smučarski skoki	18
PETER STEFANČIČ (SK Triglav) — smučarski skoki	18
9. VIKTOR TIŠLER (HK Jesenice) — hokej	14
10. MARJAN PEČAR (SD Jesenice) — smučarski skoki	13 itd.

Po obeh anketah je torej na vrhu smučarskih skakalcev Ludvik Zajc, ki je za svoje velike uspehe prejel v ponedeljek kot edini predstavnik z Gorenjske Bloudkovo plaketo. V deseterici so z manjšimi razlikami praktično vsi tisti najboljši gorenjski športniki, ki so jih izbrali naši bralci. Iz deseterice je izpadla edinole plavalka Lidija Švarc, namesto nje pa so novinarji prisodili mesto med skupino desetih najboljših gorenjskih športnikov odličnemu hokejistu Viktorju Tišlerju s hokejskih Jesenic.

J. Javornik

Ludvik Zajc

Majda Ankele

Polde Milek

Bralci so izbrali najboljšega športnika Gorenjske Smučarji spet na vrhu

Pokal Glasa je prejel — že drugič — smučarski skakalec Ludvik Zajc — V posebni anketi so letos sodelovali tudi športni uredniki časopisov in RTV

Gorenjska je od vseh pokrajin v Jugoslaviji najbolj smučarska in smučanje je na Gorenjskem vodilni šport. To se je pokazalo tudi v letošnji anketi med našimi bralci, ki so že trinajstič zapored zbrali najboljšega gorenjskega športnika. Na včerajšnji prireditvi v kinu Center v Kranju ob podelitvi plaketa Branka Zihlerja najboljšim slovenskim športnikom smo podelili prehodni pokal tudi »zmagovalcu« naše ankete. Ludvik Zajc, najuspešnejši jugoslovanski športnik na desetih zimskih olimpijskih igrah v Grenoblu, si je povsem zaslužno priboril tudi naslov najboljšega gorenjskega športnika za leto 1968. Tako si je ta najboljši jugoslovanski smučarski skakalec z Jesenic »prislužil« še za konec leta naslov: najboljši gorenjski športnik 1968.

Zaradi primerjave realnosti naše ankete med bralci pa smo letos napravili še eno anketo, in sicer med športnimi uredniki oziroma športnimi novinarji glavnih slovenskih časopisov in RTV. Iz primerjave z rezultati — neuradne — lestvice slovenskih športnih novinarjev z lestvice deseterice, ki so jo izbrali naši bralci je razvidno, da so bili letos naši bralci sorazmerno dokaj realni pri svojih odločitvah.

Lestvica deseterice najboljših gorenjskih športnikov ne kaže samo velikih uspehov posameznih športnikov, temveč tudi, kateri športi so na Gorenjskem najbolj priljubljeni. Nič novega se torej letos ni zgodilo na tem področju. Na vrhu so po enoletnem premoru spet zastopniki zimskih športov. Skratka v lestvici so zastopane naslednje panoge: smučanje (6), hokej (1), atletika (1), plavanje (1) in kegljanje (1).

LESTVICA:

1. LUDVIK ZAJC (SD Jesenice) — smučarski skoki — 1158 točk
2. MAJDA ANKELE (SK Triglav) — alpsko smučanje — 1145
3. POLDE MILEK (AK Triglav) — atletika — 1088
4. ALBIN FELC (HK Jesenice) — hokej — 960
5. MARJAN MESEC (SK Triglav) — smučarski skoki — 695
6. JOZE TURK (KK Triglav) — kegljanje — 650
7. PETER STEFANČIČ (SD Triglav) — smučarski skoki — 604
8. BLAŽ JAKOPIČ (SD Jesenice) — alpsko smučanje — 595
9. LIDIJA ŠVARC (PK) Triglav) — plavanje — 383
10. MARJAN PEČAR (SD Jesenice) — smučarski skoki — 299

Nadaljnji vrstni red je naslednji:

11. Breda Pečjak (plavanje) — 278, 12. Cvetka Čadež (kegljanje) — 273, 13. Alojz Kerštajn (smučarski teki) — 204, 14. Vlado Martelanc (kegljanje) — 202, 15. Lidija Osovnikar (atletika) — 200, 16. Dušan Prezelj (atletika) — 179, 17. Andrej Klinar (alpsko smučanje) — 135, 18. Janez Mlinar (smučarski teki) — 128, 19. Darinka Žerovnik (namizni tenis) — 124, 20. Sašo Košnik (plavanje) — 111 itd.

LUDVIK ZAJC — ZMAGOVALEC

Naslov »prvaka« si je torej priboril smučarski skakalec Ludvik Zajc, doma s Koroske Bele, član smučarskega društva Jesenice. Kdo je bil že na zaletišču planiške velikanke in drugih velikih skakalnic po svetu, bo povsem potrdil resnico, da ga je stisnilo pri srcu, če je pomislil, da bi se moral pognati

v belo brezno. Ludviku Zajcu in njegovim športnim kolegom — tekmovalcem pa take skrbi ne delajo preglavic. Letos je Ludvik zahtevne naloge vedno dobro opravil in se ob Marjanu Mescu, Petru Stefančiču in Marjanu Pečarju prebil v sam vrh našega smučarskega skakalnega športa, kar je potrdil predvsem na njegovih letošnjih največjih uspehih v Grenoblu in Holmenkollnu.

Na drugo mesto se je po pričakovanju uvrstila Kranjčanka Majda Ankele, ki je prav za konec njene športne kariere dosegla največ na letošnji olimpiadi, predvsem z odličnim dvanajstim mestom v slalomu. Najboljša jugoslovanska smučarka je torej povsem zaslužno naš vicešampion. Nič ni torej čudno, da so naši bralci, ki so sodelovali v anketi za najboljšega gorenjskega športnika, največkrat predlagali prav junake teh dveh značilnih gorenjskih panog.

Najboljši kranjski atlet Polde Milek se je uvrstil na tretje mesto. Bil je edini gorenjski športnik, ki se je udeležil letnih olimpijskih iger v Mexicu, bil pa je skupaj z njegovim konkurentom Todosijevičem vse leto najboljši jugoslovanski skakalec v višino in je dosegel vrsto lepih mednarodnih uspehov.

Hokejisti državne reprezentance so na letošnji olimpiadi dosegli z osvojitvijo prvega mesta v B skupini do sled največji uspeh jugoslovanskega hokejskega športa. V naši vrsti je bil nedvomno eden izmed najzaslužnejših za ta lep uspeh Albin Felc z Jesenic. Zato njegova uvrstitev na četrto mesto ni nepričakovana.

Marjan Mesec je v minuli sezoni napravil nedvomno največji kvaliteten napredek

med mlajšimi tekmovalci in je bil na domačih in tujih tekmovanjih v prvi polovici sezone vedno najuspešnejši jugoslovanski smučarski skakalec. Bil je tudi na olimpijadi, kjer je zasedel solidno mesto med mojstri smučarskih skokov vsega sveta.

Jože Turk, najboljši gorenjski kegljač, stalni član državne reprezentance je dosegel vrsto pomembnejših uspehov na domačih prvenstvih (drugi na državnem prvenstvu, slovenski prvak v parih ipd.) največji uspeh pa je dosegel na svetovnem prvenstvu v parih, kjer je osvojil skupaj s Steržajem srebrno kolajno.

Sedmo mesto je zasedel mladi smučarski skakalec, član državne reprezentance Peter Štefančič iz Kranja. Dosegel je vrsto lepih mednarodnih uspehov, predvsem na

tradicionalnih poletih v Kulmu (Avstrija) in novoletni avstrijsko-nemški turneji.

Blaž Jakopič je bil letos naš najboljši alpski tekmovalac in udeleženec olimpijade v Grenoblu. Napredoval je v kvaliteti, skratka bil je najuspešnejši jugoslovanski tekmovalac v alpskem smučanju minule sezone.

Perspektivna mlada plavalca Lidija Švarc iz Kranja, lanskoletna zmagovalka naše ankete, je tokrat pristala na solidnem devetem mestu.

Smučarski skakalec Marjan Pečar, ki ga že prištevamo ob množici mladih skakalcev za veterana, je mnogo več dosegel na domačih tekmovanjih in je njegova uvrstitev na deseto mesto v glavnem realna.

Jože Javornik

Prvenstvo osnovnih šol v Kranju v plavanju

Dve zmagi za OŠ France Prešeren

V zimskem bazenu v Kranju je bilo pred dnevi letošnje prvenstvo osnovnih šol Kranja v plavanju. Po pričakovanju je prvo mesto v ekipni konkurenci pri pionirjih in pionirkah osvojila osnovna šola France Prešeren. Učenci te šole namreč tedensko deset ur trenirajo v kranjskem bazenu in so bili zato doseženi pričakovani uspehi. Dobri pa so bili tudi plavalci in plavalke osnovne šole Simon Jenko. Tudi ta šola veliko pozornosti posveča plavalnemu športu. Na tretje mesto se je uvrstila osnovna šola Stane Zagar. Razočarala pa je osnovna šola Lucijan Seljak. Iz nerazumljivih vzrokov se plavalci te šole niso pojavili na startu v zimskem bazenu. Najuspešnejši posamezniki na prvenstvu so bili Judita Mandeljc, Bojan Grošelj, Karlo Švarc, Boris Štibelj, Cene Kašman in Alenka Kraljič.

Predstavniki ObZTK Kranj tov, Branko Polak je predal po končanem tekmovanju zmagovalnim ekipam prehodna pokala. Za uspešen

nastop pionirjev in pionirk osnovne šole France Prešeren pa imata nedvomno največ zaslug predavatelja telesne vzgoje omenjene šole Borut Chvatal in Boris Holy.

Rezultati: pionirji 50 m hrbtno: 1.—2. Štibelj (F. R.) 38,0, Švarc (S. J.) 38,0; 50 m prsno: 1. Grošelj 35,1, 2. Slavec (oba F. P.) 39,0; 50 m prost: Kašman (F. P.) 32,1, 2. Artač (S. J.) 32,4; štafeta 4x50 m prost: 1. o. š. Simon Jenko 2:10,0 o. š. France Prešeren 2:14,9, pionirke — 50 m hrbtno: 1. Porenča 38,4 2. Vegelj (oba S. J.) 42,0; 50 m prsno: 1. Mandeljc (S. J.) 39,6, 2. Pajntar (F. P.) 42,8; 50 m prost: 1. Kraljič (S. J.) 36,0, 2. Lavička (F. P.) 38,8; 4x25 m prost: 1. o. š. Simon Jenko 1:11,9, 2. o. š. France Prešeren 1:25,0.

Končni vrstni red — pionirji: 1. o. š. France Prešeren 199, 2. o. š. Simon Jenko 186, 3. o. š. Stane Zagar 93; **pionirke** — 1. o. š. France Prešeren 192, 2. o. š. Simon Jenko 165, 3. o. š. Stane Zagar 85 točk.

P. Didič

Tradicionalno športno srečanje Ravne : Kranj

Več uspeha za Kranjčane

V nedeljo je bilo v Kranju tradicionalno srečanje športnikov iz Raven na Koroškem in Kranja v plavanju, namiznem tenisu in streljanju. Najbolj izdatno zmago so dosegli kranjski strelci. V posamični konkurenci so jim pripadla prva štiri mesta in zato ni bilo težko zmagati tudi skupinsko. Plavalci Kranja so visoko premagali goste iz Raven. V pionirski konkurenci pa so najmlajši kranjski plavalci doživeli nepričakovan poraz. Delno opravičilo za poraz kranjskih pionirjev je v tem, da so gostje nastopili z nekaterimi tekmovalci, ki so bili leto starejši od sovrstnikov iz Kranja. Najboljši rezultat je dosegla Lidija Švarc v disciplini 200 m prsno, kjer je zabeležila dober čas 2:59,4. Zelo dobre rezultate pa sta dosegla še Andrej Slavec in Sašo Košnik.

V srečanju namiznotenjskih igralcev so imeli več uspeha Ravenčani. Najvažnejše srečanje v namiznem tenisu moških A ekip pa se je končalo z zmago kranjske reprezentance (Teran, Novak in Stare).

REZULTATI: plavanje — pionirji: 50 m prsno: Zavec (R) 32,0, 50 m prsno: Zavrl (R) 38,8, 50 m hrbtno: Svegelj (K) 38,8, 50 m delfin: Zavec (R) 34,6, 4x50 m meša-

no: Kranj (Svegelj, Fon, Artač, Slavec) 2:30,2; pionirke 50 m prost: Porenča (K) 34,4; 50 m prsno: Panjtar (K) 42,4, 50 m hrbtno: Porenča (K) 38,2, 50 m delfin: Jahart (R) 40,2, 50 m mešano Ravne 2:48,0; ekipno — Ravne 42 točk (oziroma 6486 po tablicah PZJ), Kranj 38 točk oziroma 6326.

Člani — 400 m prost: Košnik (K) 4:48,6, 200 m prsno: Grošelj (K) 2:59,8 100 m hrbtno: Brezec (K) 1:15,0 100 m delfin: Slavec (K) 1:05,2, 100 m prost: Košnik (K) 59,0, 400 m mešano: Slavec (K) 5:27,6.

Članice — 400 m prost: Virnik (K) 5:53,6, 200 m prost: Švarc (K) 2:59,4 100 m hrbtno: Pečjak (K) 1:17,6, 100 m delfin: Šmid (K) 1:27,4, 100 m prost: Mihelič (K) 1:16,0, 200 m mešano: Pečjak (K) 2:57,2; ekipno — Kranj 93 oziroma 15866 točk, Ravne 38 oziroma 7238 točk.

Končno stanje dvoboja Kranj : Ravne 151:100 (22192 : 13654).

Streljanje — ekipno: Kranj : Ravne 2171:1976; posamežno: 1. Lombar 547, 2. Frelih 545, 3. Naglič 545, 4. Peterneš (vsi Kranj) 534, 5. Špegelj (Ravne) 508 itd.

Namizni tenis — moški A: Kranj : Ravne 6:3, moški B — Kranj : Ravne 4:5; **ženske:** Kranj : Ravne 0:7, **pionirji:** Kranj : Ravne 11:1, **pionirke:** Kranj : Ravne 2:5.

P. Didič

Tržiške smučarske novice

● Na zadnji seji odbora za alpske discipline pri SZ Slovenije je bilo sklenjeno, da bodo Tržiščani organizatorji ekipnega prvenstva SRS pionirjev.

● Smučarski klub Partizan Tržič je na svoji seji razpravljal tudi o organizaciji tradicionalnega mednarodnega zelezniškega veleslalom. Sklenjeno je bilo, da bo leta 5. in 6. aprila prihodnjega leta.

● Perspektivni tržiški smučar, v alpskih disciplinah Branko Klemenčič, ki služi vojaški rok, je bil premeščen v športno četo in že trenira na Pekljuki.

● Po uradnem sporočilu SZ Slovenije je tržiški smučarski klub med pionirji na prvem mestu, člani in mladinci pa na tretjem.

-dh

Nova sankaska proga

V novi sezoni bodo končno tržiški sankasči tekmovali na novo urejeni sankasči tekmovalni progi v Podljubelju. Marljivi člani kluba so avgusta, septembra in oktobra opravili več kot 600 prostovoljnih ur. »Na novem tekmovalnem objektu bodo prirejena pomembna sankaska tekmovanja,« je dejal veteran tega športa v Tržiču Milan Cesen.

Med drugim bo 5. januarja mednarodno tekmovalje, 25. januarja republiško prvenstvo, februarja pa republiško prvenstvo z navadnimi sankami in sindikalno prvenstvo Tržiča. Tržiški sankasči pa se bodo udeležili tudi vseh pomembnejših tekmovanj v Sloveniji, gostovali pa bodo tudi na velikem mednarodnem tekmovanju v Wolsbergu v Avstriji.

-dh

Znani dobitniki

Na osnovi predlogov osnovnih organizacij občine Jesenice in izdelanih kriterijev je žirija za podelitev Gregorčičeve plakete že določila 15 izbranih, ki bodo letos prejeli to visoko priznanje za zasluge v športu.

Podelitev priznanj bo 30. novembra v Gozd Martuljku v hotelu Franc Rozman-Stane. Podelitvi bodo poleg dobitnikov prisostvovali tudi predstavniki najvišjih forumov v občini.

Z. Felc

Moj cilj: Planica 1969

Najboljšemu gorenjskemu športniku Ludviku Zajcu smo postavili tri vprašanja:

● **Cemu pripisujete vaše dosežke v minuli sezoni?**
Moji mednarodni uspehi so predvsem rezultat načrtovanih priprav, ki jih imamo skakalci zadnja štiri leta. Kvaliteten vrh se je pri nas razširil, kar je imelo za posledico večjo konkurenco in s tem tudi izboljšanje naše kvalitete. Dosežke, ki sem jih zabeležil na velikih mednarodnih tekmovanjih, pa moram pripisati tudi večji tekmovalni rutini, ki sem si jo pridobil s številnimi mednarodnimi nastopi in da sem prav na najpomembnejših tekmovanjih v pravem trenutku našel samega sebe.

● **Kako gledate na novo sezono?**
Vsekakor optimistično, čeprav sem nekoliko manj treniral kot za olimpijsko leto. Glavni cilj nas skakalcev bo nastop na odprtem tekmi nove velikanke v marcu v Planici. Sicer pa so zame vse tekme pomembne. Priložnosti za nove afirmacije bo tudi v novi sezoni na mednarodnih prizoriščih dovolj.

● **Kako bi vi sestavili deseterico najboljših gorenjskih športnikov, ne da bi pri tem upoštevali sebe?**
Odločil sem se za naslednji vrstni red: 1. Ankele, 2. Milek, 3. Felc, 4. Tišler, 5. Mesec, 6. Stefančič, 7. Turk, 8. Pečar, 9. Jakopič, 10. Kerštajn.

J. Javornik

Smučarski učitelji na delu v Kranjski gori

Smučarski učitelji Kranjske gore so na svojem nedavnem sestanku prikazali potek smučarske šole v preteklosti in potrebe za njen obstoj pri nadaljnjem razvoju turizma v Kranjski gori.

Smučarska šola je obstajala že pred vojno in zadnjih deset let. Pri tem je mnogo pomagala pri razvoju turizma v kraju in v občini. Turizem pa se vsak dan bolj razvija in s tem tudi delo šole, zato je tudi potreben uradni status šole. Ta je sedaj priključena v obliki sekcije športnemu društvu Kranjska gora.

Na sestanku so sklenili, da bo smučarska šola še naprej delovala v okviru športnega društva Kranjska gora. Šola bo izdelala svoj interni pravilnik o delu in ga predložila vsem svojim članom v obravnavo.

Vsak učitelj smučanja bo med zimskimi počitnicami vodil enotedenski tečaj smučanja za mladino. Od 22 % dajatev od zaslužka pri svojem delu pri smučarskih tečajih za skupine tujih gostov, bodo odvajali 10 % za trenerja, ki bo vso zimo vabil mladino v Kranjski gori za vrhunske dosežke v smučanju. Vsi učitelji pa bodo tudi sodelovali pri vseh izvedbah tekmovanj v Kranjski gori.

Sklenjeno je bilo tudi, da poučevanje tujih gostov (izvzeti so tečajji mladine iz SFRJ in tečajji naših sindikatov in delovnih organizacij) lahko vodi organizirano smučarsko šolo le člani smučarske šole pri SD Kranjska gora.

Z. Felc

Predstavljamo vam gorenjske delegate za kongres ZKS

Se dobrih deset dni nasloži od začetka zasedanja VI. kongresa zveze komunistov Slovenije.

Te dni so na Gorenjskem široke predkongresne razprave, na katerih delegati pripravljajo razprave z različnih družbenih področij. Da bi bralce lahko vsaj delno seznanili s temi pripravi in vprašanji, ki jih bodo obravnavali na kongresu, vam danes predstavljamo delegate iz treh gorenjskih občin. V prihodnjih dveh številkah pa vam bomo predstavili še druge.

inž. Filip Majcen

● V kranjski občini smo zaprosili za odgovor delegata inž. Filipa Majcena, ki je zaposlen v industriji gumijevih, usnjenih in kemičnih izdelkov Sava:

Tovariš Majcen, znano vam je najbrž, da resolucija o razvoju gospodarstva in družbe kranjske občine do 1970. leta predvideva tudi nekatere integracijske procese na področju kranjskega gospodarstva. Del tega programa je bil sicer uresničen ob nedavni združitvi Save in Standarda. Na drugih področjih uresničevanje teh načel poteka precej počasi. Kaj menite o združevanju

nekaterih sorodnih skupin kranjskega gospodarstva?

»Združevanje je danes v gospodarsko visoko razvitih deželah povsem normalen in zelo pogost pojav. Združujejo se podjetja z enakimi in sorodnimi proizvodnimi programi. K temu pa jih preprosto sili vse večja konkurenca na svetovnem tržišču.

Z gospodarsko reformo, ki je odprla tudi naše tržišče in na katerem se vse bolj uveljavlja zakon vrednosti, pa se je tudi naše gospodarstvo spoprijelo s podobnimi nalogami. Težko si je namreč predstavljati uspešno vključevanje v mednarodno delitev dela brez kvalitetne in velike serijske proizvodnje.

Statistični podatki kažejo, da je danes v slovenski industriji kar 70 odstotkov zaposlenih v podjetjih, ki imajo manj kot 500 delavcev. To nedvomno kaže na precejšnjo razdrobljenost slovenske industrije in dokaj počasno napredovanje na področju združevanja. Razumljivo je, da so zato možnosti za razširjeno reprodukcijo precej okrnjene. Dogaja se tudi, da so proizvodni programi sorodnih podjetij — namesto da bi se dopolnjevali — prej ko slej precej enaki.

Menim, da je precej podobnosti na tem področju tudi v Kranju. Zato sem prepričan, da so zamisli o združevanju v kranjski občini (zapisane v resoluciji) popolnoma upravičene. Strinjam se z ugotovitvijo, da je z združitvijo Save in Standarda uresničen le del resolucijskega programa. V Savi in Standardu smo na podlagi strokovnih analiz spoznali obojestransko korist v združitvi, posebno zaradi velike sorodnosti razvojnih programov obeh podjetij.

Da pa združevanje na drugih področjih kranjskega gospodarstva poteka tako počasi, pa je najbrž več razlogov. Menim, da je razen nekaterih osebnih interesov (ti nedvomno so) tudi med delavci precej nezaupanja v uspeh takšnih odločitev. Posebno zaradi nekaterih več ali manj neuspešnih poskusov združevanja v preteklosti.

Zato sem prepričan, da so le podrobne ekonomske ana-

lize tiste, ki lahko pokažejo prednosti ali pa slabosti neke združitve.«

A. Z.

Boris Klemenčič

● Eden od štirih škojloških delegatov na VI. kongresu ZKS bo tudi tov. Boris Klemenčič, profesor na osnovni šoli Gorenja vas, sicer pa predsednik občinskega komiteja ZMS. Zastavili smo mu sledeče vprašanje:

Kakšni naj bi po vašem mnenju bili — oziroma kakšni so že — kriteriji sprejemanja mladih v zvezo komunistov glede na uresničevanje vsebinske reorganizacije ZK in glede na stališča oz. smernice predsedstva in izvršnega komiteja centralnega komiteja ZKJ?

»Glavni kriterij za sprejem mladincev v zvezo komunistov bi vsekakor morala biti njihova aktivnost na družbenopolitičnem področju (tu mislim aktivne ZMS, izvenšolsko dejavnost, specializirane organizacije in samoupravne organe v delovnih organizacijah). Kandidate naj predlagajo mladi sami, tisti, ki z njimi delajo, živijo in jih zato poznajo. Menimo, da je tak način najobjektivnejši in da mlade ljudi spodbuja k večji aktivnosti, saj jim ni vseeno, kako gledajo nanje njihovi tovariši.

Prodaja STANOVANJSKE o reme

V PRIZEMLJU
stolpnice
V TRZICU

OD 22. NOVEMBRA DO 4. DECEMBRA 1968

vsak dan tudi ob nedeljah od 9.—18. ure

V Škofji Loki smo akcijo za sprejem mladih v naše vrste prav zato prenesli na mladinske aktivne in na nedavno ustanovljeni aktiv mladih komunistov. Naše delo pa se s tem še ne konča. Z debatnimi večeri, ki jih vodijo znani družbenopolitični delavci, skušamo nove člane aktivno vključiti v politično, gospodarsko in kulturno dogajanje v občini, pa tudi na širšem območju.

Bistveni vpliv na izoblikovanje takšnega načina sprejemanja mladih v ZK je imela vsehsplošna demokratizacija naše družbe in vnašanje načel samoupravljanja v vse oblike družbenega življenja. S tem, da sami odločajo o kandidatih, komunisti izkazujejo zaupanje v mladih. Rezultati tega so že vidni, saj smo letos v naši občini sprejeli v ZK okrog 30 mladih, kar je glede na prejšnja leta velik uspeh. Prepričan sem, da bo sedanji način sprejemanja mladih v ZK postal stalna oblika pomlajevanja in vnašanja svežih idej v naše vrste.«

I. G.

Zinka Srpič

● Med štirimi delegati za šestki kongres ZKS v tržiški občini smo izbrali Zinko Srpičovo, zaposleno na osnovni šoli heroja Bračiča v Trzinu.

Večkrat ugotavljamo, da položaj šolstva ni urejen. Kje je po vašem mnenju najbolj boleča točka našega šolstva?

»Po mojem mnenju, in mislim, da nas komuniste na tem področju čaka še veliko dela, je najbolj boleča točka v neresenemu nagrajevanju prosvetnih delavcev. Že dolga leta se namreč borimo za to, da bi bili šolniki nagrajeni po kvantiteti in kvaliteti dela. Kljub vsem našim prizadevanjem pa še vedno prevladuje mnenje, da se v šolstvu učiteljevega dela ne da izmeriti in da je zato nagrajevanje po delu nemogoče. Osebo menim, da je takšno mnenje samo izgovor za tiste, ki se boje, da bi bili po novem načinu plačevanja slabše plačani, kot so sedaj. Prepričan sem, da ni dela, katerega bi ne bilo mogoče izmeriti. Pri vsem tem pa je treba poudariti, da mi v kolektivu točno vemo, kdo izmed prosvetnih delavcev dela kot je treba in kdo ne. Seveda s sedanjim načinom nagrajevanja prosvetnih delavcev zaviramo delovanje tistih učiteljev, ki so sposobni in pripravljeni delati.

Če bi končno uspeli vsaj približati se nagrajevanju učiteljev po njihovem delu, bi na splošno dvignili tudi razvoj šolstva in kvalitete tega pouka v naših šolah. Zavedati se moramo, da mladi ne vzgajamo za danes, temveč za prihodnost — za samoupravljalško družbo.«

V. G.

Na NOVOLETNEM sejmu v Kranju

RAZSTAVLJA
IN PRODAJA

soje
KAKOVOSTNO
BLAGO tudi
trgovsko podjetje

murha
LESCE

POSEBNOST NA SEJMU
TOVARNISKA PRODAJA
smuči, okovja, sank
TOVARNE ELAN

IX. NOVOLETNI SEJEM

V KRANJU
15.—26. XII. 1968
